

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2018

Bratislava, 2020

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2020

Všetky práca vyhradené.

Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Zoznam tabuliek, máp a grafov	4
Úvod.....	6
1 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2018.....	7
2 Vývoj vývozu v roku 2018 z pohľadu MSP	9
2.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP	10
2.1.1 Vývoz high-tech tovarov	13
2.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP	14
2.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ.....	15
2.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ	20
2.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP.....	23
2.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP	27
2.5 Vlastnícka štruktúra vývozu MSP	29
2.6 Početnosť vyvážajúcich MSP.....	31
3 Vývoj dovozu v roku 2018 z pohľadu MSP	33
3.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP	34
3.1.1 Dovož high-tech tovarov	36
3.2 Teritoriálna štruktúra dovozu MSP	37
3.2.1 Dovož MSP z krajín EÚ	38
3.2.2 Dovož MSP z krajín mimo EÚ	43
3.3 Odvetvové členenie celkového dovozu MSP.....	45
3.4 Regionálna štruktúra dovozu MSP	46
3.5 Vlastnícka štruktúra dovozu MSP	48
3.6 Početnosť dovážajúcich MSP.....	49
4 Vývoj salda obchodnej bilancie MSP	52
5 Postavenie MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ	53
5.1 Početnosť vyvážajúcich a dovážajúcich MSP	55
6 Metodické poznámky	57
Záver.....	60
Prílohy	63

Zoznam tabuliek, máp a grafov

Tabuľky

Tabuľka 1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	10
Tabuľka 2: Objem vývozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2018	14
Tabuľka 3: Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	15
Tabuľka 4: Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	20
Tabuľka 5: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018	24
Tabuľka 6: Vývoz MSP podľa sektorov priemyselnej výroby v r. 2018	25
Tabuľka 7: Početnosť vývozcov tovaru v r. 2017 a 2018	31
Tabuľka 8: Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP a podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2018	32
Tabuľka 9: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	34
Tabuľka 10: Objem dovozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2018	37
Tabuľka 11: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	39
Tabuľka 12: Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	43
Tabuľka 13: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018	45
Tabuľka 14: Početnosť dovozcov tovaru v r. 2017 a 2018	49
Tabuľka 15: Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP a podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2018	50
Tabuľka 16: Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ	53
Tabuľka 17: Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ	55
Tabuľka 18: Zoznam High-tech produktov podľa SITC Rev. 4	65

Mapy

Mapa 1: Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v r. 2018	27
Mapa 2: Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v r. 2018	47

Grafy

Graf 1: Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v rokoch 2010-2018	7
Graf 2: Objem celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	9
Graf 3: Objem celkového vývozu MSP podľa právnej formy v roku 2018	9
Graf 4: Komoditná štruktúra vývozu MSP v r. 2018	11
Graf 5: Medziročný vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2018/2017	12
Graf 6: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze najvýznamnejších komodít v r. 2018	12
Graf 7: Medziročný vývoj objemu vývozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018/2017	13
Graf 8: Teritoriálna štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	14
Graf 9: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v r. 2018	16
Graf 10: Medziročný vývoj objemu vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018/2017	17
Graf 11: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín EÚ v r. 2018	17
Graf 12: Komoditná štruktúra vývozu do krajín EÚ v r. 2018	18
Graf 13: Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018	19
Graf 14: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v r. 2018	21
Graf 15: Medziročný vývoj objemu vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ v r. 2018/2017	21
Graf 16: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2018	22
Graf 17: Medziročný vývoj objemu vývozu MSP do susedných krajín SR v r. 2018/2017	23
Graf 18: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018	24
Graf 19: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze v sektore priemyselnej výroby v r. 2018	26
Graf 20: Regionálna štruktúra vývozu MSP a veľkých podnikov v r. 2018	28
Graf 21: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách SR v r. 2018	28

Graf 22: Vlastnícká štruktúra vývozu MSP v r. 2018	29
Graf 23: Veľkostná štruktúra vývozu podľa druhu vlastníctva v r. 2018.....	30
Graf 24: Veľkostná štruktúra vyvážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2018	31
Graf 25: Štruktúra vyvážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2018	31
Graf 26: Medziročný vývoj podielu vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP	32
Graf 27: Objem celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018	33
Graf 28: Objem celkového dovozu MSP podľa právnej formy v r. 2018	33
Graf 29: Komoditná štruktúra dovozu MSP v r. 2018	35
Graf 30: Medziročný vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2018/2017	35
Graf 31: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít v r. 2018.....	36
Graf 32: Medziročný vývoj objemu dovozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018/2017	37
Graf 33: Teritoriálna štruktúra dovozu podľa veľkostných podnikov v r. 2018	38
Graf 34: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2018	39
Graf 35: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín EÚ v r. 2018	40
Graf 36: Medziročný vývoj objemu dovozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018/2017	41
Graf 37: Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2018	41
Graf 38: Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018	42
Graf 39: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v r. 2018	43
Graf 40: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín mimo EÚ v r. 2018	44
Graf 41: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018	46
Graf 42: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách SR.....	47
Graf 43: Vlastnícká štruktúra dovozu MSP v r. 2018	48
Graf 44: Veľkostná štruktúra dovozu podľa druhu vlastníctva v r. 2018.....	49
Graf 45: Veľkostná štruktúra dovážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2018	50
Graf 46: Štruktúra dovážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2018	50
Graf 47: Aktívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2018.....	52
Graf 48: Pasívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2018	52
Graf 49: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v r. 2017 (podľa krajín EÚ)	54
Graf 50: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2017 (podľa krajín EÚ).....	54
Graf 51: Podiel vyvážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2017 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ)....	56
Graf 52: Podiel dovážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2017 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ)....	56
Graf 53: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v r. 2018 (vrátane zahraničných osôb).....	63
Graf 54: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom dovoze v r. 2018 (vrátane zahraničných osôb).....	63
Graf 55: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze komodít v r. 2018	64
Graf 56: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze komodít v r. 2018	64

Úvod

Vývoj slovenskej ekonomiky do veľkej miery súvisí s vývojom na zahraničných trhoch. Táto skutočnosť vyplýva najmä s vysokej úrovne vonkajšej otvorenosti ekonomiky Slovenska a orientácie na export. Vplyvom vysokého stupňa zapojenia hospodárstva do medzinárodnej deľby práce patrí Slovensko medzi najotvorenejšie ekonomiky sveta. Obmedzená veľkosť domáceho trhového priestoru s pokračujúcim procesom globalizácie čoraz viac núti slovenských podnikateľov hľadať odbytište svojej produkcie v zahraničí. Zlepšiť svoju konkurenčnú schopnosť na zahraničných trhoch sa snažia aj malé a stredné podniky (MSP), ktoré tvoria v slovenskom hospodárstve nezastupiteľnú úlohu, najmä v oblasti tvorby pracovných miest, tvorby pridanej hodnoty a v rozvoji regiónov. Napriek tomu, že malé a stredné podniky na Slovensku poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám aktívnej pracovnej sily a viac ako polovicou sa podieľajú na tvorbe pridanej hodnoty,¹ v zahranično-obchodnej výmene Slovenska pretrváva dominantné postavenie veľkých podnikov.

Dokument prezentuje postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode Slovenska, ktorý je spracovaný na základe definitívnych údajov o zahraničnom obchode 2018. Cieľom predloženej štúdie je analyzovať z rôznych perspektív vývoj vývozu a dovozu na Slovensku s hlavným ťažiskom na veľkostnú kategóriu malých a stredných podnikov.

Dokument je rozdelený do šiestich kapitol. Prvá kapitola je venovaná stručnému zhodnoteniu vývoja zahraničného obchodu Slovenska v roku 2018. Druhá kapitola je zameraná na podrobnejšie analyzovanie vývozu malých a stredných podnikov zo Slovenska z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov, a to v rámci komoditnej, teritoriálnej, odvetvovej, regionálnej a vlastníckej štruktúry vyvážajúcich podnikov. Podrobnejšou analýzou dovozu v rámci rovnakých štruktúr sa zaoberá tretia kapitola. Štvrtá kapitola sa zameriava na hodnotenie vývoja salda obchodnej bilancie malých a stredných podnikov. Piata kapitola sa venuje komparatívnej analýze postavenia MSP v zahraničnom obchode SR s postavením MSP v zahraničnom obchode v jednotlivých členských krajinách EÚ. V poslednej kapitole je objasnená použitá metodológia tvorby výstupu a princípov zberu sekundárnych údajov o zahraničnom obchode Slovenska.

Dokument *Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2018* bol vypracovaný aj vďaka dátovým vstupom poskytnutých zo Štatistického úradu SR (Odboru štatistiky zahraničného obchodu).

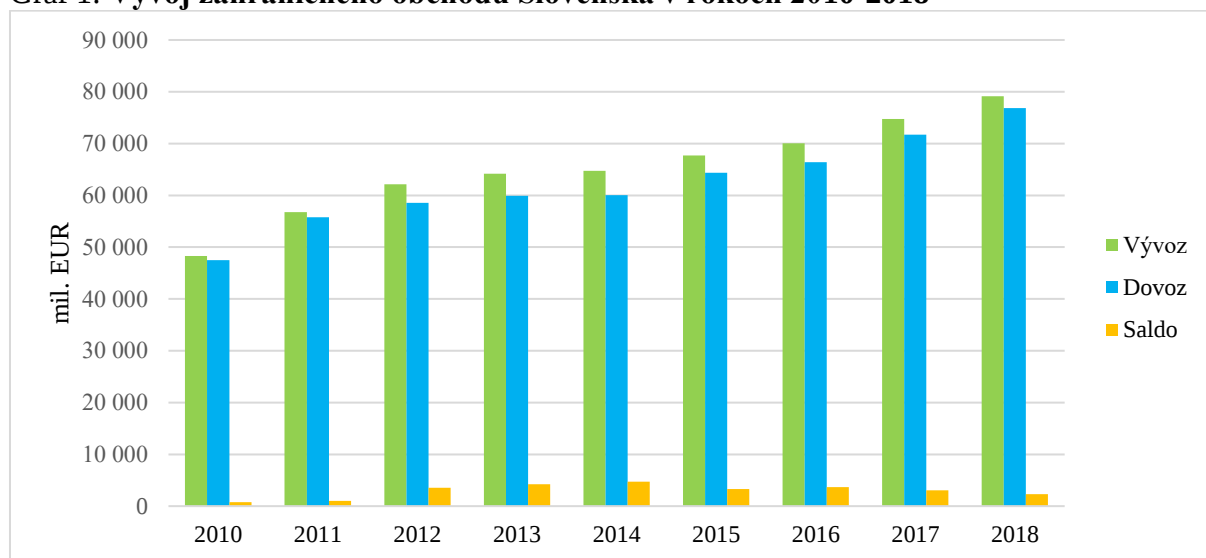
¹ Zdroj: SBA, Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2018

1 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2018

Podľa údajov ŠÚ SR sa celkový vývoz tovaru v roku 2018 zvýšil o 7,2 % v porovnaní s rokom 2017. V absolútnom vyjadrení dosiahol vývoz tovarov zo Slovenskej republiky v roku 2018 hodnotu 79 144,5 mil. Eur. V medziročnom porovnaní vzrástol aj dovoz tovarov o 8,6 %. V roku 2018 predstavoval dovoz tovarov v absolútnom vyjadrení 76 835 mil. Eur.

Saldo zahraničného obchodu bolo v roku 2018 aktívne, v objeme 2 309,5 mil. Eur, pričom ide o pokles v objeme 764,2 mil. Eur v porovnaní s rokom 2017. Z revidovaných údajov ŠÚ SR vyplýva medziročný nárast exportnej výkonnosti ekonomiky (vyjadrený podielom vývozu výrobkov a služieb na HDP v b. c.) o 1,0 p. b., na 96,1 %. Dovozná náročnosť (vyjadrená podielom dovozu výrobkov a služieb na HDP v b. c.) sa zvýšila o 1,1 p. b., na 94,1 %. V roku 2018 dosiahla otvorenosť slovenskej ekonomiky (vyjadrená ako podiel zahraničného obchodného obratu na HDP v b. c.) 190,2 %.²

Graf 1: Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v rokoch 2010-2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

Z hľadiska tovarovej štruktúry celkového vývozu Slovenska v roku 2018 (podľa tried Harmonizovaného systému) rozhodujúci podiel tvorili:

- stroje, prístroje a el. zariadenia (31,3 %),
- vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (30,7 %),
- základné kovy a výrobky zo základných kovov (10,3 %),
- plasty, kaučuk a výrobky z nich (5,8 %).

Podľa definitívnych údajov Štatistického úradu SR na úrovni kapitol harmonizovaného systému v roku 2018 najvýraznejšie vzrástol vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 4 034,1 mil. Eur, vývoz elektrických prístrojov osvetľovacích a signalizačných o 256,6 mil. Eur, drôtov a káblov o 164,6 mil. Eur a elektrických transformátorov, statických meničov a induktorov o 132,6 mil. Eur.

Najvýraznejší pokles vývozu tovarov zaznamenal vývoz monitorov a projektorov, televíznych prijímačov o 551,2 mil. Eur, karosérií motorových vozidiel o 403,7 mil. Eur,

² Z predbežných údajov ŠÚ SR.

telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť o 155,5 mil. Eur a častí a súčastí vhodných pre rádiotelefóniu, rozhlasové a televízne vysielanie o 136,6 mil. Eur.

Z hľadiska tovarovej štruktúry celkového dovozu Slovenska v roku 2018 (podľa tried Harmonizovaného systému) tvoril rozhodujúci podiel dovoz:

- stroje, prístroje a el. zariadenia (33,1 %),
- vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (16,3 %),
- základné kovy a výrobky zo základných kovov (9,9 %),
- nerastné výrobky (6,5 %).

Z tovarového hľadiska najvýraznejšie vzrástol v porovnaní s rokom 2017 dovoz častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 1 879,5 mil. Eur, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 651,6 mil. Eur, drôtov a káblov o 515,6 mil. Eur a vratných alebo rotačných zážihových spaľovacích piestových motorov o 466,8 mil. Eur.

Podľa definitívnych údajov ŠÚ SR v roku 2018, z tovarového hľadiska, významne poklesol najmä dovoz výrobkov s tekutými kryštálmi o 349,8 mil. Eur a monitorov a projektorov, televíznych prijímačov o 286,7 mil. Eur.

Z teritoriálneho hľadiska sa v rámci hlavných ekonomických zoskupení **zvýšil vývoz do krajín EÚ o 7,1 %** (tvoril 84,9 % celkového vývozu SR) **a do krajín OECD rovnako o 7,1 %** (na celkovom vývoze SR sa podieľal 88,5 %). Z pohľadu najvýznamnejších obchodných partnerov Slovenska sa v roku 2018 zvýšil vývoz do Nemecka o 15 %, Českej republiky o 9,9 %, Poľska o 6 %, Francúzska o 7,7 %, Rakúska o 2,1 %, Talianska o 2 %, Spojeného kráľovstva o 2,1 %, Spojených štátov amerických o 25,3 %, Španielska o 2,7 %, Rumunska o 9,9 % a Ruskej federácie o 0,9 %. Na druhej strane sa v roku 2018 znížil vývoz do Maďarska o 1,9 % a do Holandska o 9 %.

Oproti roku 2017 sa z hľadiska teritoriálnej štruktúry v rámci hlavných ekonomických zoskupení zvýšil dovoz z krajín EÚ o 9,3 % (tvoril 66,5 % z celkového dovozu) a z krajín OECD o 9,6 % (na celkovom dovoze SR sa podieľal 66,6 %). V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov sa zvýšil dovoz z Nemecka o 14,9 %, Českej republiky o 7 %, Ruskej federácie o 25,2 %, Kórejskej republiky o 11,7 %, Vietnamu o 16,6 %, Poľska o 11,7 %, Maďarska o 5,4 %, Talianska o 11,5 %, Rakúska o 10,4 % a Francúzska o 5,8 %. Na druhej strane sa v roku 2018 znížil dovoz z Číny o 13 %.

V roku 2018 mala Slovenská republika najvyššie aktívne saldo s Nemeckom (3 840,4 mil. Eur), Francúzskom (2 622,6 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (2 613,1 mil. Eur), Rakúskom (2 171,8 mil. Eur), Talianskom (1 896,1 mil. Eur), Spojenými štátmi americkými (1 894,3 mil. Eur), Poľskom (1 768 mil. Eur), Českou republikou (1 444,7 mil. Eur), Maďarskom (1 174,9 mil. Eur), Španielskom (1 071,4 mil. Eur) a Rumunskom (871,9 mil. Eur).

Najväčšie pasívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti s Vietnamom (4 459,2 mil. Eur), Kórejskou republikou (4 391,9 mil. Eur), Čínou (3 221 mil. Eur), Ruskou federáciou (3 050 mil. Eur), Malajziou (479,8 mil. Eur), Taiwanom (416,2 mil. Eur), Japonskom (344,7 mil. Eur) a Indiou (200,4 mil. Eur).

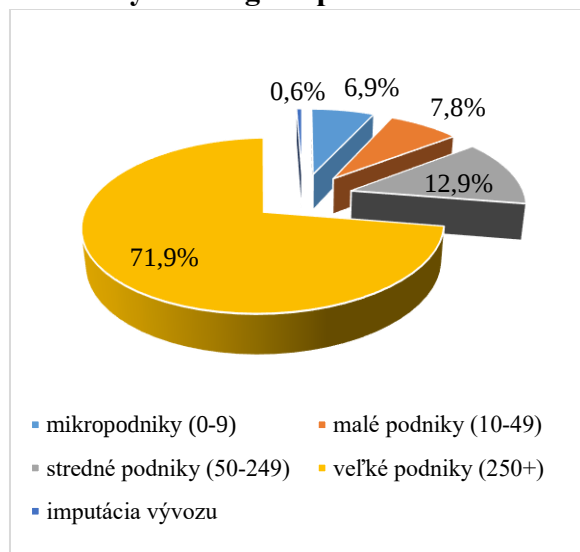
2 Vývoj vývozu v roku 2018 z pohľadu MSP

V sledovanom roku 2018 bol zaznamenaný nárast v objeme vývozu malých a stredných podnikov. V medziročnom porovnaní sa objem vývozu MSP zvýšil o 3,6 % na hodnotu 18 702,8 mil. Eur.³ Podiel malých a stredných podnikov na objeme celkového vývozu predstavoval 27,5 %⁴ (o 0,7 p. b. menej ako v roku 2017). V prípade započítania vývozu zahraničných osôb, podiel MSP by v roku 2018 predstavoval 23,6 % na celkovom objeme vývozu. Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v roku 2018 vrátane zahraničných osôb podrobnejšie zobrazuje Graf 53 uvedený v prílohe.

Podľa štruktúry jednotlivých veľkostných kategórií dosiahol podiel mikropodnikov (0-9, vrátane subjektov s nezisteným počtom zamestnancov) na celkovom vývoze 6,9 %, čo predstavuje 4 653,9 mil. Eur. Malé podniky (10-49) sa na celkovom vývoze podieľali 7,8 % s objemom vývozu v hodnote 5 272,7 mil. Eur a stredné podniky (50-249) s podielom 12,9 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 8 776,2 mil. Eur. Veľké podniky dosiahli aj v roku 2018 dominantný podiel na celkovom vývoze, ktorý predstavoval 71,9 % z celkového objemu vývozu (48 814,1 mil. Eur v absolútnom vyjadrení).

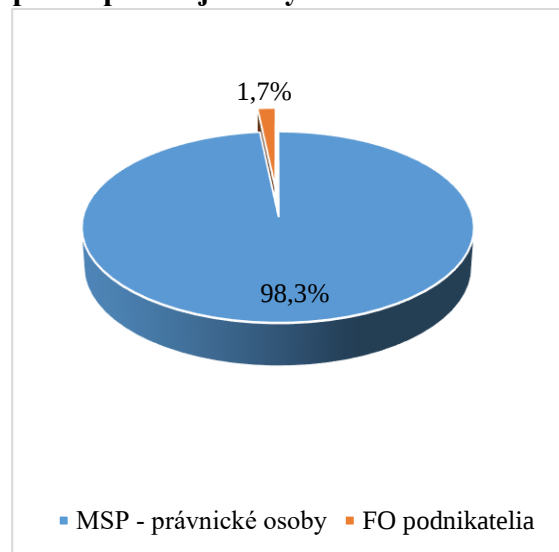
Na celkovej hodnote vývozu malých a stredných podnikov (18 702,8 mil. Eur) mali v roku 2018, podobne ako v roku 2017, rozhodujúci podiel právnické osoby – podniky (98,3%, resp. 18 702,8 mil. Eur). Podiel vývozu fyzických osôb – podnikateľov predstavoval 1,7 % z celkového objemu vývozu MSP, t. j. 314,8 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

Graf 2: Objem celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r.2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 3: Objem celkového vývozu MSP podľa právnej formy v roku 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

³ V zmysle metodiky spracovania je štruktúra vývozu prezentovaná na základe definitívnych údajov ZO, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami. Štatistický úrad SR pristúpil k zásadnej úprave metodiky najmä vplyvom zmien v oblasti obchodu s energiami a vo vykazovaní dát o obchodovaní s námornými loďami a lietadlami. Súčasne sa zmenilo referenčné obdobie pre štatistiku obchodu s nečlenskými krajinami. Dovozy a vývoz bude po novom zahrnutý do mesiaca, v ktorom bolo prijaté colné vyhlásenie. To je zvyčajne mesiac, v ktorom bol tovar prepustený do navrhovaného colného režimu. Všetky zmeny sú v súlade s príslušnou európskou legislatívou.

⁴ Z dôvodu zaokrúhľovania sa môžu percentuálne údaje líšiť od 100% o ±1. Toto upozornenie platí aj pre ďalšie údaje v tomto dokumente.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov sa medziročne zvýšil objem vývozu vo všetkých sledovaných kategóriách podnikov. V prípade mikropodnikov išlo o medziročné zvýšenie objemu vývozu, ktoré bolo na úrovni 170,1 mil. Eur. Objem vývozu malých podnikov medziročne vzrástol o 390,3 mil. Eur a stredných podnikov o 95,6 mil. Eur. Vo veľkostnej kategórii veľkých podnikov bol medziročne zaznamenaný nárast objemu vývozu o 3 522,2 mil. Eur. Z medziročného porovnania vývoja objemu vývozu v rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov vyplýva, že na celkový vývoz SR mali v roku 2018 najvýraznejší vplyv veľké podniky, výsledkom čoho došlo k medziročnému poklesu podielu MSP na celkovom vývoze.

Tabuľka 1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu (bez zahraničných osôb)			
	2017	2018		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	Index 2018/2017
Mikropodniky (0-9)	4 483,7	4 653,9	6,9 %	103,8
Malé podniky (10-49)	4 882,4	5 272,7	7,8 %	108,0
Stredné podniky (50-249)	8 680,6	8 776,2	12,9 %	101,1
Veľké podniky (250+)	45 291,9	48 814,1	71,9 %	107,8
MSP (249)	18 046,8	18 702,8	27,5 %	103,6
Imputácia vývozu ⁵	479,5	392,4	0,6 %	
Spolu	63 818,2	67 909,3	100,0%	106,4
Celkový objem vývozu v roku 2018 vrátane vývozu zahraničných osôb	mil. Eur		podiel MSP (0-249)	
	79 144,5		23,6%	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Grafické znázornenie štruktúry celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov vrátane zahraničných osôb je prezentované v prílohe (v Grafe 53).

Výrazne nižší podiel malých a stredných podnikov na vývoze oproti ostatným ekonomickým kategóriám (tržby, pridaná hodnota, zamestnanosť) súvisí aj so skutočnosťou, že malé a stredné podniky obvykle realizujú aj nepriamy vývoz prostredníctvom subdodávok komponentov pre veľké podniky, ktoré následne umiestňujú hotové výrobky na zahraničné trhy.

2.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP

Z pohľadu komoditnej štruktúry vývozu malých a stredných podnikov (podľa tried harmonizovaného systému) dominoval **v roku 2018 vývoz strojov, prístrojov, elektronických zariadení, ktorý predstavoval takmer jednu tretinu (32,4 %, resp. 6 062,8 mil. Eur) z celkového vývozu MSP.**

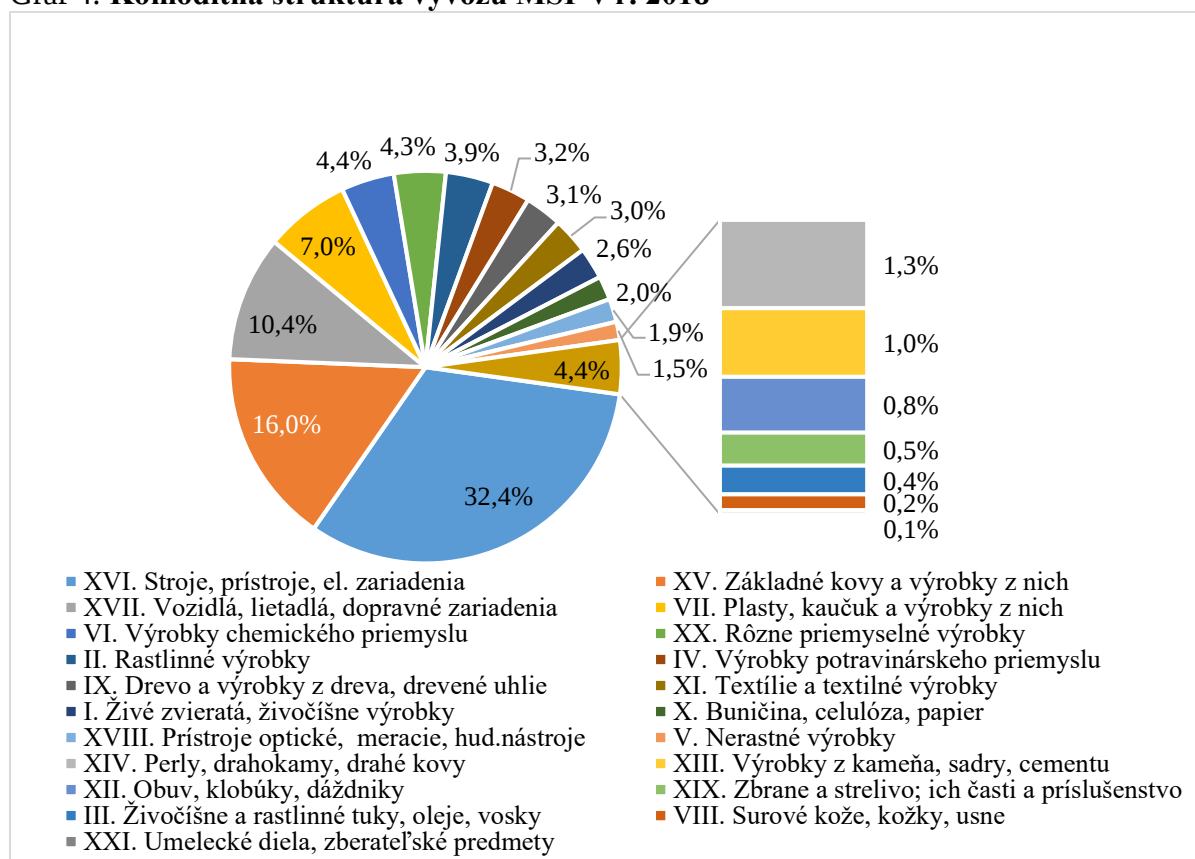
Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP patrili (Graf 4):

- základné kovy a výrobky z nich s podielom 16,0 % (2 996,0 mil. Eur),
- vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 10,4 % (1 939,7 mil. Eur),
- plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 7,0 % (1 312,0 mil. Eur),
- výrobky chemického priemyslu s podielom 4,4 % (817,8 mil. Eur),
- rôzne priemyselné výrobky s podielom 4,3 % (797,6 mil. Eur),
- rastlinné výrobky s podielom 3,9 % (729,1 mil. Eur),

⁵ V súvislosti so zavedením novej metodiky (bližšie informácie v kapitole 6) sa začali do štatistiky zahraničného obchodu imputovať hodnoty vybraných obchodných operácií (pre plyn a elektrinu). Z tohto dôvodu metodika použitá v predchádzajúcich ročníkoch nie kompatibilná s novou metodikou. Za účelom zachytenia medziročných zmien boli údaje za rok 2017 prepočítané podľa súčasnej metodiky.

- výrobky potravinárskeho priemyslu 3,2 % (597,6 mil. Eur),
- drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie 3,1 % (572,2 mil. Eur).

Graf 4: Komoditná štruktúra vývozu MSP v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

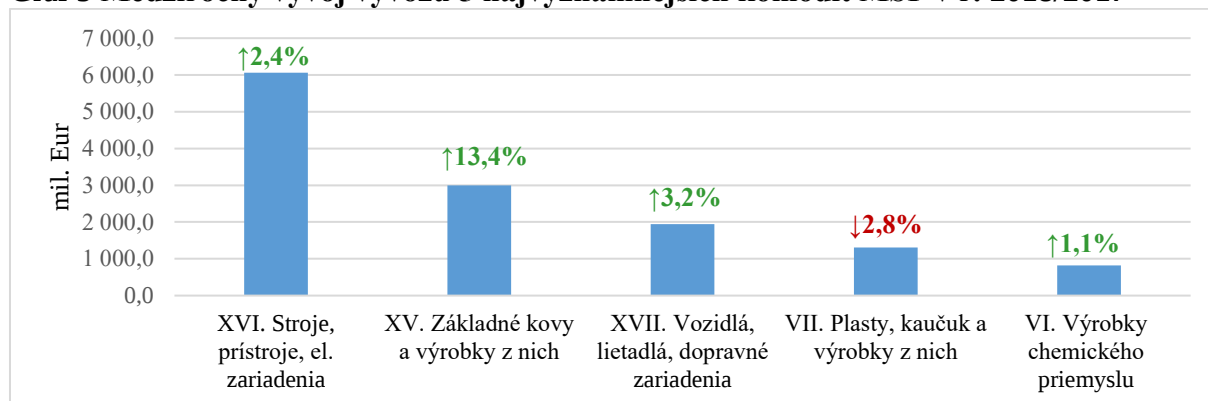
V rámci medziročného porovnania komoditnej štruktúry vývozu MSP **najvýraznejšie vzrástol v absolútnej hodnote vývoz základných kovov a výrobkov z nich** o 355,1 mil. Eur, **strojov, prístrojov, elektrických zariadení** o 139,2 mil. Eur, **buničiny, celulózy a papiera** o 80,3 mil. Eur a **vozidiel, lietadiel, dopravných prostriedkov** o 60 mil. Eur. Naopak, v **absolútnej hodnote najvýraznejšie medziročne poklesol vývoz nerastných výrobkov** o 68,8 mil. Eur, **plastov, kaučuku a výrobkov z nich** o 37,6 mil. Eur, **výrobkov z kameňa, sadry, cementu** o 26,5 mil. Eur a **obuvi, klobúkov, dáždnikov** o 18,3 mil. Eur.

Oproti roku 2017 sa v rámci komodít najvýraznejšie zvýšil podiel základných kovov a výrobkov z nich (o 1,4 p. b.). Naopak najvýraznejšie sa znížil podiel plastov, kaučuku a výrobkov z nich (o 0,5 p. b.) v porovnaní s rokom 2017.

V Grafe 5 je znázornený medziročný vývoj vývozu piatich najvýznamnejších komodít MSP,⁶ ktorý je charakteristický rastúcou dynamikou objemu vývozu základných kovov a výrobkov z nich (medziročný rast objemu vývozu o 13,4 %), vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (o 3,2 %) a strojov, prístrojov, el. zariadení (o 2,4 %). Objem vývozu MSP v rámci výrobkov chemického priemyslu sa medziročne zvýšil o 1,1 %. V prípade plastov, kaučuku a výrobkov z nich bol zaznamenaný medziročný pokles objemu vývozu MSP o 2,8 %.

⁶ V roku 2018 tvorilo 5 najvýznamnejších komodít 70,2 % z celkového vývozu MSP.

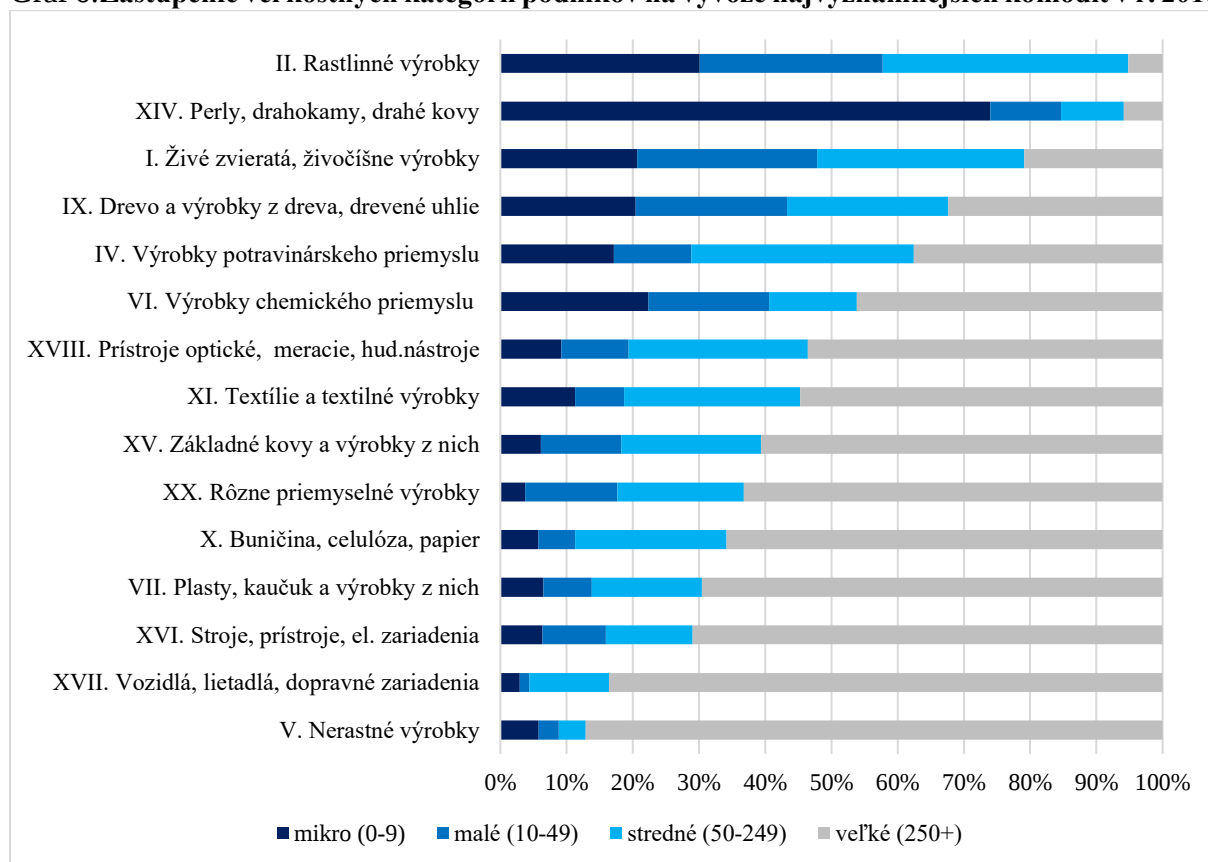
Graf 5 Medziročný vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2018/2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z hľadiska najvýznamnejších vývozných komodít MSP v roku 2018 (Graf 6)⁷ dosahovali malé a stredné podniky najvýraznejšie zastúpenie na vývoze rastlinných výrobkov (94,8 %), perál, drahokamov, drahých kovov (94,1 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (79,1 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (67,6 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (62,4%) a výrobkov chemického priemyslu (53,8 %). Naopak, MSP sa v roku 2018 najmenej podieľali na objeme vývozu nerastných výrobkov (12,9 %), vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (16,4 %), strojov, prístrojov a elektronických zariadení (29,0 %) a plastov, kaučuku a výrobkov z nich (30,5 %).

Graf 6: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze najvýznamnejších komodít v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

⁷ Najvýznamnejšie komodity uvedené v Grafe 6 tvoria 96,9 % z celkového vývozu MSP.

2.1.1 Vývoz high-tech tovarov

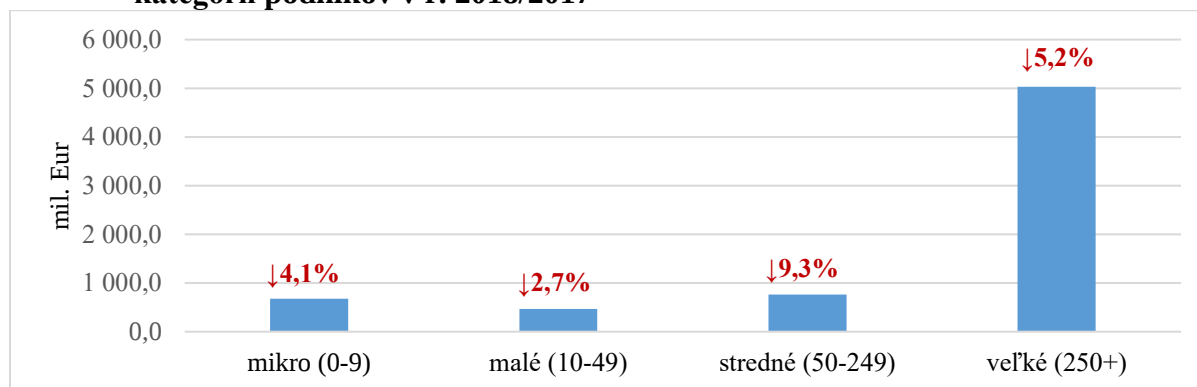
Štatistické údaje o obchodnej výmene tovarov s vysokou technológiou (high-tech tovary) patria medzi ukazovatele, pomocou ktorých je možné hodnotiť úroveň znalostnej ekonomiky. Skupina high-tech tovarov sa posudzuje na základe Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4 a obsahuje technické produkty, ktorých výroba zahŕňa vysokú intenzitu výskumu a vývoja. Do tejto skupiny sa radia výrobky z nasledovných základných oblastí:

- Elektronika a telekomunikácie,
- Elektrotechnika,
- Farmácia,
- Chémia,
- Letecká technika,
- Neelektrické stroje,
- Vedecké prístroje,
- Výpočtová technika,
- Ostatné high-tech.⁸

V roku 2018 došlo k medziročnému poklesu objemu high-tech vývozu v rámci Slovenska o 395,8 mil. Eur, resp. o 5,4 %. Objem vývozu high-tech tovarov tak dosiahol v roku 2018 hodnotu 6 936,7 mil. Eur (bez započítania vývozných operácií zahraničných osôb). K medziročnému poklesu objemu vývozu high-tech tovarov najviac prispeli veľké podniky, pričom v roku 2018 bola hodnota objemu vývozu high-tech tovarov veľkých podnikov na úrovni 5 028,9 mil. Eur (medziročný pokles o 275,8 mil. Eur). Na medziročnú zmenu celkového objemu vývozu high-tech tovarov negatívne vplýval aj vývoj objemu vývozu high-tech tovarov malých a stredných podnikov (medziročný pokles o 120 mil. Eur), pričom v sledovanom roku 2018 bola hodnota objemu vývozu high-tech tovarov MSP na úrovni 1 907,8 mil. Eur.

V roku 2018 dosiahli na Slovensku malé a stredné podniky 27,5 % podiel na celkovom objeme vývozu high-tech tovarov, pričom ich podiel sa medziročne znížil len minimálne (o 0,2 p. b.). Z pohľadu štruktúry veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze high-tech tovarov dosiahol podiel mikropodnikov 9,8 % (o 0,1 p. b. viac oproti roku 2017). Len minimálne vzrástol aj podiel malých podnikov na 6,7 % (medziročne o 0,2 p. b.). V prípade stredných podnikov bol zaznamenaný medziročný pokles podielu objemu vývozu high-tech tovarov, ako jedinej veľkostnej kategórie z pohľadu MSP. Ich podiel v roku 2018 predstavoval 11,0 %, t. j. o 0,4 p. b. menej ako v roku 2017.

Graf 7: Medziročný vývoj objemu vývozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018/2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

⁸ Podrobnejšie informácie o skupine high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4 prezentuje Tabuľka 18 uvedená v časti Prílohy.

2.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Z hľadiska teritoriálnej štruktúry vývozu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov je naďalej kľúčovým teritóriom vývozu jednotný trh EÚ. Z porovnania teritoriálnej štruktúry jednotlivých veľkostných kategórií podnikov vyplýva, že vývoz do krajín EÚ bol v roku 2018 najvýznamnejší pre malé podniky, v rámci ktorých podiel vývozu do členských krajín EÚ predstavoval 93,3 % podiel na ich celkovom vývoze.

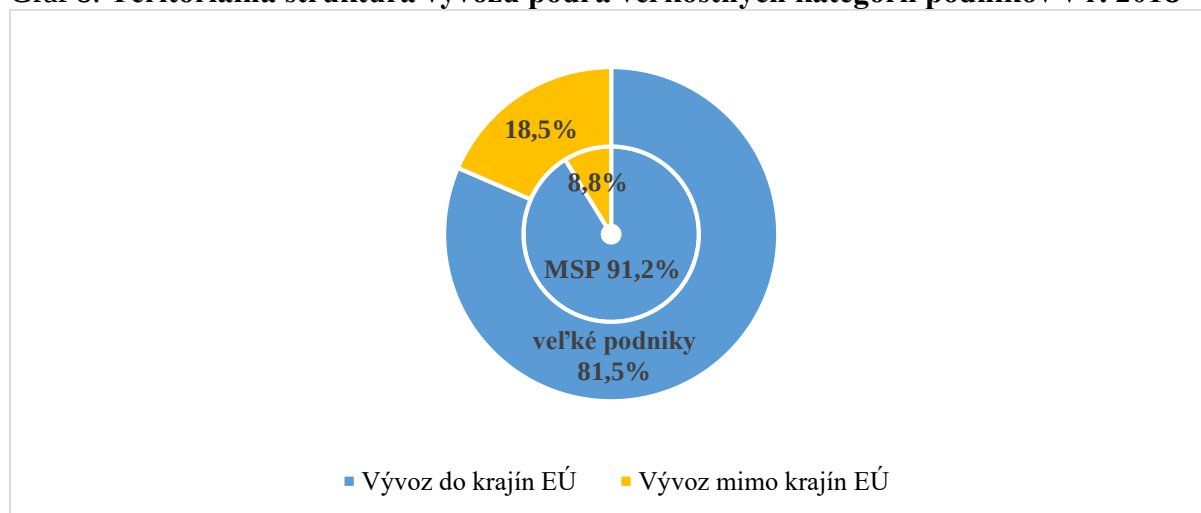
Tabuľka 2: Objem vývozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2018

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty v mil. Eur			Podiel v %		
	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu
Mikropodniky (0-9)	4 256,7	397,2	4 653,9	91,5 %	8,5 %	100,0%
Malé podniky (10-49)	4 917,3	355,4	5 272,7	93,3 %	6,7 %	100,0%
Stredné podniky (50-249)	7 882,1	894,1	8 776,2	89,8 %	10,2 %	100,0%
Veľké podniky (250 +)	39 784,4	9 029,7	48 814,1	81,5 %	18,5 %	100,0%
MSP (0-249)	17 056,1	1 646,7	18 702,8	91,2 %	8,8 %	100,0%
Imputácia vývozu	309,8	82,6	392,4	79,0%	21,0%	100,0 %
Spolu	57 150,4	10 758,9	67 909,3	84,2 %	15,8 %	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2018 predstavoval objem vývozu MSP do krajín EÚ 17 056,1 mil. Eur, resp. 91,2 % podiel na celkovom objeme vývozu MSP. V medzoročnom porovnaní sa len minimálne zvýšil podiel vývozu MSP do krajín EÚ (o 0,1 p. b. v porovnaní s rokom 2017). Objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ predstavoval 1 646,7 mil. Eur v roku 2018, resp. dosiahol 8,8 % podiel na celkovom objeme vývozu MSP. V rámci veľkých podnikov predstavoval podiel vývozu do krajín EÚ 81,5 % podiel z celkového vývozu veľkých podnikov, resp. 39 784,4 mil. Eur v absolútnom vyjadrení a podiel vývozu do krajín mimo EÚ predstavoval 18,5 %, resp. 9 029,7 mil. Eur. Veľkostná kategória podnikov MSP dosahuje približne 2,1 násobne nižší podiel objemu vývozu do krajín mimo EÚ (8,8 %) v porovnaní s veľkostnou kategóriou veľkých podnikov (18,5 %).

Graf 8: Teritoriálna štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Medziročné tempo rastu vývozu MSP do krajín EÚ bolo v roku 2018 kladné (0,1 %), pričom medziročné tempo rastu vývozu MSP mimo krajín EÚ bolo v sledovanom roku 2018 záporné (-0,8 %). V prípade veľkých podnikov bolo medziročné tempo rastu vývozu do členských krajín EÚ v roku 2018 záporné (-0,3 %). Medziročné tempo rastu vývozu veľkých podnikov do krajín mimo EÚ bolo kladné, a to na úrovni 1,3 %.

2.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ

V roku 2018 predstavoval podiel malých a stredných podnikov 29,8 % na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ, resp. objem vývozu MSP do krajín EÚ predstavoval 17 056,1 mil. Eur. Podiel mikropodnikov na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ predstavoval 7,4 %. Malé podniky sa podieľali na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ 8,6 % a stredné podniky 13,8 %.

Tabuľka 3: Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018

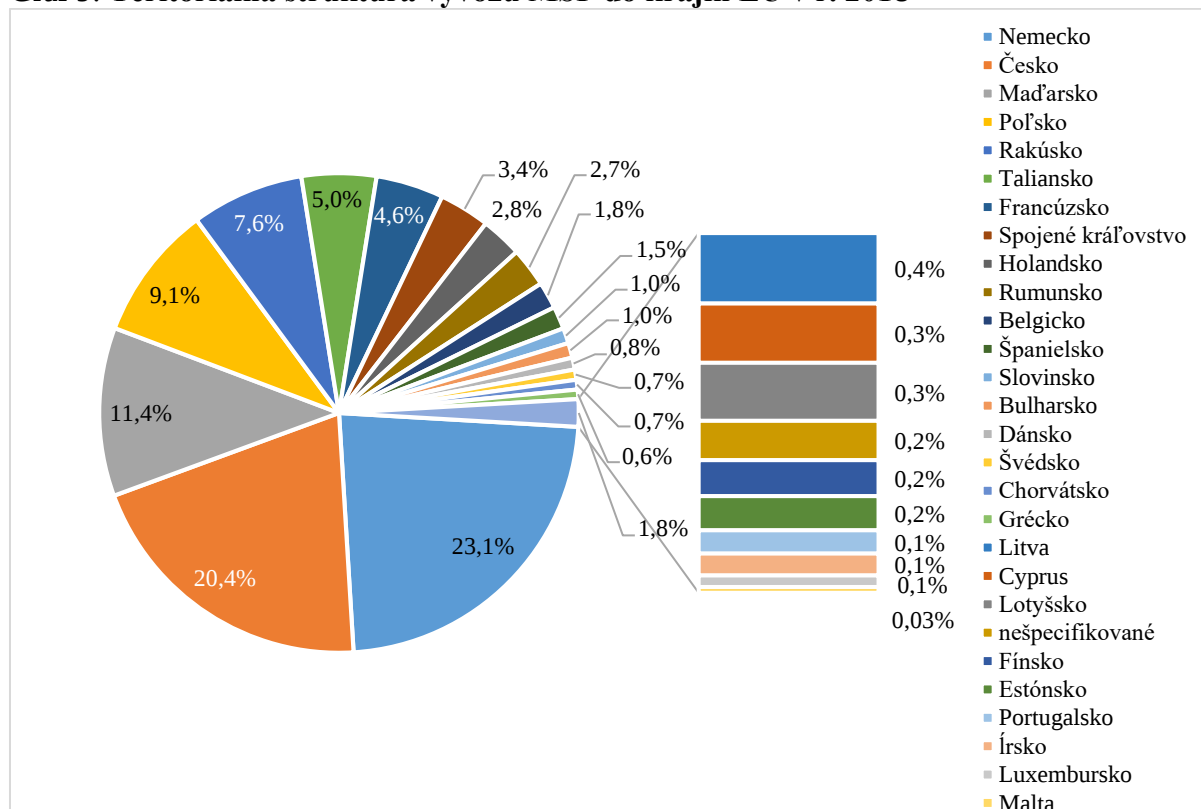
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny EÚ			Index 2018/2017
	2017	2018		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	4 065,1	4 256,7	7,4 %	104,7
Malé podniky (10-49)	4 566,7	4 917,3	8,6 %	107,7
Stredné podniky (50-249)	7 813,1	7 882,1	13,8 %	100,8
Veľké podniky (250 +)	37 019,3	39 784,4	69,6 %	107,5
MSP (0-249)	16 444,3	17 056,1	29,8 %	103,7
Imputácia vývozu	362,4	309,8	0,5 %	
Spolu	53 825,9	57 150,4	100 %	106,2

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní bol zaznamenaný nárast objemu vývozu do krajín EÚ vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov, pričom z pohľadu podrobnejšej štruktúry MSP bola najvyššia pozitívna medziročná zmena evidovaná vo veľkostnej kategórii malých podnikov (o 351,2 mil. Eur). Objem vývozu mikropodnikov sa v porovnaní s rokom 2017 zvýšil o 191,6 mil. Eur a stredných podnikov o 69,0 mil. Eur. Celkovo sa objem vývozu MSP do krajín EÚ medziročne zvýšil o 3,7 %, resp. o 611,9 mil. Eur. Vývoz veľkých podnikov smerujúcich do EÚ medziročne vzrástol o 7,5 %, resp. o 2 765,1 mil. Eur.

V roku 2018 dominovalo v teritoriálnej štruktúre vývozu MSP postavenie Nemecka, čím si udržalo pozíciu najvýznamnejšieho vývozného teritória MSP v rámci krajín EÚ. Z Grafu 9 je zrejmé, že do Nemecka smerovalo v sledovanom období 23,1 % z celkového vývozu MSP do krajín EÚ (o 0,8 p. b. viac ako v roku 2017). Druhým najvýznamnejším teritóriom v štruktúre vývozu MSP do krajín EÚ je Česká republika. V roku 2018 smerovala do Českej republiky jedna pätina (20,4 %) z celkového objemu vývozu MSP smerujúceho do krajín EÚ. Tretím najvýznamnejším teritóriom MSP z pohľadu krajín EÚ je Maďarsko (11,4 %). Z prehľadu vývoja objemu vývozu do krajín EÚ z hľadiska teritoriálnej štruktúry MSP možno konštatovať, že Nemecko spolu s Českou republikou a Maďarskom patria medzi najvýznamnejších obchodných partnerov spomedzi krajín EÚ. Medzi ďalšie krajiny, ktoré dosahovali v roku 2018 významnejší podiel vývozu MSP do krajín EÚ patrili: Poľsko (9,1 %), Rakúsko (7,6 %), Taliansko (5,0 %) a Francúzsko (4,6 %). Ostatné krajiny EÚ nepresiahli podiel vyšší ako 3,5 %.

Graf 9: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Medziročný vývoj objemu vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ,⁹ sa v roku 2018 vyznačoval okrem rastu objemu vývozu MSP do Nemecka (o 7,6 %, resp. o 278,3 mil. Eur) aj medziročným nárastom objemu vývozu MSP do Českej republiky (o 4,9 %, resp. o 163,4 mil. Eur). V ostatnom roku sa najvýraznejšie zvýšil objem vývozu MSP do Talianska (o 14,7 %, resp. o 110 mil. Eur) a do Rumunska (o 14 %, resp. o 55,7 mil. Eur.).

Najvýznamnejší medziročný pokles objemu vývozu MSP v rámci 10 najvýznamnejších krajín EÚ bol zaznamenaný v prípade vývozu MSP do Holandska (o 10,2 %, resp. o 53,6 mil. Eur) a Maďarska (o 2,6 %, resp. o 51 mil. Eur).

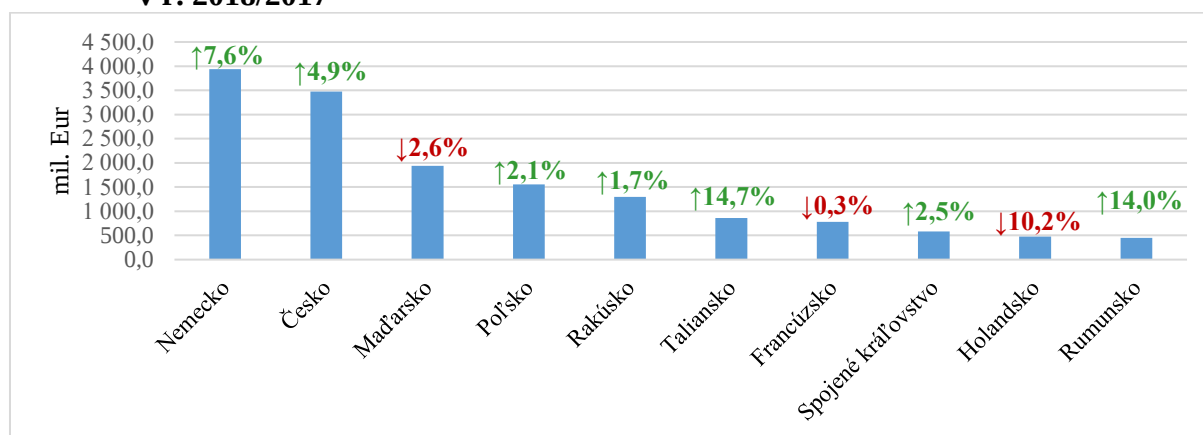
Vo všeobecnosti je vývoj objemu vývozu MSP do Spojeného kráľovstva do značnej miery ovplyvnený procesom odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ. Dá sa predpokladať, že podiel Spojeného kráľovstva na celkovom objeme vývozu MSP bude v najbližšom období klesať¹⁰, pričom v sledovanom roku 2018 zastával 3,4 % na celkovom objeme MSP do krajín EÚ.

⁹ v roku 2018 predstavoval podiel vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ 90,0 % z celkového vývozu MSP do EÚ.

¹⁰ Strednodobá predikcia 3. štvrťrok 2019, NBS. Dostupné na:

<http://www.nbs.sk/img/Documents/Publikacie/PREDIK/2019/protected/P3Q-2019.pdf>

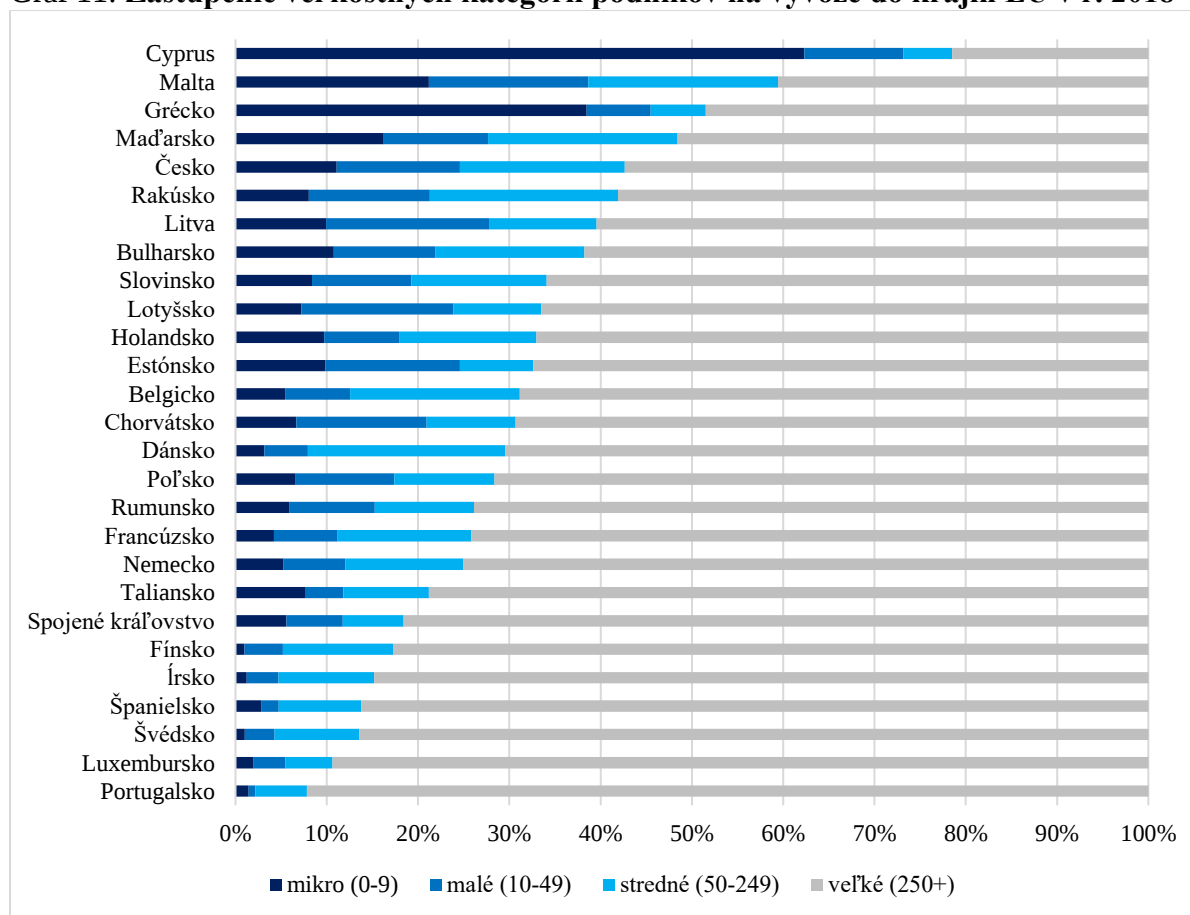
Graf 10: Medziročný vývoj objemu vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018/2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci vývozu do krajín EÚ sa slovenské malé a stredné podniky, v porovnaní s veľkými podnikmi, výraznejšie presadzujú na Cypre (78,5 %), na Malte (59,4 %) a v Grécku (51,5 %). Z Grafu 11 vyplýva, že z hľadiska vývozu do ostatných členských krajín EÚ výraznejšie dominujú veľké podniky. Dominancia veľkých podnikov je najzreteľnejšia v rámci vývozu do Portugalska (7,8 % podiel MSP), Luxemburska (10,6 % podiel MSP), Švédska (13,5 % podiel MSP), Španielska (13,8 % podiel MSP), Írska (15,2 % podiel MSP) a Fínska (17,2 % podiel MSP).

Graf 11: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín EÚ v r. 2018

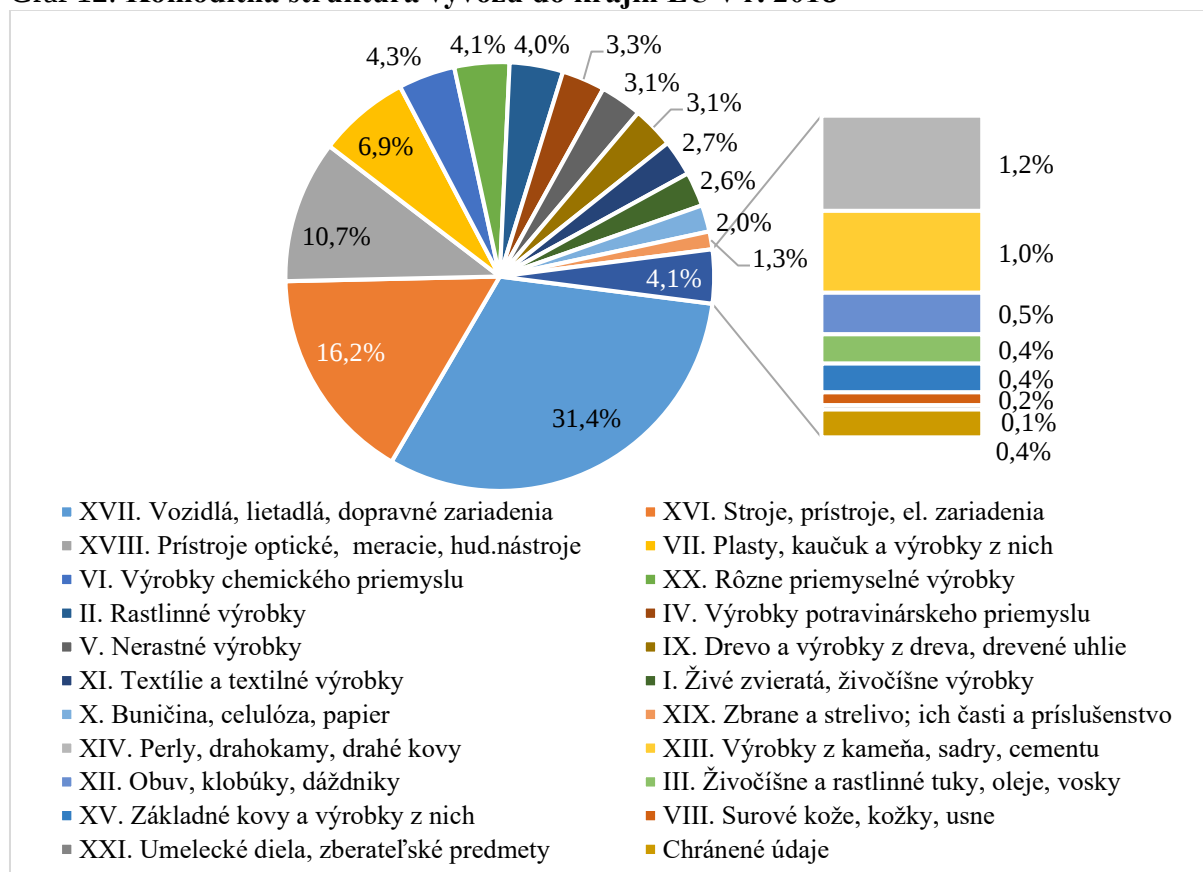
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Mikropodniky sa z hľadiska vývozu do krajín EÚ v roku 2018 najvýraznejšie podieľali najmä na vývoze na Cyprus (62,3 %). V prípade vývozu do ďalších krajín, podiel mikropodnikov bol relatívne významným na celkovom objeme vývozu do Grécka (38,5 %), na Maltu (21,2 %) a do Maďarska (16,2 %). Malé podniky v rámci zastúpenia na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ nedosiahli dominantné postavenie v žiadnej zo sledovaných krajín, najviac však boli zastúpené na vývoze do Litvy (17,8 %), na Maltu (17,5 %), do Lotyšska (16,7 %) a Estónska (14,7%). Obdobne ani stredné podniky nedosiahli dominantné postavenie v žiadnej zo sledovaných krajín EÚ, najviac sa podieľali na vývoze do Dánska (21,6 %), na Maltu (20,8 %), do Maďarska (20,7 %), Rakúska (20,6 %), a Belgicka (18,6 %).

2.2.1.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ

Z hľadiska komoditnej štruktúry vývozu MSP do krajín EÚ tvorili takmer jednu tretinu (31,4 %, resp. 5 450,5 mil. Eur) vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia. Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP do krajín EÚ patrili v roku 2018: stroje, prístroje, el. zariadenia (16,2 %, resp. 2 819,1 mil. Eur), prístroje, optické, meracie, hudobné nástroje (10,7 %, resp. 1 865,9 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich (6,9 %, resp. 1 199,6 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu (4,3 %, resp. 743,6 mil. Eur), rôzne priemyselné výrobky (4,1 %, resp. 720,3 mil. Eur) a rastlinné výrobky (4,0 %, resp. 700,3 mil. Eur). Podiel ostatných jednotlivých komodít nepresiahol 3,5 %.

Graf 12: Komoditná štruktúra vývozu do krajín EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších vývozných krajín MSP v rámci EÚ

Nasledujúca časť sa podrobnejšie venuje komoditnej štruktúre vývozu MSP do piatich najvýznamnejších krajín (podľa objemu vyvezených tovarov) v rámci jednotného trhu EÚ.

1. Nemecko

V roku 2018 bolo Nemecko najvýznamnejšou krajinou z pohľadu vývozu MSP zo Slovenska. Pre vývoz MSP do Nemecka je charakteristické významné zastúpenie strojov, prístrojov a elektronických zariadení (41,1 %). Podiel základných kovov a výrobkov z nich predstavoval 15,8 %. Vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia tvorili 15,6 % z vývozu MSP do Nemecka a plasty, kaučuk a výrobky z nich 6,1 %. V rámci ostatných jednotlivých komodít ich podiel nepresiahol 3,0 %.

2. Česká republika

Takmer jednu štvrtinu vývozu malých a stredných podnikov do Českej republiky v roku 2018 tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia (24,9 %). Základné kovy a výrobky z nich dosiahli 17,9 % podiel z vývozu MSP do Česka. Podiel plastov, kaučuku a výrobkov z nich bol na úrovni 9,9 %, podiel výrobkov chemického priemyslu bol 8,5 %, podiel vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení bol 7,6 % a podiel výrobkov potravinárskeho priemyslu bol 5,1 %. V rámci ostatných jednotlivých komodít ich podiel nepresiahol 5,0 %.

3. Poľsko

Viac ako jednu štvrtinu z celkového vývozu MSP do Poľska tvoril podiel strojov, prístrojov, elektronických zariadení (28,6 %). Základné kovy a výrobky z nich dosiahli 19,1 % podiel, rastlinné výrobky 9,4 %, plasty, kaučuk a výrobky z nich dosiahli 8,3 % a vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia dosiahli 8,2 % podiel z celkového vývozu MSP. Podiel výrobkov potravinárskeho priemyslu predstavoval 5,2 %. V rámci ostatných jednotlivých komodít ich podiel nepresiahol 3,5 %.

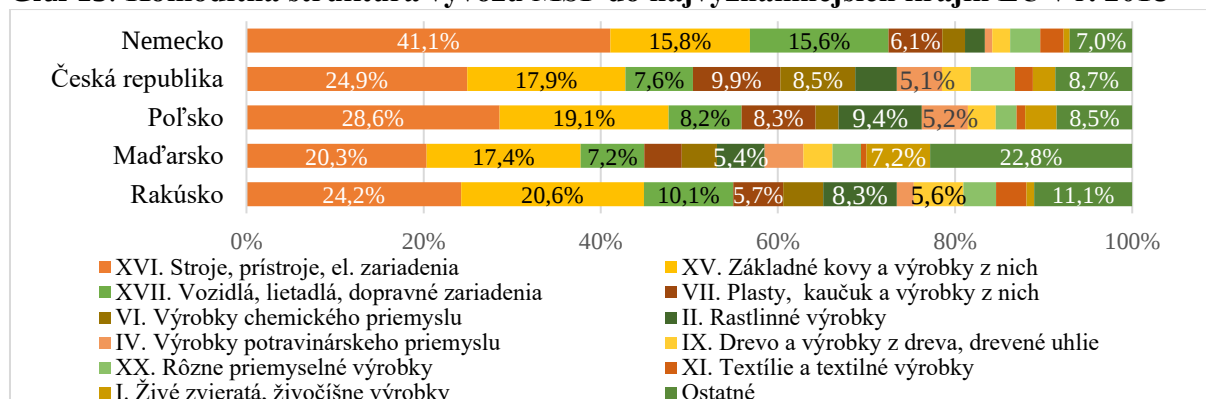
4. Maďarsko

V rámci komoditnej štruktúry dominovalo na vývoze MSP do Maďarska zastúpenie strojov, prístrojov a elektronických zariadení (20,3 %), základné kovy a výrobky z nich (17,4 %), vozidlá, lietadlá dopravné zariadenia a živé zvieratá, živočíšne výrobky (zhodne 7,2 %) a rastlinné výrobky (5,4 %). Podiel ostatných jednotlivých komodít nepresiahol 4,5 %.

5. Rakúsko

Do Rakúska vyvážali MSP zo Slovenska predovšetkým stroje prístroje, elektronické zariadenia (24,2 %), základné kovy a výrobky z nich (20,6 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (10,1 %) rastlinné výrobky (8,3 %), plasty, kaučuk a výrobky z nich (5,7) a drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie (5,6 %). Podiel ostatných jednotlivých komodít nepresiahol 5,0 %.

Graf 13: Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

2.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov mali v roku 2018 dominantné postavenie veľké podniky, ktoré sa podieľali viac ako tromi štvrtinami (83,9 %) na celkovom objeme vývozu do krajín mimo EÚ. Podiel mikropodnikov na celkovom vývoze smerovaného do krajín mimo EÚ predstavoval 3,7 % (resp. 397,1 mil. Eur) a malých podnikov 3,3 % (resp. 355,4 mil. Eur). Podiel stredných podnikov predstavoval 8,3 % (resp. 894,1 mil. Eur).

V roku 2018 predstavoval vývoz MSP do krajín mimo EÚ 1 646,7 mil. Eur, pričom v medziročnom porovnaní sa celkový objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ zvýšil o 2,8 % (resp. o 44,2 mil. Eur). K medziročnému vývoju objemu vývozu MSP smerujúceho do krajín mimo EÚ prispel najmä medziročný rast objemu vývozu malých podnikov. V sledovanom roku bol zaznamenaný len medziročný pokles objemu vývozu mikropodnikov (o 21,5 mil. Eur). V ostatných veľkostných kategóriách podnikov bol zaznamenaný medziročný nárast objemu vývozu.

Malé podniky zaznamenali medziročné zvýšenie objemu vývozu do krajín mimo EÚ o 39,0 mil. Eur a stredné podniky o 26,6 mil. Eur. V prípade veľkých podnikov išlo o nárast objemu vývozu vo výške 757,1 mil. Eur.

Podiel malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ bol v roku 2018 na úrovni 15,3 %, čo v porovnaní s rokom 2017 predstavuje zníženie podielu o 0,8 p. b.

Tabuľka 4: Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018

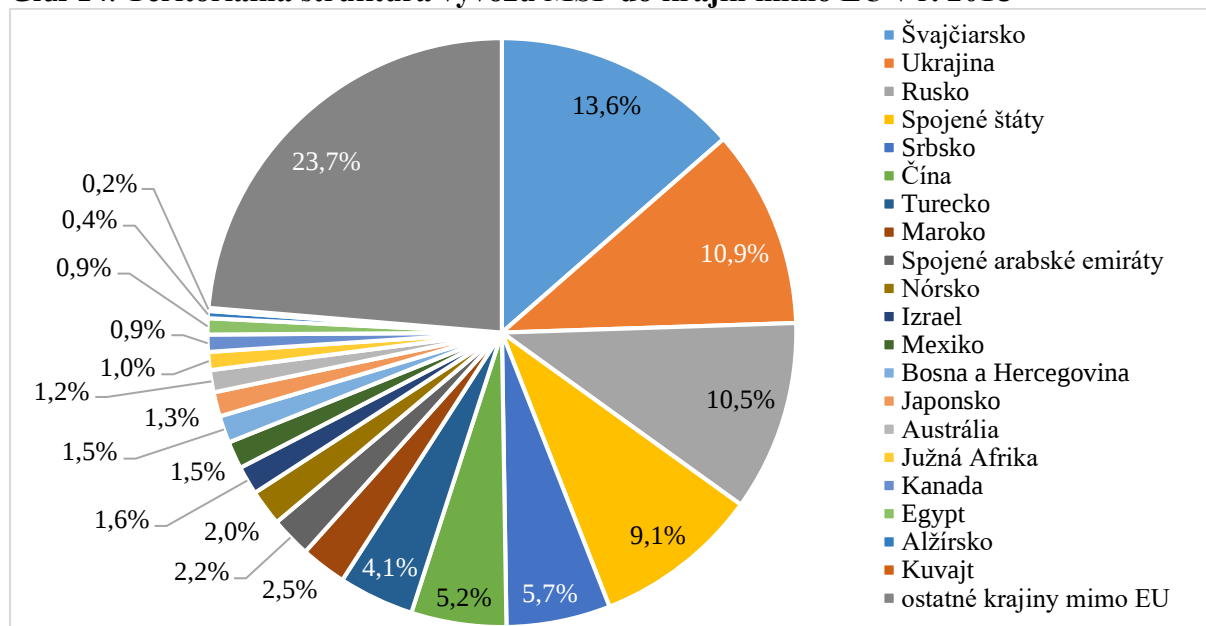
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny mimo EÚ			
	2017	2018		Index 2018/2017
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	418,6	397,1	3,7 %	94,9
Malé podniky (10-49)	316,4	355,4	3,3 %	112,4
Stredné podniky (50-249)	867,5	894,1	8,3 %	103,1
Veľké podniky (250 +)	8 272,6	9 029,7	83,9 %	109,2
MSP (0-249)	1 602,5	1 646,7	15,3 %	102,8
Imputácia vývozu	117,2	82,6	0,8 %	
Spolu - zahraničné	9 992,3	10 758,9	100,0 %	107,7

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z teritoriálneho hľadiska vývozu MSP mimo krajín EÚ patrili medzi najvýznamnejších obchodných partnerov: **Švajčiarsko** (13,6 %), **Ukrajina** (10,9 %), **Rusko** (10,5 %), **Spojené štáty americké** (9,1 %), **Srbsko** (5,7 %) a **Čína** (5,2 %) . Podiel vývozu v rámci uvedených krajín predstavoval súhrnne 55,0 % z celkového objemu vývozu MSP mimo krajín EÚ.

Podiel vývozu MSP do Turecka dosiahol 4,1 %, Maroka 2,5 %, Spojených arabských emirátov 2,2 %, Nórska 2 %, Izraelu 1,6 %, Mexika a Bosny a Hercegoviny zhodne 1,5 %, Japonska 1,3 %, Austrálie 1,2 % a Južnej Afriky 1 %, pričom v rámci ostatných krajín objem vývozu nepresiahol podiel vyšší ako 1 %.

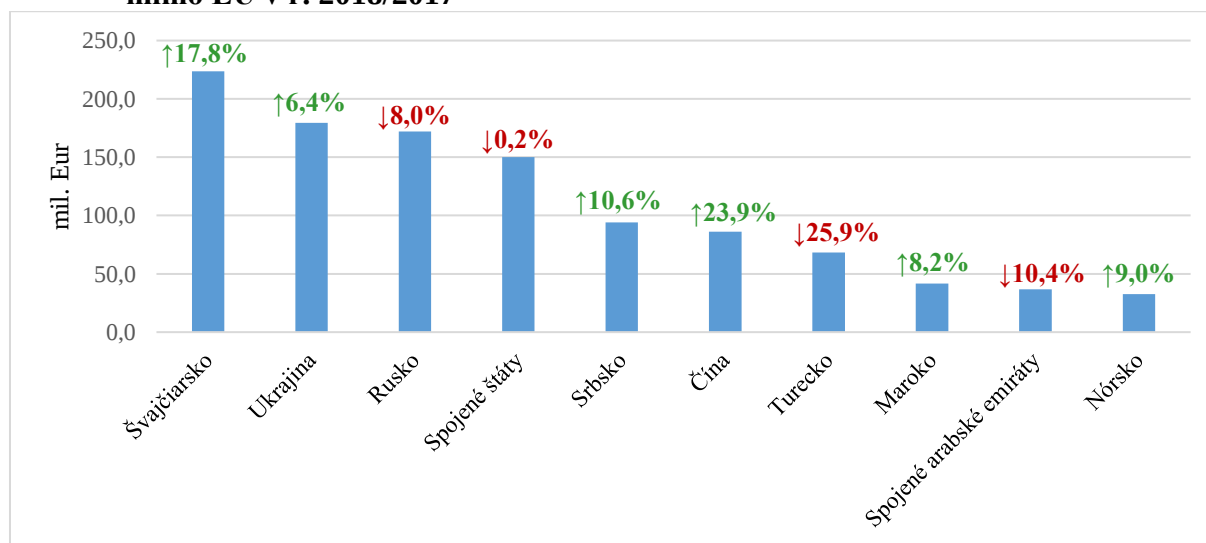
Graf 14: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Medziročný vývoj objemu vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ sa v roku 2018¹¹ vyznačoval rastom objemu vývozu malých a stredných podnikov do Švajčiarska (o 17,8 %, resp. o 33,8 mil. Eur), Ukrajiny (o 6,4 %, resp. o 10,8 mil. Eur), aj medziročným nárastom objemu vývozu MSP do Srbska (o 10,6 %, resp. o 9 mil. Eur) a Maroka (o 8,2 %, resp. o 3,1 mil. Eur). V ostatnom roku sa najvýraznejšie zvýšil objem vývozu malých a stredných podnikov do Číny (o 23,9 %, resp. o 16,6 mil. Eur). Najvýraznejší medziročný pokles objemu vývozu MSP v rámci 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ bol zaznamenaný v prípade vývozu do Turecka (o 25,9 %, resp. o 23,8 mil. Eur) a Spojených arabských emirátov (o 10,4 %, resp. o 4,3 mil. Eur).

Graf 15: Medziročný vývoj objemu vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ v r. 2018/2017

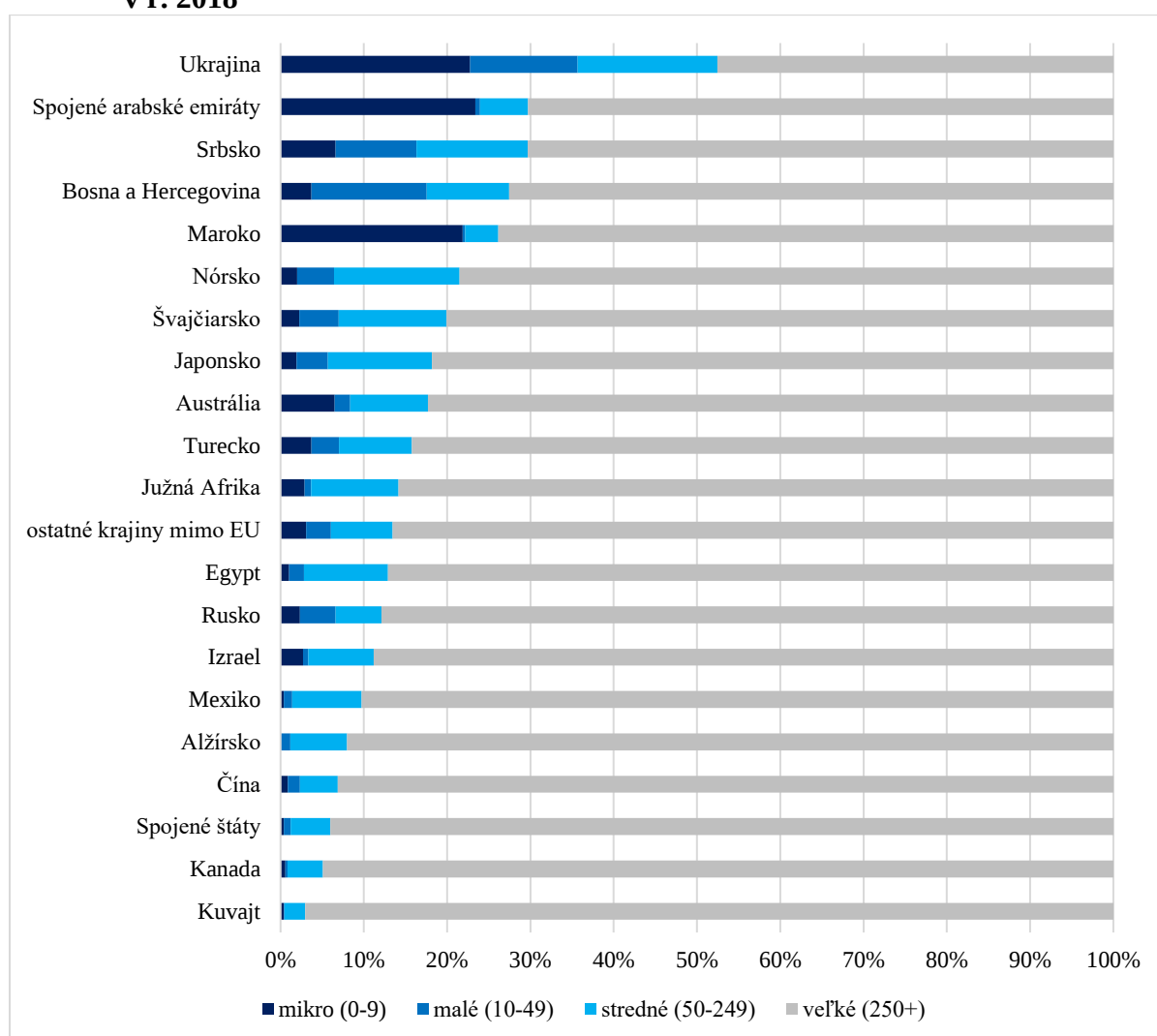
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

¹¹ V roku 2018 predstavoval podiel vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ 65,8 % z celkového vývozu MSP smerujúceho do krajín mimo EÚ.

Podľa zastúpenia veľkostných kategórií podnikov na objeme vývozu do jednotlivých krajín mimo EÚ (Graf 16) majú **najvýznamnejšie postavenie malé a stredné podniky na vývoze na Ukrajinu (52,4 %), do Spojených arabských emirátov (29,7 %), Srbska (29,7 %), Bosny a Hercegoviny (27,5 %), Maroka (26,2 %) a do Nórska (21,5 %)**. Naopak, v roku 2018 bol zaznamenaný najnižší podiel MSP na vývoze do Kuvajtu (3,0 %), Kanady (5,1 %), Spojených štátov amerických (6,0 %), Číny (6,9 %) a Alžírsku (8,0 %).

V rámci podrobnejšej veľkostnej štruktúry podnikov možno sledovať významnejšie zastúpenie mikropodnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ: Spojených arabských emirátov (23,4 %), na Ukrajinu (22,7 %) a do Maroka (21,8 %). Malé podniky boli významnejšie zastúpené na vývoze do Bosny a Hercegoviny (13,9 %) a Ukrajiny (12,9 %). Stredné podniky mali výraznejšie zastúpenie na vývoze na Ukrajinu (16,8 %), do Nórska (15,1 %), Srbska (13,4 %) a Švajčiarska (13,0 %).

Graf 16: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

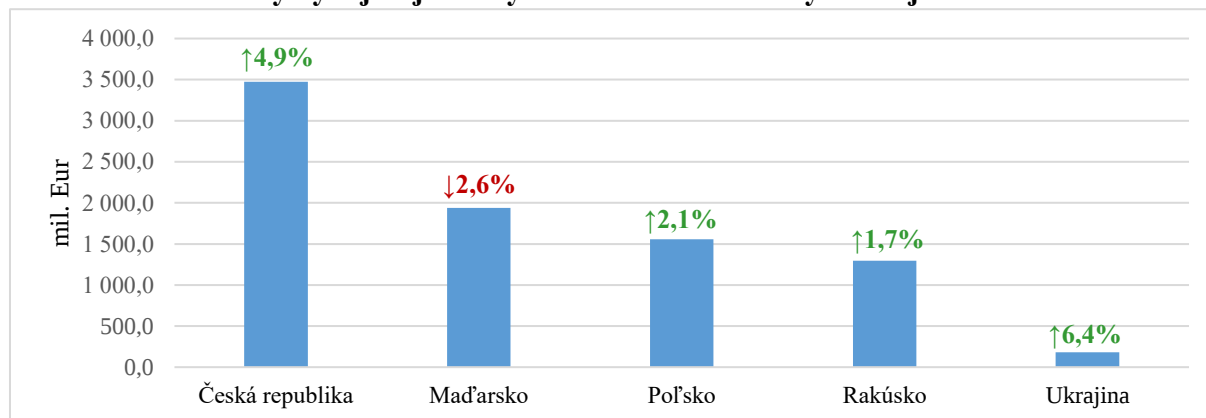
Vývoz MSP do susedných krajín SR

V roku 2018 predstavoval z teritoriálneho hľadiska vývoz MSP do susedných krajín SR takmer polovicu (45,1 %) z celkového vývozu MSP. Objem vývozu MSP do susedných krajín predstavoval v absolútnom vyjadrení 8 443,9 mil. Eur.

Zo susedných krajín SR dosiahla Česká republika v roku 2018 najväčší podiel na celkovom objeme vývozu MSP (18,6 %, resp. 3 473,2 mil. Eur). Vývoz malých a stredných podnikov do Maďarska predstavoval 10,4 % (resp. 1 938,4 mil. Eur), do Poľska 8,3 % (resp. 1 556,8 mil. Eur), do Rakúska 6,9 % (resp. 1 295,9 mil. Eur) a na Ukrajinu 1,0 % (resp. 179,6 mil. Eur) na celkovom vývoze MSP.

V roku 2018 medziročne vzrástol vývoz MSP do Českej republiky o 163,4 mil. Eur (resp. rast o 4,9 %), do Poľska o 32 mil. Eur (resp. rast o 2,1 %), do Rakúska o 22 mil. Eur (resp. rast o 1,7 %) a na Ukrajinu o 10,8 mil. Eur (resp. 6,4 %). Zároveň sa znížil vývoz malých a stredných podnikov do Maďarska o 51 mil. Eur (o 2,6 %).

Graf 17: Medziročný vývoj objemu vývozu MSP do susedných krajín SR v r. 2018/2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

2.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP

Odvetvová štruktúra vývozu MSP v roku 2018 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom veľmi nezmenila. Podiel vývozu MSP v odvetví priemyslu (49,3 %) a obchodu (34,1 %) predstavoval viac ako tri štvrtiny (83,4 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov (podľa hrubšieho členenia odvetví SK NACE).

V rámci ostatných významnejších odvetví podľa hrubšieho členenia SK NACE dosiahol podiel odvetvia obchodných služieb 9,7 % na celkovom vývoze MSP, dopravy a informačných činností 2,2 % a pôdohospodárstva 1,8 %.

Podľa údajov spracovaných v Tabuľke 5 bol v roku 2018 podiel MSP na celkovom vývoze v rámci jednotlivých odvetví najvýraznejší v odvetví činností v oblasti nehnuteľností (100 %), administratívnych a podporných služieb (99,9 %), ubytovacích a stravovacích služieb (99,8 %), odborných, vedeckých a technických činností (99,6 %), poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (97,5 %) a stavebníctva (97,1 %).

Na druhej strane bol zaznamenaný najnižší podiel MSP na celkovom vývoze v rámci jednotlivých odvetví v roku 2018 v odvetví dopravy a skladovania (4,4 %), priemyselnej výroby (18,1 %) a v odvetví ťažby a dobývania (53,2 %).

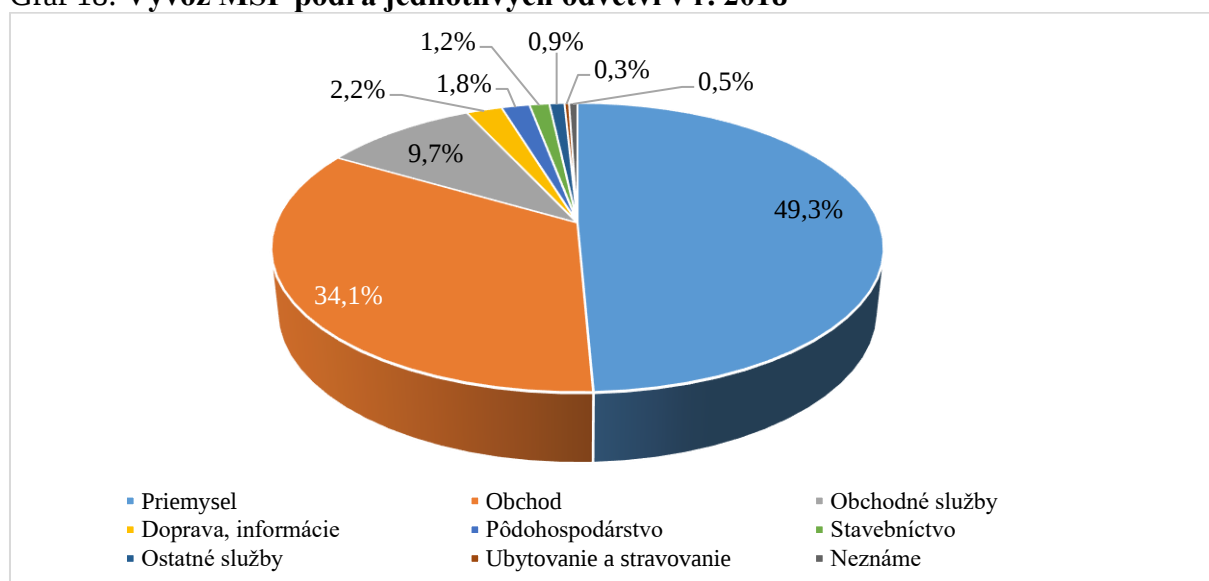
Tabuľka 5: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový vývoz MSP		Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých odvetviach
		v mil. Eur	v %	
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	327,9	1,8 %	97,5 %
Ťažba a dobývanie	Priemysel	55,7	0,3 %	53,2 %
Priemyselná výroba		9 080,5	48,6 %	18,1 %
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		1,6	0,01 %	97,0 %
Dodávka vody		83,2	0,4 %	96,0 %
Stavebníctvo	Stavebníctvo	231,1	1,2 %	97,1 %
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	6 372,7	34,1 %	83,6 %
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	298,8	1,6 %	4,4 %
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	53,2	0,3 %	99,8 %
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	118,0	0,6 %	72,6 %
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	20,5	0,1 %	93,3 %
Činnosti v oblasti nehnuteľností		163,7	0,9 %	100,0 %
Odborné, vedecké a technické činnosti		737,4	3,9 %	99,6 %
Administratívne a podporné služby		884,2	4,7 %	99,9 %
Ostatné	Ostatné služby	175,9	0,9 %	97,9 %
Neznáme	Neznáme	98,4	0,5 %	100,0 %
Spolu		18 702,8	100,0 %	27,7 %

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Oproti roku 2017 sa mierne zvýšil podiel vývozu MSP v odvetví obchodu na celkovom vývoze MSP (o 1,9 p. b.), ostatných služieb (0,5 p. b.) a stavebníctva (o 0,4 p. b.). Na druhej strane sa medziročne znížil podiel vývozu MSP v odvetví priemyslu na celkovom vývoze MSP (o 1,5 p. b.), dopravy a informačných činností (o 0,3 p. b.), ubytovacích a stravovacích služieb (o 0,3 p. b.) a pôdohospodárstva (o 0,1 p. b.).

Graf 18: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2018 predstavoval podiel vývozu MSP zo sektora priemyselnej výroby 18,1 % (resp. 9 080,5 mil. Eur) na celkovom vývoze v sektore priemyselnej výroby (Tabuľka 6). Najvýznamnejším sektorom priemyselnej výroby v rámci vývozu MSP bol v roku 2018 sektor výroby kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (21,2 %, resp. 1 922,5 mil. Eur). Podiel sektora výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov dosiahol v rámci vývozu MSP 12,3 % (resp. 1 115,0 mil. Eur), sektor výroby strojov a zariadení 12,1 % (resp. 1 098,9 mil. Eur), sektor výroby výrobkov z gumy a plastu 8,9 % (resp. 812,2 mil. Eur) sektor výroby elektronických zariadení 6,0 % (resp. 548,6 mil. Eur), sektor výroby potravín 5,9 % (resp. 532,1 mil. Eur) a sektor výroby a spracovania kovov 5,7 % (resp. 514,6 mil. Eur).

V rámci vývozu v sektoroch priemyselnej výroby dominujú malé a stredné podniky v sektore výroby tabakových výrobkov (100 %), v sektore opravy a inštalácie strojov a prístrojov (77,9 %), v sektore výroby textilu (70,6 %), spracovania dreva a výroby výrobkov z dreva a korku okrem nábytku (65,6 %), v sektore výroby odevov (61,6 %), v sektore výroby kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (59,2 %), v sektore výroby nápojov (58,4 %) a v sektore výroby potravín (53,7 %).

Tabuľka 6: Vývoz MSP podľa sektorov priemyselnej výroby v r. 2018

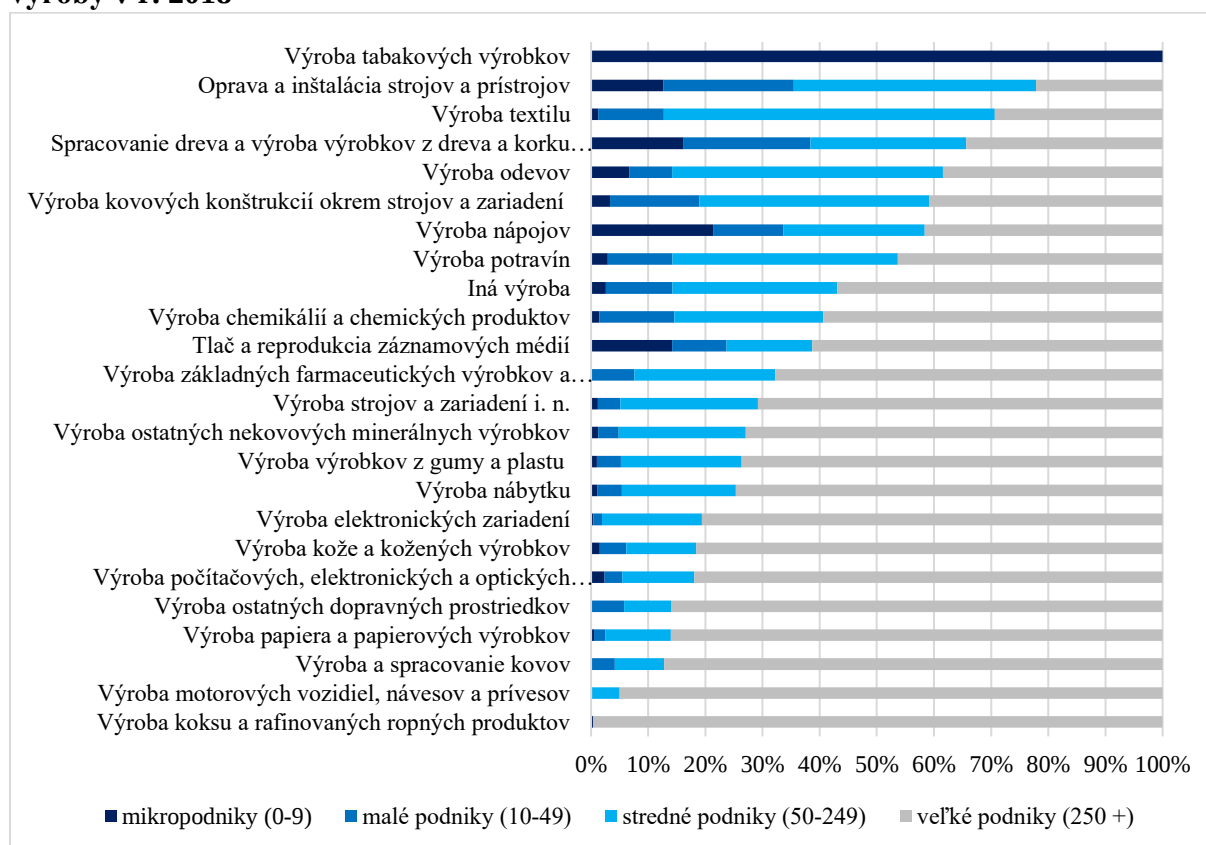
Sektory priemyselnej výroby	Vývoz MSP v sektoroch priemyselnej výroby		Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby
	v mil. Eur	v %	
Výroba potravín	532,1	5,9 %	53,7 %
Výroba nápojov	77,4	0,9 %	58,4 %
Výroba tabakových výrobkov	0,1	0,001 %	100,0%
Výroba textilu	252,6	2,8 %	70,6 %
Výroba odevov	180,2	2,0 %	61,6 %
Výroba kože a kožených výrobkov	61,6	0,7 %	18,4 %
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	375,5	4,1 %	65,6 %
Výroba papiera a papierových výrobkov	123,3	1,4 %	13,9 %
Tlač a reprodukcia záznamových médií	59,6	0,7 %	38,7 %
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	8,1	0,1 %	0,4 %
Výroba chemikálií a chemických produktov	430,4	4,7 %	40,6 %
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	39,1	0,4 %	32,2 %
Výroba výrobkov z gumy a plastu	812,2	8,9 %	26,3 %
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	203,0	2,2 %	27,1 %
Výroba a spracovanie kovov	514,6	5,7 %	12,8 %
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1 922,5	21,2 %	59,2 %
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	305,8	3,4 %	18,0 %
Výroba elektronických zariadení	548,6	6,0 %	19,4 %
Výroba strojov a zariadení i n.	1 098,9	12,1%	29,2 %
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1 115,0	12,3 %	5,0 %
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	38,5	0,4 %	14,1 %
Výroba nábytku	182,4	2,0 %	25,4 %
Iná výroba	109,4	1,2 %	43,1 %
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	89,7	1,0 %	77,9 %
Priemyselná výroba spolu	9 080,5	100,0%	18,1%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Z pohľadu zastúpenia jednotlivých kategórií podnikov (Graf 19) sa najvyššou mierou na celkovom vývoze v rámci jednotlivých sektorov priemyselnej výroby v roku 2018 podieľali mikropodniky v sektore výroby tabakových výrobkov (100 %). Stredné podniky dominovali v sektore výroby textilu (57,9 %). Malé podniky nedominovali v žiadnom sektore priemyselnej výroby v rámci dosiahnutého podielu na celkovom vývoze v jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby, pričom sa najviac podieľali na vývoze objemu v sektore opravy a inštalácie strojov a prístrojov (42,4 %).

Dominancia veľkých podnikov a nízke zastúpenie MSP sa prejavuje najmä v sektore výroby koksu a rafinovaných ropných produktov (0,4 % podiel MSP), v sektore výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov (5,0 % podiel MSP), v sektore výroby a spracovania kovov (12,8 % podiel MSP), v sektore výroby papiera a papierových výrobkov (13,9 % podiel MSP), v sektore výroby ostatných dopravných prostriedkov (14,1 % podiel MSP) a v sektore výroby počítačových, elektronických a optických výrobkov (18,0 % podiel malých a stredných podnikov).

Graf 19: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze v sektoroch priemyselnej výroby v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V porovnaní s rokom 2017 vzrástol podiel MSP na celkovom vývoze (v rámci jednotlivých sektorov priemyselnej výroby) najvýraznejšie v sektore opravy a inštalácie strojov (o 20,5 p. b.), tlači a reprodukcii záznamových médií (o 6,4 p. b.) a v sektore výroby nápojov (o 2,9 p. b.).

Na druhej strane medziročne klesol podiel MSP na celkovom vývoze (v rámci jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby) najvýraznejšie v sektore výroby textilu (o 13,4 p. b.),

spracovania dreva a výroby výrobkov z dreva a korku okrem nábytku (o 11,7 p. b.) a výroby základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov (o 6,2 p. b.).

Index exportnej schopnosti MSP v odvetví priemyslu (vyjadrujúci pomer tržieb MSP z vyvezeného tovaru do zahraničia k celkovým tržbám MSP v odvetví priemyslu) dosiahol úroveň **0,27**. Podiel tržieb zo zahraničia dosiahol v prípade MSP menej než jednu tretinu z celkových realizovaných tržieb v odvetví priemyslu.

V prípade veľkých podnikov dosiahol index exportnej schopnosti v roku 2018 úroveň 0,62. Z indexu vyplýva, že tržby zo zahraničia dosiahli v sledovanom roku 2018 takmer dvojtretinový podiel z celkových tržieb veľkých podnikov.

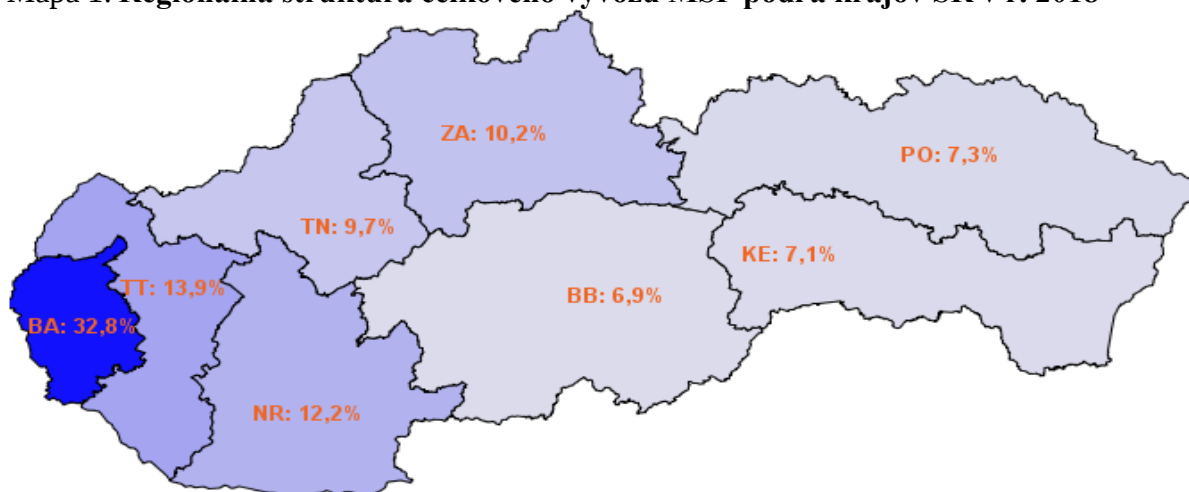
2.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP

Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov na úrovni NUTS 3 (ďalej len kraje SR) je charakteristická značnou variabilitou. Ako možno sledovať aj na Mape 1, **takmer jednu tretinu z celkového vývozu MSP (32,8 %), ktorý mal známy regionálny pôvod, bol v roku 2018 realizovaný malými a strednými podnikmi v Bratislavskom kraji.**

Z regionálneho hľadiska sa na vývoze MSP podieľali malé a stredné podniky v Trnavskom kraji 13,9 %, v Nitrianskom kraji 12,2 %, v Žilinskom kraji 10,2 %, v Trenčianskom kraji 9,7 %, v Prešovskom kraji 7,3 %. Najnižší podiel malých a stredných podnikov na vývoze MSP bol zaznamenaný v Banskobystrickom kraji (6,9 %) a v Košickom kraji (7,1 %).

V medziročnom porovnaní sa regionálna štruktúra vývozu MSP zásadným spôsobom nezmenila. Kraje ležiace v západnej časti Slovenska naďalej zastávajú vyšší podiel na celkovom vývoze MSP v porovnaní s podielom krajov ležiacich na Východnom Slovensku. V porovnaní s rokom 2017 sa len nepatrne zvýšil podiel MSP na celkovom objeme vývozu malých a stredných podnikov v Bratislavskom kraji (o 0,7 p. b.) Trenčianskom, Žilinskom a Košickom kraji (zhodne o 0,1 p. b.). Na druhej strane bol v roku 2018 zaznamenaný najvyšší medziročný pokles podielu MSP na celkovom objeme vývozu malých a stredných podnikov v Nitrianskom kraji (pokles o 0,5 p. b.). Zároveň bol zaznamenaný medziročný pokles podielu MSP v Trnavskom kraji (o 0,3 p. b.) a Banskobystrickom kraji (o 0,1 p. b.).

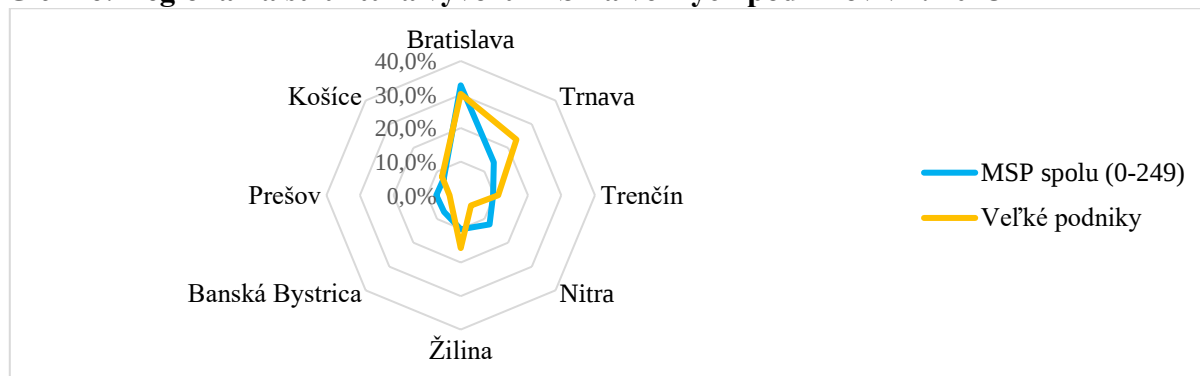
Mapa 1: Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v r. 2018

Zdroj: Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013; vyhotovené SBA na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z komparácie regionálnej štruktúry vývozu MSP a veľkých podnikov (Graf 20) vyplýva, že v porovnaní s veľkými podnikmi dominuje MSP v Bratislavskom, Nitrianskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji. Naopak, v prípade veľkých podnikov je z regionálneho hľadiska najviac zastúpený Trnavský, Žilinský a Trenčiansky kraj. Jedným z dôvodov výraznejšieho zastúpenia veľkých podnikov najmä v Trnavskom a Žilinskom kraji je koncentrácia etablovaných veľkých automobilových výrobcov spolu so skupinami subdodávateľov.

Graf 20: Regionálna štruktúra vývozu MSP a veľkých podnikov v r. 2018

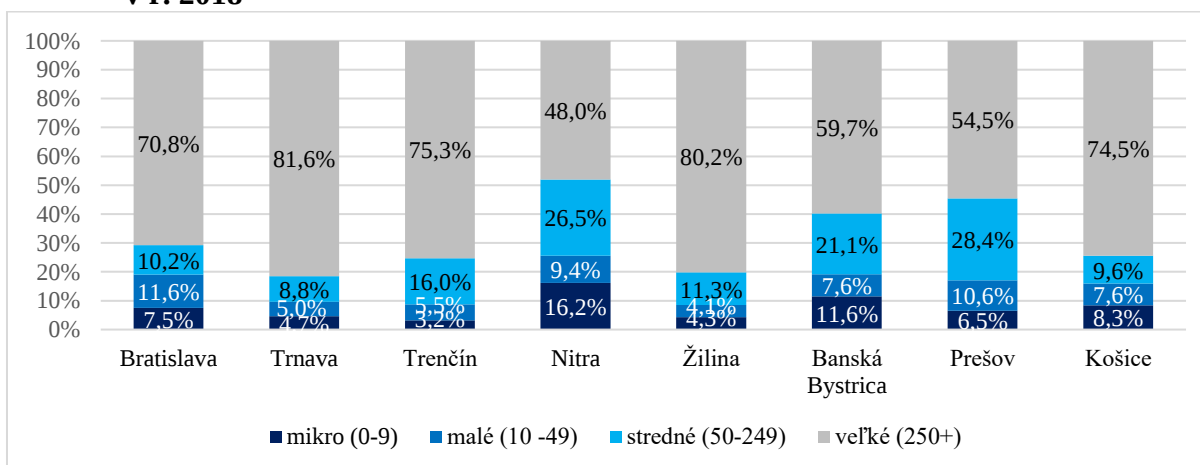

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR je znázornená v Grafe 21. **Najvyššie zastúpenie dosiahli malé a stredné podniky v Nitrianskom kraji (52,0 %), v Prešovskom kraji (45,5 %), v Banskobystrickom kraji (40,3%) a v Bratislavskom kraji (29,2 %).** V uvedených krajoch dosiahol podiel MSP na celkovom vývoze v regiónoch vyššiu úroveň ako podiel MSP na celkovom vývoze v rámci SR (27,5 %). V medzioročnom porovnaní sa podiel MSP najvýraznejšie znížil v Bratislavskom kraji o 4,3 p. b. a v Banskobystrickom kraji o 3,2 percentuálnych bodov. Z hľadiska regionálnej štruktúry vývozu MSP bolo v medzioročnom porovnaní evidované najvýraznejšie zvýšenie podielu MSP v Trnavskom a Košickom kraji, v oboch krajoch o 1,2 percentuálneho bodu.

Z pohľadu podrobnejšieho členenia MSP v krajoch vyplýva, že najvyšší podiel na celkovom objeme vývozu v jednotlivých krajoch dosiahli stredné podniky. Výnimkou je Bratislavský kraj, v ktorom mali v roku 2018 najvýznamnejšie zastúpenie na celkovom objeme vývozu malé podniky.

Graf 21: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z regionálneho hľadiska bol v absolútnom vyjadrení najvyšší objem vývozu MSP zaznamenaný v Bratislavskom kraji (6 094,5 mil. Eur). V Trnavskom kraji predstavoval objem vývozu MSP 2 592,7 mil. Eur, v Nitrianskom kraji 2 268,4 mil. Eur, v Žilinskom kraji 1 893,0 mil. Eur, v Trenčianskom kraji 1 795,6 mil. Eur, v Prešovskom kraji 1 352,4 mil. Eur, v Košickom kraji 1 317,0 mil. Eur a v Banskobystrickom kraji 1 290,9 mil. Eur.

V medziročnom porovnaní najvýraznejšie vzrástol v roku 2018 objem vývozu MSP v Bratislavskom kraji o 364,4 mil. Eur. V Trenčianskom kraji sa medziročne zvýšil objem vývozu MSP o 94,5 mil. Eur, v Žilinskom kraji o 88,6 mil. Eur, v Košickom kraji o 75,8 mil. Eur, v Prešovskom kraji o 48,1 mil. Eur, v Trnavskom kraji o 45,2 mil. Eur a v Banskobystrickom kraji o 30,8 mil. Eur a v Nitrianskom kraji bolo zaznamenané medziročné zvýšenie objemu vývozu MSP o 0,3 mil. Eur.

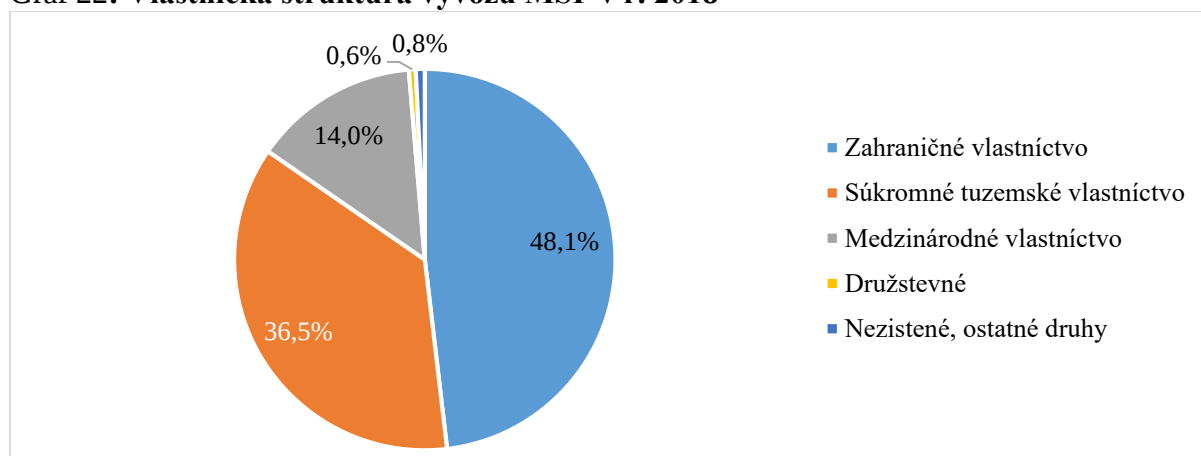
2.5 Vlastnícka štruktúra vývozu MSP

V roku 2018 bola takmer polovica vývozu MSP (48,1 %, resp. 9 002,5 mil. Eur) výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. Pri uvedenom druhu vlastníctva sa jedná o subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom realizovali 14,0 % (resp. 2 626,4 mil. Eur) objemu vývozu MSP. V rámci uvedeného medzinárodného vlastníctva ide o subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom.

Značný podiel na objeme vývozu MSP (36,5 %) v roku 2018 predstavovali činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva a to v objeme 6 822,9 mil. Eur. Ako zobrazuje Graf 22, MSP s družstevným vlastníctvom sa v sledovanom roku podieľali len 0,6 % (resp. 108,7 mil. Eur) na celkovom objeme vývozu MSP.

Vlastnícka štruktúra veľkých podnikov sa v porovnaní s vlastníckou štruktúrou MSP podstatne líši. Charakteristická je najmä dominantným zastúpením veľkých podnikov so zahraničným vlastníctvom. Veľké podniky so zahraničným vlastníctvom realizovali v roku 2018 viac ako tri štvrtiny z celkového objemu vývozu veľkých podnikov (77,0 %). Podiel subjektov s medzinárodným vlastníctvom tvoril 19,2 % z celkového objemu vývozu veľkých podnikov. Subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali len 3,7 % z celkového objemu vývozu veľkých podnikov.

Graf 22: Vlastnícka štruktúra vývozu MSP v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

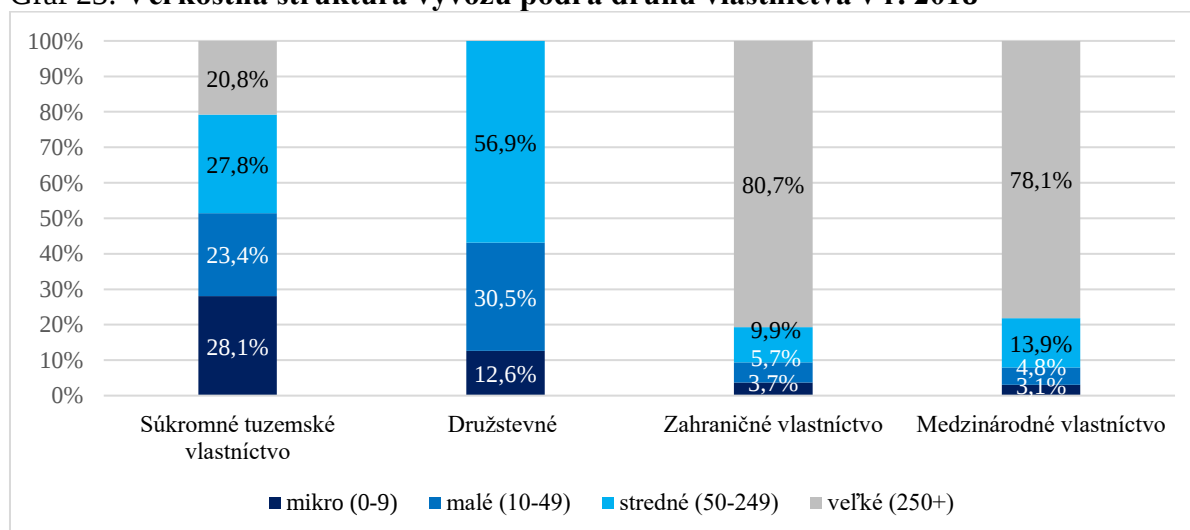
Detailnejší pohľad na štruktúru vývozu v rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov a druhov vlastníctva zobrazuje Graf 23. Z hľadiska druhu vlastníctva sa podieľali malé a stredné podniky 19,3 % na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektov zahraničného vlastníctva. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov predstavovalo zastúpenie mikropodnikov 3,7 %, malých podnikov 5,7 % a stredných podnikov 9,9 % na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektov zahraničného vlastníctva. Dominantnú veľkostnú kategóriu podnikov na celkovom objeme vyvezeného tovaru v rámci zahraničného vlastníctva predstavovali v roku 2017 veľké podniky (80,7 %).

Relatívne obdobné zastúpenie (21,9 %) dosahovali malé a stredné podniky aj na objeme vývozu subjektov medzinárodného vlastníctva. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov predstavovalo zastúpenie mikropodnikov 3,1 %, malých podnikov 4,8 % a stredných podnikov 13,9 % na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektov s medzinárodným vlastníctvom. Veľké podniky dominovali s podielom 78,1 % na celkovom objeme vývozu subjektov s medzinárodným vlastníctvom.

Na druhej strane bolo dominantné zastúpenie malých a stredných podnikov v rámci celkového objemu vývozu subjektov so súkromným tuzemským vlastníctvom (s podielom 79,2 %). Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií, viac ako jednu štvrtinu z celkového objemu vývozu subjektov so súkromným tuzemským vlastníctvom (28,1 %) realizovali mikropodniky. Malé podniky realizovali 23,4 % a stredné podniky 27,8 % z celkového realizovaného objemu vývozu subjektov súkromného tuzemského vlastníctva. Zastúpenie veľkých podnikov predstavovalo 20,8 %.

Malé a stredné podniky sa takmer výlučne podieľali na objeme celkového realizovaného vývozu subjektov družstevného vlastníctva (99,97 %). Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov realizovali stredné podniky viac ako jednu polovicu celkového objemu vývozu subjektov družstevného vlastníctva (56,9 %). Malé podniky prispeli takmer jednou tretinou (30,5 %) a mikropodniky 12,6 % k celkovému objemu vývozu subjektov družstevného vlastníctva. Podiel veľkých podnikov dosiahol 0,03 %.

Graf 23: Veľkostná štruktúra vývozu podľa druhu vlastníctva v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

2.6 Početnosť vyvážajúcich MSP

Podľa dostupných údajov a metodiky Štatistického úradu SR v roku 2018 vykonávalo vývoz tovaru 30 484 malých a stredných podnikov. Malé a stredné podniky dosiahli 98,5 % podiel na celkovom počte vyvážajúcich podnikateľských subjektov (30 956). Mikropodniky s takmer trojštvrťinovým podielom (74,7 %), resp. s 23 131 podnikateľskými subjektmi mali najvyššie zastúpenie na celkovom počte vyvážajúcich subjektov. Malé podniky dosiahli 18,0 % zastúpenie (5 579 podnikateľských subjektov v absolútnom vyjadrení) a stredné podniky 5,7 % zastúpenie (1 774 podnikateľských subjektov).

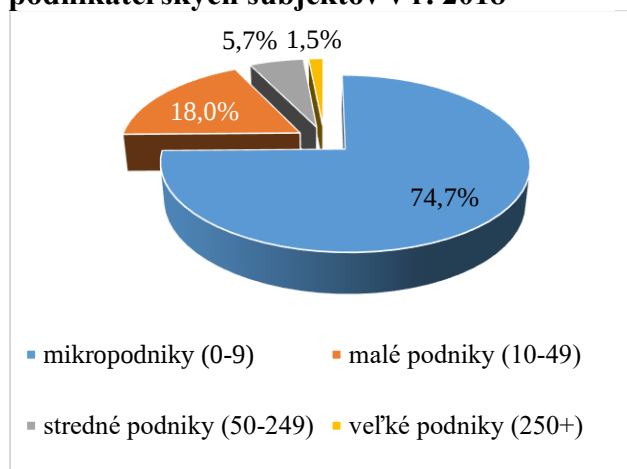
Tabuľka 7: Početnosť vývozcov tovaru v r. 2017 a 2018

Veľkostná kategória podnikov	Počet podnikateľských subjektov			Index 2018/2017
	2017	2018		
	abs. počet	abs. počet	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	22 953	23 131	74,7 %	100,8
Malé podniky (10-49)	5 448	5 579	18,0 %	102,4
Stredné podniky (50-249)	1 760	1 774	5,7 %	100,8
Veľké podniky (250+)	465	472	1,5 %	101,5
MSP (249)	30 161	30 484	98,5 %	101,1
Spolu	30 626	30 956	100,0 %	101,1

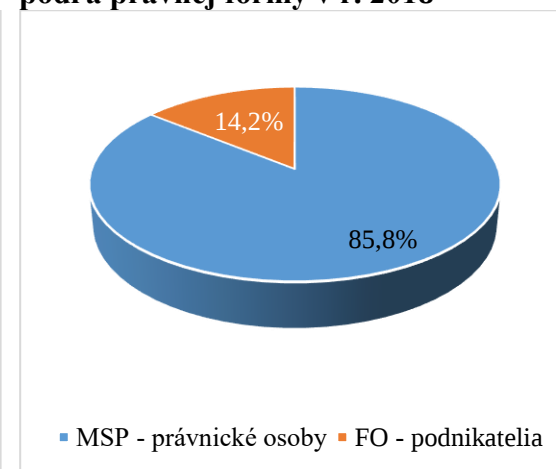
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa počet vyvážajúcich malých a stredných podnikov zvýšil o 323 podnikateľských subjektov (zvýšenie o 1,1 %). Z pohľadu veľkostných kategórií v porovnaní s rokom 2017, najviac vzrástol v absolútnom vyjadrení počet vyvážajúcich mikropodnikov (o 178 podnikateľských subjektov, resp. medziročné zvýšenie o 0,8 %) a malých podnikov (o 131 podnikateľských subjektov, resp. o medziročné zvýšenie o 2,4 %). Z hľadiska právnej formy majú v štruktúre vyvážajúcich MSP dominantné postavenie MSP - právnické osoby (85,8 % podiel, resp. 26 158 subjektov). Fyzické osoby – podnikatelia tvorili 14,2 % podiel na celkovom počte vyvážajúcich malých a stredných podnikov (4 326 subjektov v absolútnom vyjadrení).

Graf 24: Veľkostná štruktúra vyvážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2018

Graf 25: Štruktúra vyvážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP podľa hrubšieho členenia SK NACE prevládajú subjekty z odvetvia obchodu (36,3 %), priemyslu (22,0 %) a obchodných služieb (17,4 %). Na rozdiel od odvetvovej štruktúry celkového objemu vývozu MSP v odvetvovej štruktúre počtu vyvážajúcich MSP dominuje skôr odvetvie obchodu ako priemyslu.

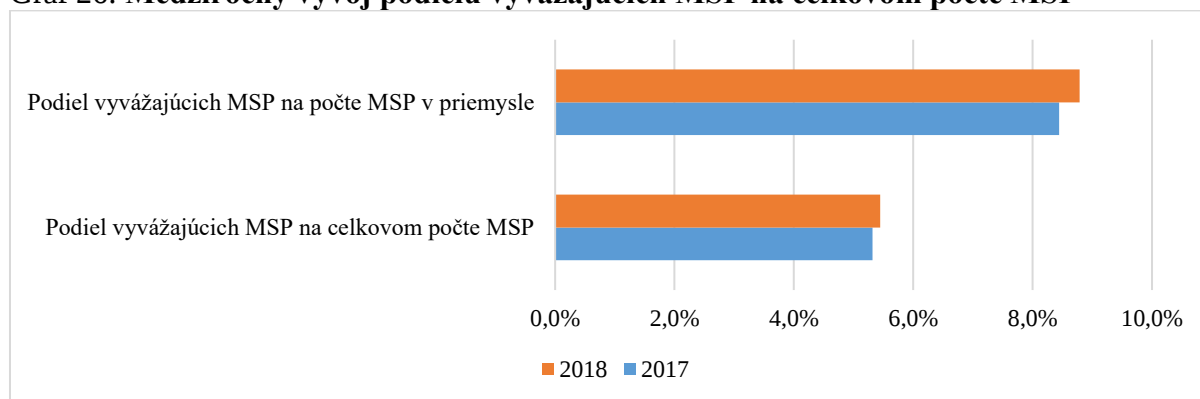
Tabuľka 8: Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP a podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2018

Odvetvie podľa SK NACE - hrubšie členenie	Početnosť MSP		Podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v jednotlivých odvetviach
	Počet	v %	
Pôdohospodárstvo	1 673	5,5 %	7,2 %
Priemysel	6 720	22,0 %	8,8 %
Stavebníctvo	1 764	5,8 %	1,9 %
Obchod	11 078	36,3 %	10,4 %
Doprava, informácie	2 814	9,2 %	6,2 %
Ubytovanie a stravovanie	439	1,4 %	2,3 %
Obchodné služby	5 296	17,4 %	3,5 %
Ostatné služby	630	2,1 %	1,4 %
Neznáme	70	0,2 %	-
Odvetvia spolu	30 484	100,0%	5,4 %

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z celkového počtu malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov) vykonávalo v roku 2018 vývoz tovarov 5,4 % MSP. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP len nepatrne zvýšil (o 0,1 p. b.). Podiel vyvážajúcich MSP v odvetví priemyslu na celkovom počte v odvetví priemyslu predstavoval 8,8 % v roku 2018, pričom v porovnaní s rokom 2017 sa zvýšil o 0,4 p. b.

Graf 26: Medziročný vývoj podielu vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

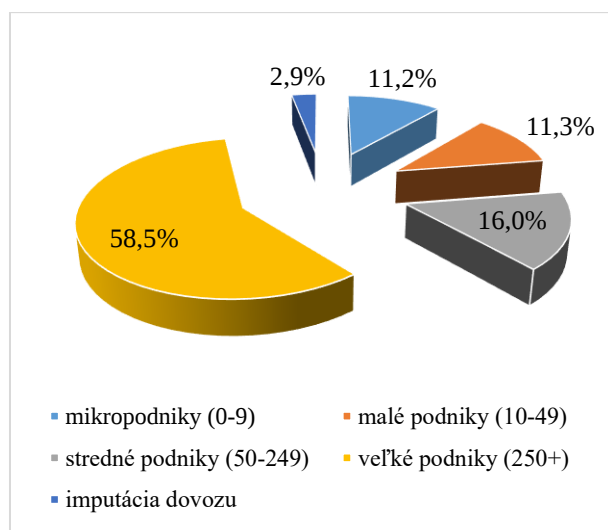
3 Vývoj dovozu v roku 2018 z pohľadu MSP

V roku 2018 bol podľa údajov Štatistického úradu SR zaznamenaný **medziročný rast celkového objemu dovezeného tovaru malých a stredných podnikov o 4,5 %** (resp. o 1 168,4 mil. Eur) a dosiahol úroveň **26 910,3 mil. Eur**.

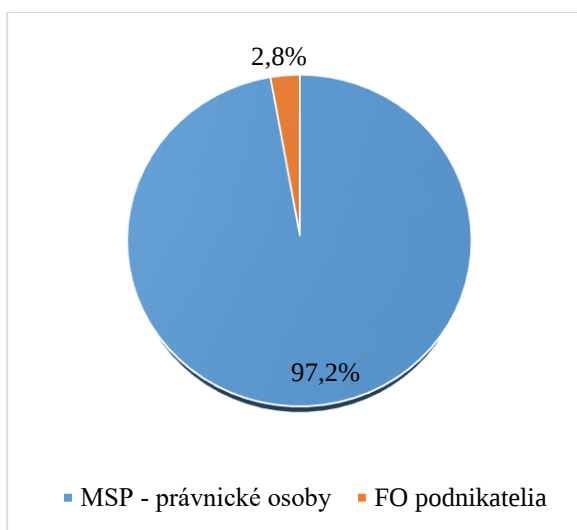
Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze predstavoval 38,6 % v roku 2018, pričom v porovnaní s rokom 2017 sa podiel MSP znížil o 1,3 p. b. Z pohľadu veľkostných kategórií podnikov predstavoval v roku 2018 podiel mikropodnikov (0 – 9 zamestnancov) 11,2 % na celkovom objeme dovozu, resp. 7 843,8 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. Malé podniky (10 - 49 zamestnancov) sa podieľali na celkovom dovoze 11,3 %, resp. 7 876,5 mil. Eur. Podiel stredných podnikov (50 - 249 zamestnancov) dosiahol 16,0 % na celkovom objeme dovozu, resp. objem vývozu stredných podnikov predstavoval 11 190,0 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. V roku 2018 dosiahli veľké podniky 58,5 % podiel na celkovom objeme dovozu, resp. objem dovozu veľkých podnikov predstavoval 40 771,4 mil. Eur.

Z celkového objemu dovozu malých a stredných podnikov mali rozhodujúci podiel právnické osoby - podniky (97,0 %). Podiel dovozu fyzických osôb - podnikateľov predstavoval 3,0 % na celkovom objeme dovozu MSP.

Graf 28: Objem celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018

Graf 27: Objem celkového dovozu MSP podľa právnej formy v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci veľkostnej kategórie malých a stredných podnikov bol v roku 2018 (v porovnaní s rokom 2017) zaznamenaný najdynamickejší medziročný rast objemu dovozu v kategórii stredných podnikov o 5,3 % (resp. medziročné zvýšenie objemu o 565,8 mil. Eur). V prípade malých podnikov vzrástol objem dovozu o 5,1 % (resp. o 380,8 mil. Eur) a mikropodnikov o 2,9 % (resp. o 221,7 mil. Eur). Dovoz veľkých podnikov vzrástol o 10,6 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavovalo zvýšenie objemu dovozu o 3 891,1 mil. Eur.

Tabuľka 9: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu (bez zahraničných osôb)			
	2017	2018		Index
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	7 622,1	7 843,8	11,2 %	102,9
Malé podniky (10-49)	7 495,7	7 876,5	11,3 %	105,1
Stredné podniky (50-249)	10 624,2	11 190,0	16,0 %	105,3
Veľké podniky (250+)	36 880,3	40 771,4	58,5 %	110,6
MSP (249)	25 742,0	26 910,3	38,6 %	104,5
Imputácia dovozu	1 979,5	2 047,1	2,9 %	
Spolu	64 601,8	69 728,8	100 %	107,9
Celkový objem dovozu v roku 2018 vrátane zahraničných osôb	mil. Eur		podiel MSP (0-249)	
	76 835,0		35,0 %	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Grafické znázornenie štruktúry celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov vrátane zahraničných osôb je prezentované v prílohe, v Grafe 54.

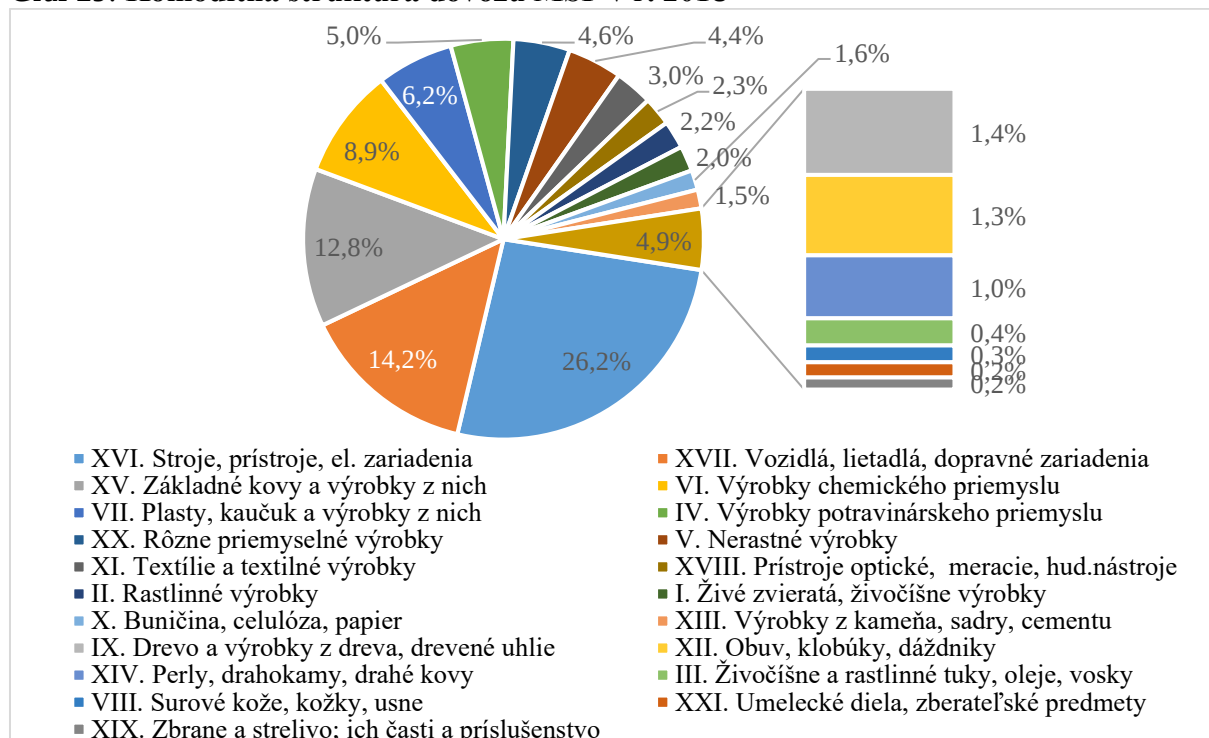
3.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP

Graf 29 zobrazuje celkový dovoz malých a stredných podnikov v roku 2018 z hľadiska komoditnej štruktúry harmonizovaného systému. Medzi najvýznamnejšiu komoditu dovozu MSP v sledovanom období patrili **stroje, prístroje, elektronické zariadenia** v celkovom objeme 7 061,7 mil. Eur, ktoré dosiahli **26,2 % podiel** na celkovom dovoze MSP. Ďalšími významnými komoditami dovozu malých a stredných podnikov v roku 2018 boli **vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia** v celkovom objeme 3 828,9 mil. Eur, resp. s **podielom 14,2 %**, **základné kovy a výrobky z nich** v celkovom objeme 3 432,5 mil. Eur, resp. s **podielom 12,8 %**. **Výrobky chemického priemyslu** v celkovom objeme 2 387,2 mil. Eur, resp. s **podielom 8,9 %**, **plasty, kaučuk a výrobky z nich** v objeme 1 667,9 mil. Eur, resp. s **podielom 6,2 %** a **výrobky potravinárskeho priemyslu** v celkovom objeme 1 356,1 resp. s podielom 5,0 %. V prípade ostatných komodít harmonizovaného systému bolo ich percentuálne zastúpenie na celkovom dovoze MSP nižšie ako 5,0 %. V komoditnej štruktúre dovozu malých a stredných podnikov sa na prvých troch miestach umiestňujú identické tovary ako na vývoze MSP, čo poukazuje na vysoký podiel vnútro odvetvového obchodu na celkovej obchodnej výmene MSP.

V rámci evidovaných medziročných zmien objemu dovozu z pohľadu komoditnej štruktúry MSP, v roku 2018 najvýraznejšie vzrástol v porovnaní s rokom 2017 dovoz základných kovov a výrobkov z nich o 303,4 mil. Eur, strojov, prístrojov, el. zariadení o 243,8 mil. Eur, vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení o 217,4 mil. Eur a výrobkov potravinárskeho priemyslu o 156,9 mil. Eur.

Na druhej strane medziročne najvýraznejšie poklesol z pohľadu MSP objem dovozu prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov o 30,6 mil. Eur, surových koží, kožíek, usní o 13,1 mil. Eur, buničiny, celulózy, papiera o 10,2 mil. Eur a dovoz umeleckých diel, zberateľských predmetov o 9,2 mil. Eur.

Graf 29: Komoditná štruktúra dovozu MSP v r. 2018

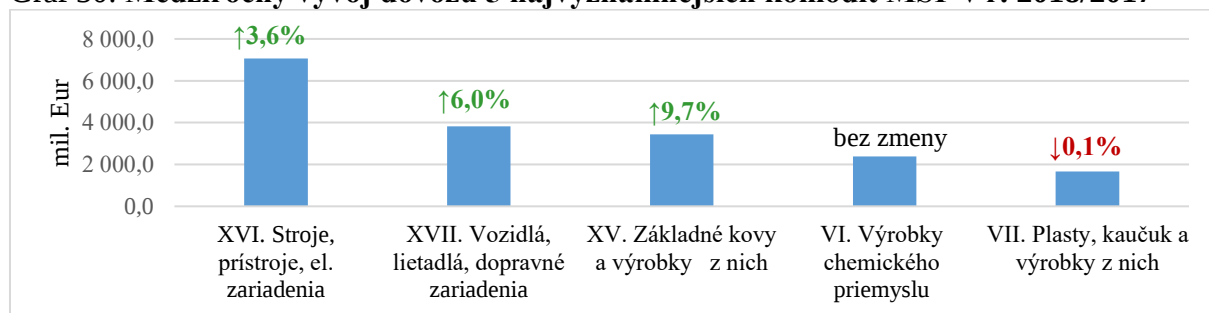

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z pohľadu medziročnej komparácie podielu jednotlivých komodít (harmonizovaného systému) na celkovom dovoze MSP sa najvýraznejšie zvýšil podiel **základných kovov a výrobkov z nich** (o 0,6 p. b.) a **výrobkov potravinárskeho priemyslu** (o 0,4 p. b.). Na druhej strane najvýraznejší medziročný pokles podielu zaznamenali **výrobky chemického priemyslu** (o 0,4 p. b.) a **plasty, kaučuk a výrobky z nich** (o 0,3 p. b.). V prípade ostatných komodít bola medziročná zmena podielov pod $\pm 0,2$ percentuálneho bodu.

Medziročný vývoj objemu dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP¹² bol v roku 2018 charakteristický rastúcou dynamikou objemu dovozu základných kovov a výrobkov z nich (o 9,7 %), ako aj rastúcou dynamikou objemu dovozu vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (medziročný rast o 6,0 %) a strojov, prístrojov, elektrických zariadení (medziročný rast objemu dovozu o 3,6 %). Objem dovozu výrobkov chemického priemyslu bol v sledovanom roku na konštantnej úrovni v medziročnom porovnaní. V prípade plastov, kaučuku a výrobkov z nich bol zaznamenaný medziročný pokles objemu dovozu MSP o 0,1 %.

Graf 30: Medziročný vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2018/2017

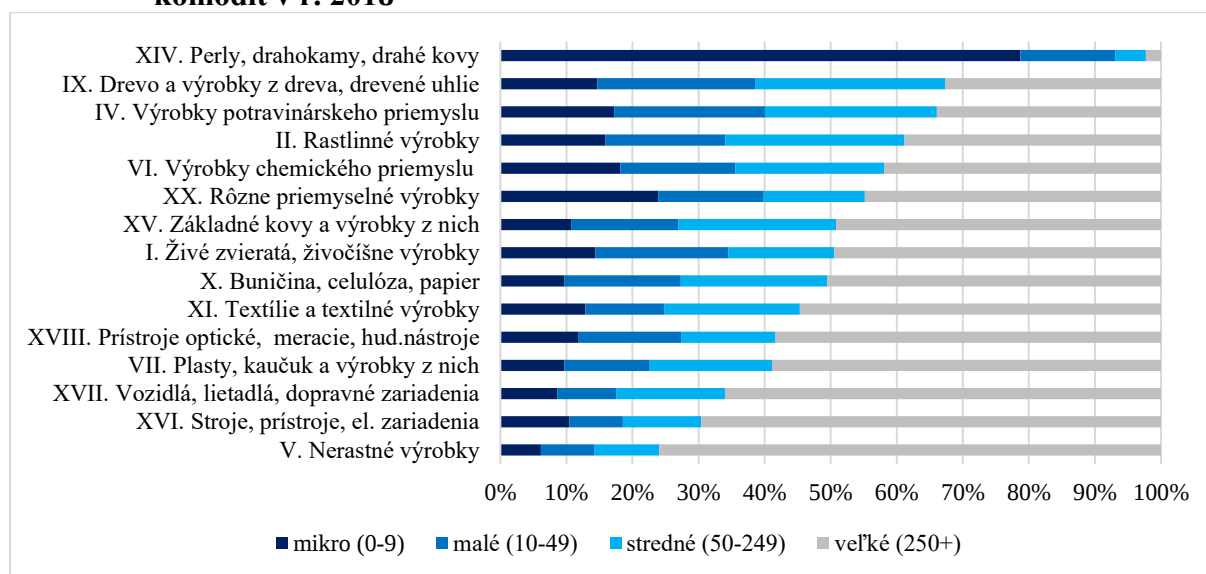
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

¹² V roku 2018 tvorili 68,3 % z celkového dovozu MSP.

Z pohľadu najvýznamnejších komodít v roku 2018¹³ dosahovali malé a stredné podniky najvýraznejšie zastúpenie na dovoze: perál, drahokamov, drahých kovov (97,7 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (67,4 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (66,1 %), rastlinných výrobkov (61,2 %), výrobkov chemického priemyslu (58,1 %), rôznych priemyselných výrobkov (55,2 %), základných kovov a výrobkov z nich (50,8 %) a na dovoze živých zvierat, živočíšnych výrobkov (50,5 %). Naopak, z hľadiska najvýznamnejších komodít v roku 2018 mali MSP najmenej výrazné zastúpenie na dovoze: nerastných výrobkov (24,1%), strojov, prístrojov, el. zariadení (30,4 %), vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (34,0 %), plastov, kaučuku a výrobkov z nich (41,1 %) a prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov (41,7 %).

Oproti roku 2018 sa zvýšilo zastúpenie MSP najmä v prípade dovozu prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov (o 6,8 p. b.), textílií a textilných výrobkov (o 2,6 p. b.), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (o 2,5 p. b.), ako aj základných kovov a výrobkov z nich (o 0,7 p. b.). Naopak, v porovnaní s rokom 2017 pokleslo zastúpenie MSP najmä v prípade dovozu výrobkov chemického priemyslu (o 5,0 p. b.), plastov, kaučuku a výrobkov z nich (o 4,3 p. b.), nerastných výrobkov (o 3,3 p. b.), buničiny, celulózy, papiera (o 3,2 p. b.), rastlinných výrobkov (o 1,9 p. b.), ako aj rôznych priemyselných výrobkov (o 1,3 p. b.) a živých zvierat, živočíšnych výrobkov (o 0,9 p. b.) a strojov, prístrojov, el. zariadení (o 0,8 p. b.).

Graf 31: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe Štatistického úradu SR

3.1.1 Dovoz high-tech tovarov

Celkový dovoz high-tech tovarov dosiahol v roku 2018 hodnotu **10 072,4 mil. Eur** (bez započítania dovozných operácií zahraničných osôb). V porovnaní s rokom 2017 sa znížil celkový dovoz high-tech tovarov o 227,8 mil. Eur (medziročný pokles objemu o 2,2 %).

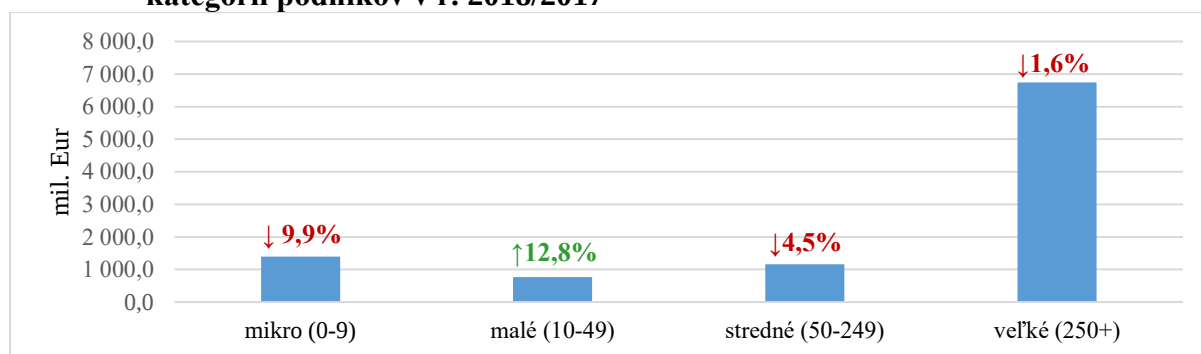
K tomuto medziročnému poklesu celkového objemu dovozu high-tech tovarov najviac prispeli mikropodniky (pokles objemu dovozu high-tech tovarov o 153,0 mil. Eur) a veľké podniky (pokles objemu dovozu high-tech tovarov o 107,3 mil. Eur).

V roku 2018 predstavoval dovoz high-tech produktov malých a stredných podnikov 3 326,9 mil. Eur, t. j. medziročne poklesol o 120,5 mil. Eur. Podiel MSP na celkovom dovoze

¹³ V roku 2018 tvorili najvýznamnejšie komodity MSP (uvedené v Grafe 31) 96,5 % z celkového dovozu MSP.

high-tech produktov bol 33,0 %, pričom ich podiel na celkovom dovoze high-tech produktov v medziročnom porovnaní klesol len nepatrne o 0,5 p. b. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov, podiel mikropodnikov dosiahol 13,9 % na objeme dovozu high-tech produktov (o 1,2 p. b. menej oproti roku 2017). Podiel malých podnikov na celkovom objeme dovozu high-tech tovarov predstavoval 7,6 % (t.j. o 1,0 p. b. viac ako v roku 2017) a podiel stredných podnikov bol v sledovanom roku 2018 na úrovni 11,5 % (t.j. o 0,3 p. b. menej ako v roku 2017).

Graf 32: Medziročný vývoj objemu dovozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2018/2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2 Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Zo spracovaných údajov vyplýva určitá podobnosť v teritoriálnej štruktúre jednotlivých veľkostných kategórií podnikov. Vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov sa preukazuje kľúčová úloha jednotného trhu EÚ tak, ako je to aj v prípade vývozu z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov.

Tabuľka 10: Objem dovozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2018

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty (v mil. Eur)			Podiel v %		
	Dovoz z krajín EÚ	Dovoz z krajín mimo EÚ	Dovoz spolu	Dovoz z krajín EÚ	Dovoz z krajín mimo EÚ	Dovoz spolu
Mikropodniky (0-9)	6 487,6	1 356,2	7 843,8	82,7 %	17,3 %	100,0%
Malé podniky (10-49)	6 131,9	1 744,6	7 876,5	77,9 %	22,1 %	100,0%
Stredné podniky (50-249)	8 314,5	2 875,5	11 190,0	74,3 %	25,7 %	100,0%
Veľké podniky (250 +)	24 339,0	16 432,4	40 771,4	59,7 %	40,3 %	100,0%
MSP (0-249)	20 934,0	5 976,3	26 910,3	77,8 %	22,2 %	100,0%
Imputácia vývozu	556,6	1 490,4	2 047,1	27,2 %	72,8 %	100,0%
Spolu - zahraničné	45 829,6	23 899,2	69 728,8	65,7 %	34,3 %	100,0%

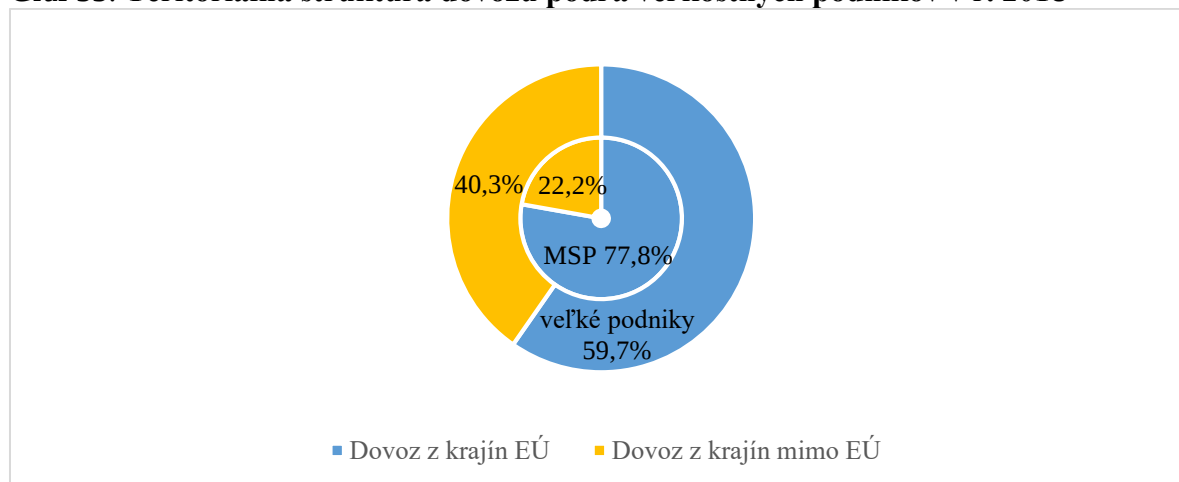
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Pri porovnaní jednotlivých kategórií podnikov z hľadiska teritoriálnej štruktúry v roku 2018 vyplýva, že dovoz z krajín EÚ bol najvýznamnejší pre kategóriu mikropodnikov, v rámci ktorej predstavoval podiel dovozu z členských krajín EÚ 82,7 % na celkovom objeme dovozu mikropodnikov.

V roku 2018 tvoril dovoz malých a stredných podnikov z krajín EÚ viac ako tri štvrtiny (77,8 %) z celkového dovozu MSP, pričom v absolútnom vyjadrení predstavoval objem dovozu

MSP z krajín EÚ 20 934,0 mil. Eur. V medziročnom porovnaní bol podiel objemu dovozu malých a stredných podnikov z krajín EÚ takmer totožný (77,9 % v roku 2017). V roku 2018 dosiahol dovoz malých a stredných podnikov z krajín mimo EÚ 22,2 % podiel z celkového dovozu MSP, resp. 5 976,3 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

Graf 33: Teritoriálna štruktúra dovozu podľa veľkostných podnikov v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci veľkých podnikov predstavoval podiel dovozu z krajín EÚ 59,7 % z celkového objemu dovozu veľkých podnikov, resp. 24 339,0 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. Podiel dovozu z krajín mimo EÚ predstavoval 40,3 % z celkového objemu dovozu veľkých podnikov, resp. 16 432,4 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. Spoločnou charakteristikou dovozu veľkých podnikov a MSP je relatívne vysoká teritoriálna koncentrácia na vnútorný trh EÚ.

3.2.1 Dovoz MSP z krajín EÚ

Dovoz malých a stredných podnikov v roku 2018 tvoril 45,7 % z celkového dovozu z krajín EÚ, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 20 934,0 mil. Eur. Súhrnne sa dovoz MSP z krajín EÚ medziročne zvýšil o 4,4 % (resp. o 874,9 mil. Eur).

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP dosiahol podiel mikropodnikov 14,2 % na celkovom objeme dovozu z krajín EÚ (6 487,6 mil. Eur v absolútnom vyjadrení). V medziročnom porovnaní bol vo veľkostnej kategórii mikropodnikov zaznamenaný nárast objemu dovozeného tovaru z krajín EÚ o 2,7 % (resp. o 168,6 mil. Eur). Malé podniky sa podieľali na celkom objeme dovozu z krajín EÚ 13,4 %, pričom v medziročnom porovnaní bol zaznamenaný nárast objemu dovozu o 3,5 % (resp. o 208,4 mil. Eur). Dovoz stredných podnikov z členských štátov EÚ predstavoval 18,1 %, pričom medziročný nárast objemu dovozu bol 6,4 % (resp. 497,8 mil. Eur).

V medziročnej komparácii objemu dovozu z krajín EÚ rástli v porovnaní s MSP dynamickejšie veľké podniky (nárast objemu o 12,6 %), čo v absolútnom vyjadrení predstavovalo nárast objemu dovezeného tovaru o 2 730,1 mil. Eur. V roku 2018 tvoril podiel veľkých podnikov na celkovom objeme dovozu z krajín EÚ 53,1 %, resp. objem dovozu bol na úrovni 24 339,0 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

**Tabuľka 11: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov
v r. 2018**

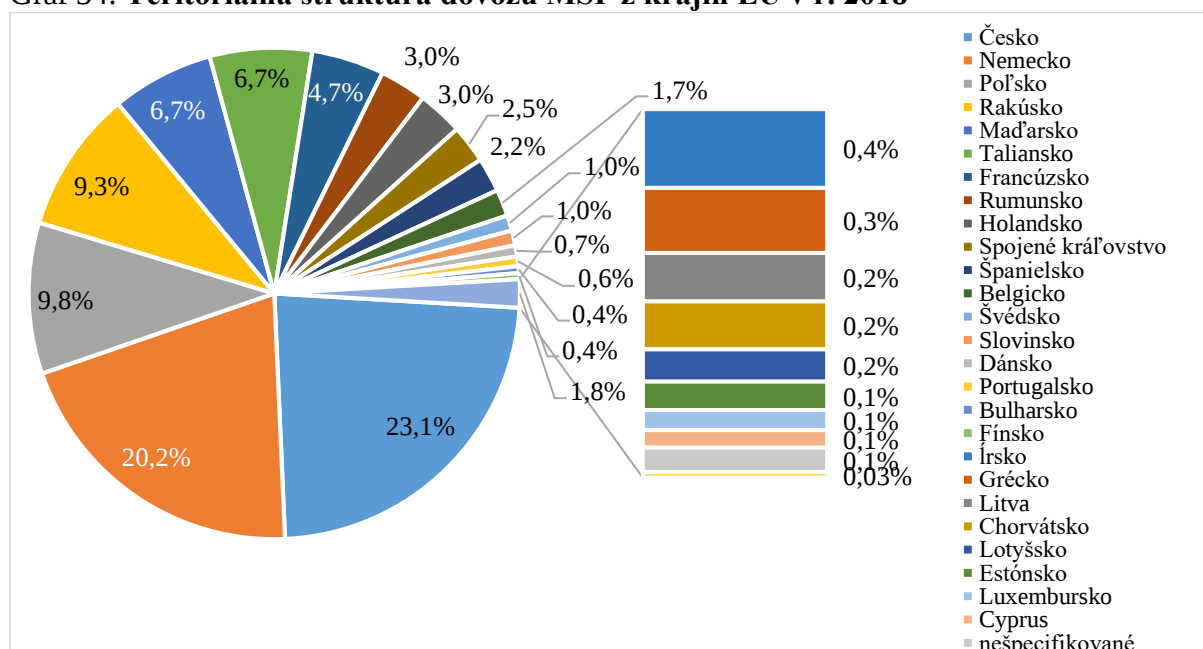
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny EÚ			
	2017	2018		Index 2018/2017
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	6 319,0	6 487,6	14,2 %	102,7
Malé podniky (10-49)	5 923,5	6 131,9	13,4 %	103,5
Stredné podniky (50-249)	7 816,7	8 314,5	18,1 %	106,4
Veľké podniky (250 +)	21 608,9	24 339,0	53,1 %	112,6
MSP (0-249)	20 059,1	20 934,0	45,7 %	104,4
Imputácia dovozu	612,7	556,6	1,2	
Spolu	42 280,7	45 829,6	100,0%	108,4

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2018 sa z hľadiska teritoriálnej štruktúry dovozu MSP z krajín EÚ umiestnili na prvých troch miestach: Česká republika, Nemecko, a Poľsko. Z celkového objemu dovozu MSP z členských štátov EÚ, tvoril podiel objemu dovozu MSP z Českej republiky 23,1 %, Nemecka 20,2 % a z Poľska 9,8 %.

V rámci ďalších členských štátov EÚ patril v roku 2018 medzi významnejší dovoz MSP z Rakúska 9,3 %, Maďarska 6,7 % a z Talianska 6,7 %. Dovoz z ostatných krajín EÚ v rámci celkového dovozu MSP z krajín EÚ dosahoval podiel menší ako 5,0 %.

Graf 34: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2018

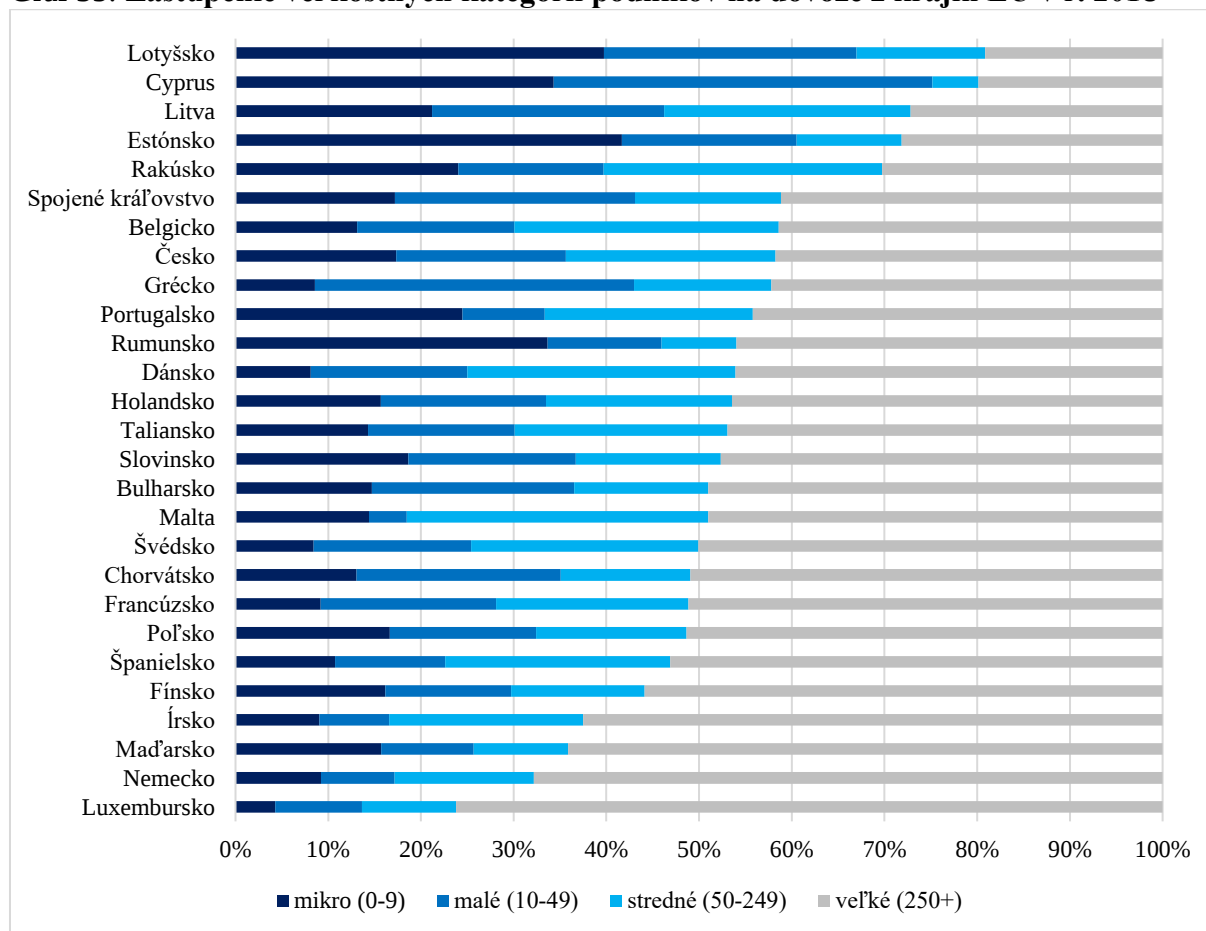

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Malé a stredné podniky mali celkovo najvýraznejšie zastúpenie na objeme dovozu z krajín: Lotyšsko (80,9 %), Cyprus (80,1 %), Litva (72,8 %), Estónsko (71,8 %), Rakúsko (69,7 %), Spojené kráľovstvo (58,8 %), Belgicko (58,6 %) a Česká republika (58,2 %). Nižšie ako 50 % zastúpenie dosiahli MSP na celkovom objeme dovozu z krajín ako: Švédsko (49,9 %), Chorvátsko (49,0 %), Francúzsko (48,9 %), Španielsko (46,9 %) a Fínsko (44,1 %). Jasná

dominancia veľkých podnikov sa prejavuje najmä v prípade dovozu z Luxemburska, v ktorom predstavuje podiel MSP 23,8 %, z Nemecka (32,2 %), z Maďarska (35,9 %) a Írska (37,5 %).

Graf 35: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín EÚ v r. 2018

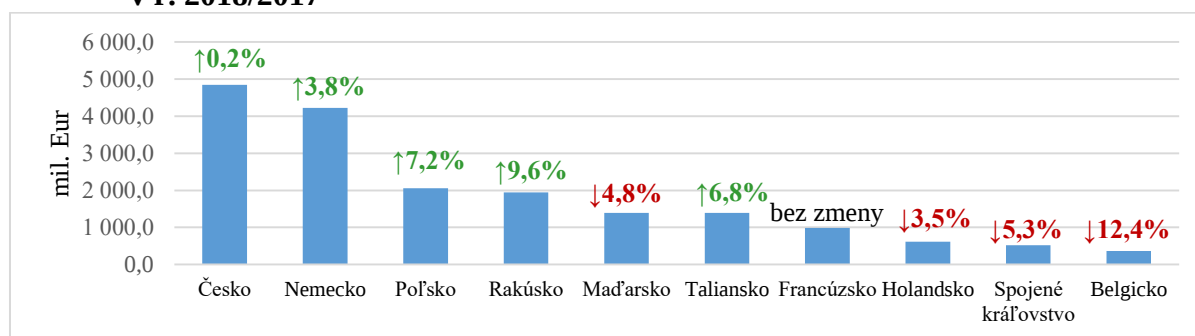
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci podrobnejšej veľkostnej štruktúry dovozu MSP z jednotlivých členských krajín EÚ možno sledovať významnejšie zastúpenie mikropodnikov na celkovom dovoze z krajín: Estónsko (41,7 %) a Lotyšsko (39,8 %). Malé podniky boli významnejšie zastúpené z krajín ako: Cyprus (40,9 %), Grécko (34,4 %) a Lotyšska (27,2 %). Stredné podniky boli v rámci veľkostnej štruktúry podnikov významnejšie zastúpené na objeme dovozu z: Malty (32,5 %), Rakúska (30,0 %) a z Dánska (28,9 %).

Z pohľadu medziročného vývoja objemu dovozu MSP z krajín EÚ v rámci 10 najvýznamnejších krajín,¹⁴ si Nemecko spolu s Českou republikou a Poľskom zachovalo svoju dominantnú pozíciu. V medziročnom porovnaní sa v absolútnom vyjadrení najvýraznejšie zvýšil objem dovozu MSP z Rakúska (o 169,4 mil. Eur), Nemecka (o 155,1 mil. Eur), Poľska (o 138,1 mil. Eur), Talianska (o 89,0 mil. Eur) a z Českej republiky (o 10,4 mil. Eur). Na druhej strane sa medziročne znížil objem dovozu MSP z Maďarska (o 70,1 mil. Eur), Belgicka (o 51,4 mil. Eur), Spojeného kráľovstva (o 29,1 mil. Eur) a Holandska (o 22,2 mil. Eur). Objem dovozu MSP z Francúzska bol totožný s objemom dovozu realizovanom v roku 2017 (na úrovni 988,6 mil. Eur).

¹⁴ Objem dovozu MSP z desiatich najvýznamnejších krajín EÚ tvoril 87,6 % z celkového objemu dovozu MSP z členských krajín EÚ.

Graf 36: Medziročný vývoj objemu dovozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018/2017

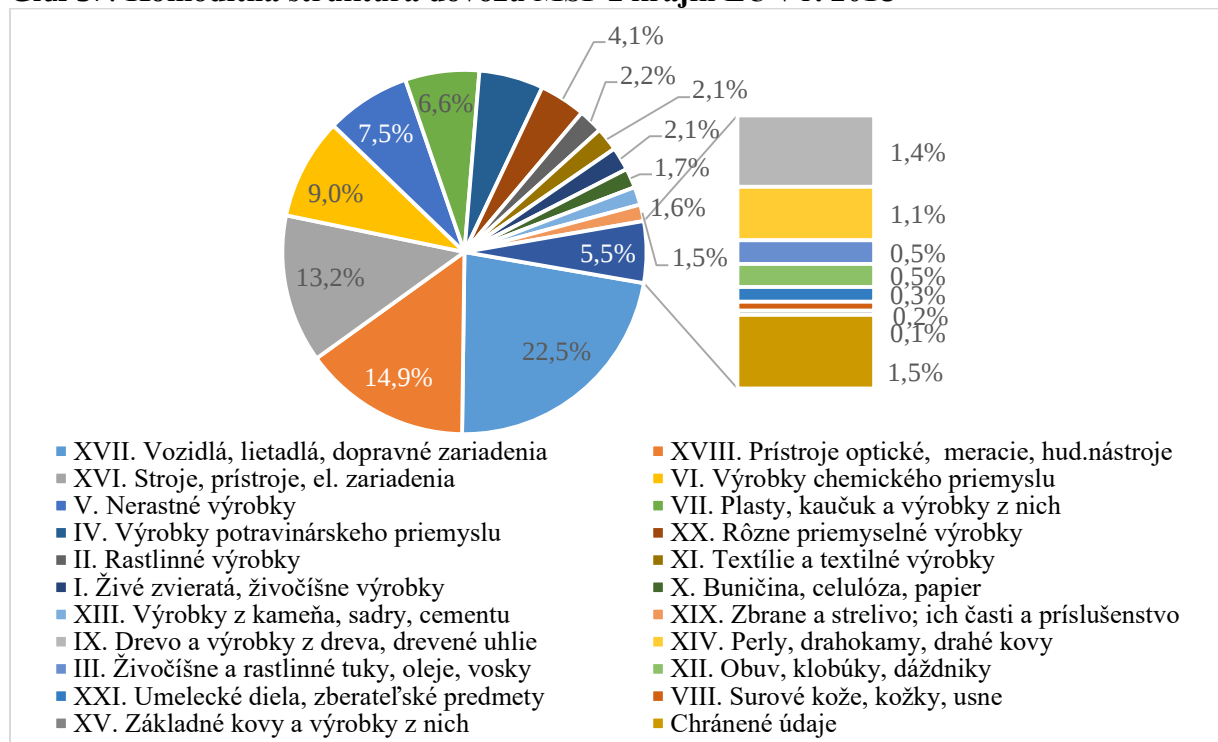

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2.1.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ

Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ¹⁵ sa v roku 2018 vyznačovala takmer rovnakým zastúpením troch najvýznamnejších komodít ako v prípade vývozu MSP do krajín EÚ (Graf 37). Medzi najvýznamnejšie komodity patrili v roku 2018: vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (22,5 %), prístroje optické, meracie, hudobné nástroje (14,9 %), stroje, prístroje, elektronické zariadenia (13,2 %), výrobky chemického priemyslu (9,0 %), nerastné výrobky (7,5 %), plasty, kaučuk a výrobky z nich (6,6 %), výrobky potravinárskeho priemyslu (5,5 %) a rôzne priemyselné výrobky (4,1 %). Zastúpenie ostatných jednotlivých komodít nepresiahlo 2,5 %.

Graf 37: Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

¹⁵ bez Cypru.

Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín dovozu MSP v rámci EÚ

Nasledujúca časť sa podrobnejšie venuje komoditnej štruktúre dovozu MSP z piatich najvýznamnejších krajín (podľa objemu dovozených tovarov) v rámci jednotného trhu EÚ.

1. Česká republika

V roku 2018 tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia 18,9 % podiel na celkovom dovoze MSP z Českej republiky. Podiel nerastných výrobkov predstavoval 15,3%, vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení 14,9 %, základných kovov a výrobkov z nich 11,4%, výrobky potravinárskeho priemyslu 8,1 % a výrobkov chemického priemyslu 7,5 %. Podiel plastov, kaučuku a výrobkov z nich predstavoval 6,2 % na celkovom dovoze MSP z Českej republiky, pričom zastúpenie ostatných jednotlivých komodít nepresiahlo 3,0 %.

2. Nemecko

Takmer jednu štvrtinu (24,1 %) dovozu MSP z Nemecka tvorili v roku 2018 stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Pomerne významné zastúpenie na komoditnej štruktúre dovozu MSP z Nemecka zastávali: vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (23,0 %), základné kovy a výrobky z nich (11,7 %), výrobky chemického priemyslu (10,0 %) a plasty, kaučuk a výrobky z nich (7,8 %). Podiel rôznych priemyselných výrobkov predstavoval 5,6 %. Zastúpenie ostatných jednotlivých komodít nepresiahlo 3,0 %.

3. Poľsko

Pre dovoz MSP z Poľska je charakteristické pomerne rovnomerné zastúpenie jednotlivých komodít. Najvyššie zastúpenie dosahovali základné kovy a výrobky z nich (19,8 %). Zastúpenie nerastných výrobkov na celkovom objeme dovozu MSP z Poľska predstavovalo 10,0 %, strojov, prístrojov, elektronických zariadení 9,7 %, výrobkov chemického priemyslu 8,5 %, plastov, kaučuku a výrobkov z nich 7,9 %, rôznych priemyselných výrobkov 6,2 %, vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení 5,7 % a dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia 4,4 %. Zastúpenie ostatných jednotlivých komodít nepresiahlo 3,0 %.

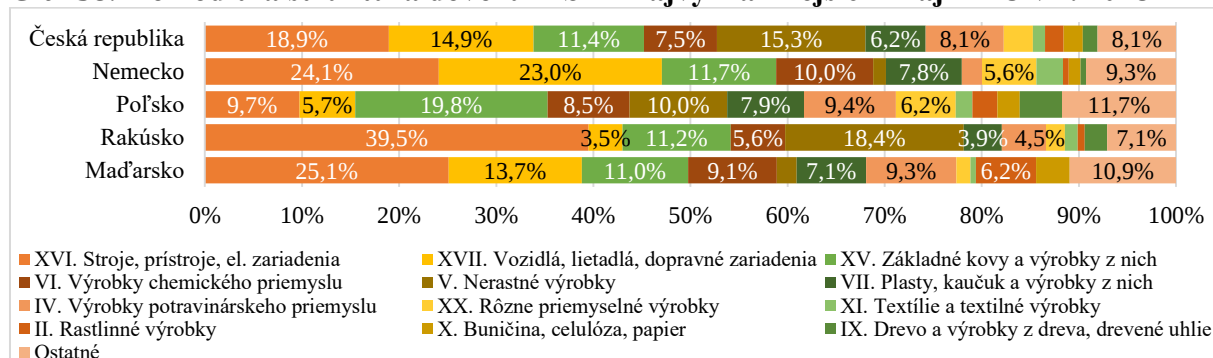
4. Rakúsko

Komoditná štruktúra dovozu MSP z Rakúska sa vyznačuje významným zastúpením strojov, prístrojov, elektronických zariadení (39,5 %). Medzi ďalšie významnejšie komodity patrili: nerastné výrobky, ktoré dosiahli 18,4 % zastúpenie, základné kovy a výrobky z nich 11,2 %, výrobky chemického priemyslu 5,6 % a výrobky potravinárskeho priemyslu 4,5 %. Zastúpenie ostatných jednotlivých komodít nepresiahlo 3,5 %.

5. Maďarsko

Jednu štvrtinu (25,1 %) dovozu MSP z Maďarska tvorili v roku 2018 stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Ďalšími významnými komoditami v rámci dovozu MSP z Maďarska boli: vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (13,7 %), základné kovy a výrobky z nich (11,0 %), výrobky potravinárskeho priemyslu (9,3 %), výrobky chemického priemyslu (9,1 %), plasty, kaučuk a výrobky z nich (7,1 %) a rastlinné výrobky (6,2 %). Zastúpenie ostatných jednotlivých komodít nepresiahlo 3,5 %.

Graf 38: Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

3.2.2 Dovoz MSP z krajín mimo EÚ

V roku 2018 tvoril jednu štvrtinu (25,0 %) dovoz malých a stredných podnikov z celkového dovozu z krajín mimo EÚ. V absolútnom vyjadrení predstavoval objem dovozu malých a stredných podnikov v rámci krajín mimo EÚ 5 976,3 mil. Eur. Podiel mikropodnikov dosiahol 5,7 % (resp. 1 356,2 mil. Eur v absolútnom vyjadrení), malých podnikov 7,3 % (resp. 1 744,6 mil. Eur) a stredných podnikov 12,0 % (resp. 2 875,5 mil. Eur). Podiel veľkých podnikov na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ predstavoval 68,8 %, resp. 16 432,4 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

V medziročnom porovnaní doviezli malé a stredné podniky z krajín mimo EÚ tovar v hodnote vyššej o 5,2 % (resp. o 293,5 mil. Eur). Medziročný nárast dovozu MSP do krajín mimo EÚ súvisel najmä s výraznejším medziročným zvýšením objemu dovozu mikropodnikov o 172,4 mil. Eur. Objem dovozu mikropodnikov smerujúcich do krajín mimo EÚ sa v porovnaní s rokom 2017 zvýšil o 53,1 mil. Eur a stredných podnikov o 68,0 mil. Eur.

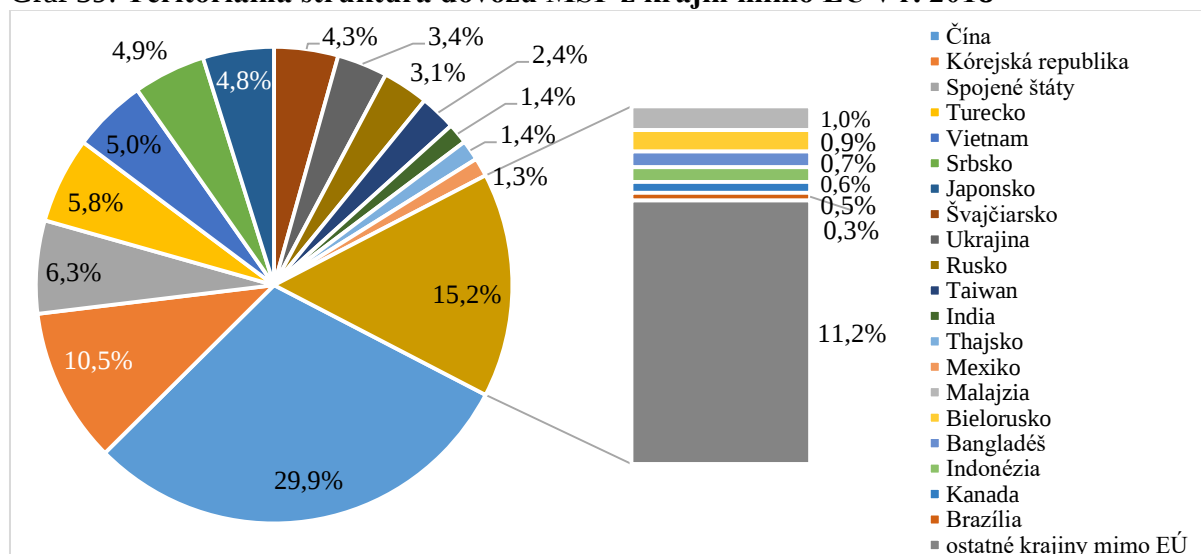
Tabuľka 12: Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov r. 2018

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny mimo EÚ			Index 2018/2017
	2017	2018		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	1 303,1	1 356,2	5,7 %	104,1
Malé podniky (10-49)	1 572,2	1 744,6	7,3 %	111,0
Stredné podniky (50-249)	2 807,5	2 875,5	12,0 %	102,4
Veľké podniky (250 +)	15 271,4	16 432,4	68,8 %	107,6
MSP (0-249)	5 682,8	5 976,3	25,0 %	105,2
Imputácia dovozu	1 366,8	1 490,4	6,2 %	
Spolu - zahraničné	22 321,1	23 899,2	100,0 %	107,1

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z údajov spracovaných v Grafe 39 vyplýva, že najvyšší podiel na celkovom dovoze MSP z trhov mimo EÚ mali: Čína (29,9 %), Kórejská republika (10,5 %), Spojené štáty americké (6,3 %), Turecko (5,8 %) a Vietnam (5,0 %).

Graf 39: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v r. 2018

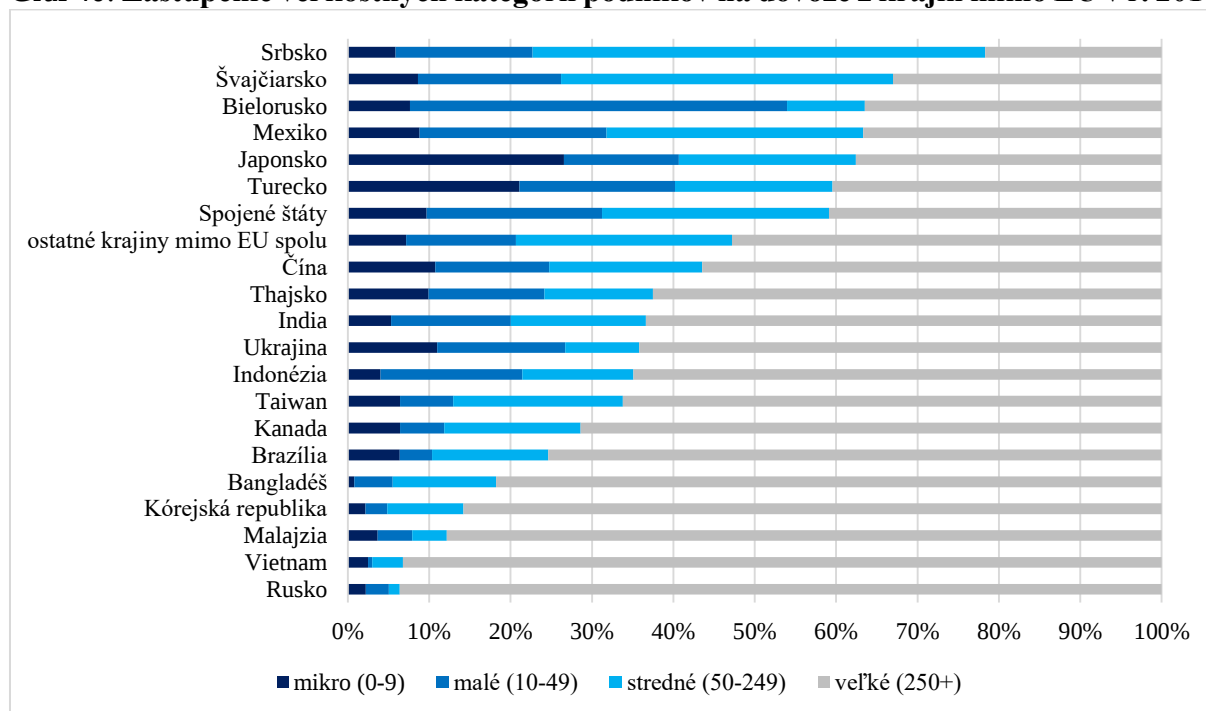

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Spomedzi vyššie uvedených krajín významnejšie klesol podiel dovozu MSP z Číny (o 3,5 p. b.), Spojených štátov amerických (o 1,2 p. b.) a Japonska (o 0,6 p. b.). Naopak výraznejšie vzrástol dovoz MSP z Turecka (o 2,0 p. b.), a Vietnamu (o 0,8 p. b.). Podiel dovozu MSP smerujúceho zo Srbska dosiahol 4,9 %, z Japonska 4,8 %, zo Švajčiarska 4,3 %, z Ukrajiny 3,4 %, z Ruska 3,1 %, z Taiwanu 2,4 %, z Indie a Thajska zhodne 1,4 %, z Mexika 1,3 % a z Malajzie 1,0 %. V prípade ostatných krajín mimo EÚ, objem dovozu MSP nepresiahol podiel vyšší ako 1,0 %.

Malé a stredné podniky mali v roku 2018 najvýraznejšie zastúpenie na dovoze zo Srbska (78,3 %), Švajčiarska (67,0 %), Bieloruska (63,5 %), Mexika (63,3 %), Japonska (62,4 %), Turecka (59,6 %), Spojených štátov (59,1 %). Naopak veľké podniky dominovali v roku 2018 najmä na dovoze z: Ruska (93,6 %), Vietnamu (93,2 %), Malajzie (87,8 %) a Kórejskej republiky (85,8%). Z pohľadu MSP (v rámci jednotlivých veľkostných kategórií), mikropodniky sa výraznejšie podieľali na celkovom dovoze z Japonska (26,6 %) a Turecka (21,1 %). Malé podniky mali najvýraznejšie zastúpenie na dovoze z Bieloruska (46,3 %), Mexika (23,0 %) a Spojených štátov amerických (21,5%). Stredné podniky dominovali na dovoze zo Srbska (55,6 %). Okrem toho mali najvýraznejšie zastúpenie na dovoze zo Švajčiarska (40,8 %) a z Mexika (31,5 %).

Graf 40: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín mimo EÚ v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Medziročný vývoj objemu dovozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ¹⁶ sa v roku 2018 vyznačoval rastom na objeme dovozu malých a stredných podnikov, pričom najvýraznejšie z Turecka (o 131,8 mil. Eur), Ukrajiny (73,3 mil. Eur), Vietnamu (o 59,9 mil. Eur) a Ruska (o 37,4 mil. Eur). Na druhej strane bol zaznamenaný najvýraznejší medziročný pokles objemu dovozu MSP z Číny (108,7 mil. Eur), zo Spojených štátov amerických (o 49,1 mil. Eur) a zo Švajčiarska (o 21,3 mil. Eur).

¹⁶ v roku 2018 predstavoval podiel objemu vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ 74,4 % z celkového dovozu MSP smerujúceho z krajín mimo EÚ.

3.3 Odvetvové členenie celkového dovozu MSP

Viac ako polovicu (55,6 %, resp. 14 971,0 mil. Eur) z celkovej hodnoty dovezeného tovaru MSP v roku 2018 tvoril z hľadiska odvetvovej štruktúry dovoz v oblasti obchodu.

Druhým najvýznamnejším odvetvím v rámci dovozu MSP bol priemysel s podielom 25,8 %, resp. 6 946,7 mil. Eur. Podľa hrubšieho členenia SK NACE predstavoval podiel odvetvia pôdohospodárstva na celkovom dovoze MSP 0,9 % (resp. 237,7 mil. Eur), podiel stavebníctva 2,3 % (resp. 614,4 mil. Eur), dopravy a informačných činností 3,7 % (resp. 1 001,5 mil. Eur) a obchodných služieb 10 % (resp. 2 697,4 mil. Eur).

V Tabuľke 13 možno sledovať pomerne vysokú variabilitu podielu objemu MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach. V roku 2018 sa z hľadiska odvetvovej štruktúry dovozu prejavila dominancia MSP najmä v odvetví činností v oblasti nehnuteľností (99,9 %), administratívnych a podporných služieb (99,2 %), odborných, vedeckých a technických činností (99,2 %), poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (99,1 %), ubytovacích a stravovacích služieb (97,6 %), stavebníctva (93,8 %), obchodných služieb (v priemere 90,5 %) a v odvetví obchodu (79,3 %). Najnižší podiel MSP na celkovom dovoze z hľadiska odvetvovej štruktúry bol zaznamenaný najmä v odvetví dopravy a skladovania (14,1 %), priemyselnej výroby (17,7 %) a dodávok elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (20,5 %).

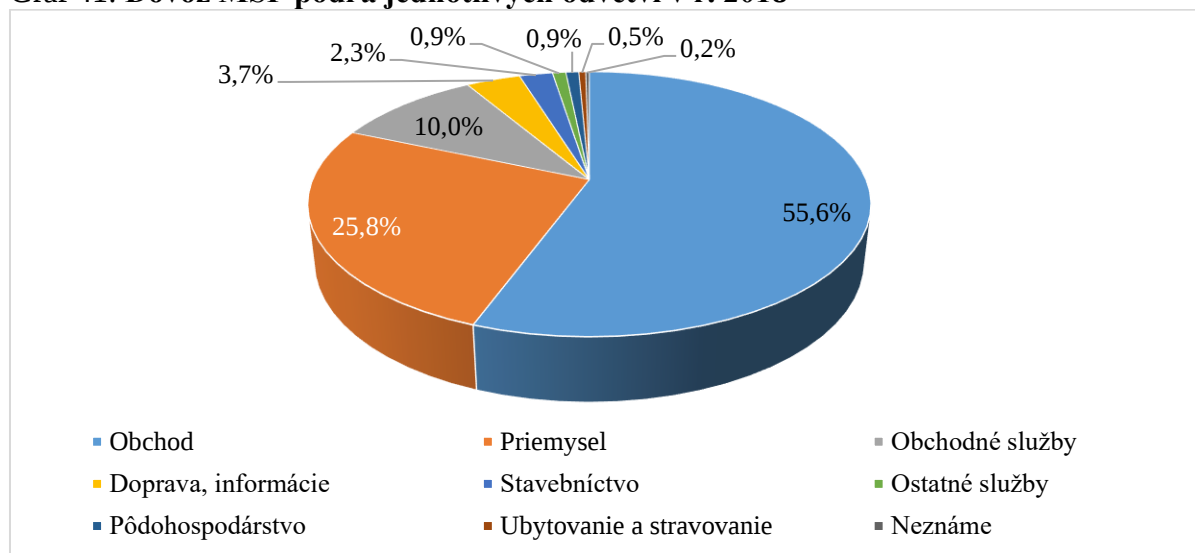
Tabuľka 13: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový dovoz MSP		Podiel MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach
		v mil. Eur	v %	
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	237,7	0,9%	99,1 %
Ťažba a dobývanie	Priemysel	9,6	0,04%	40,5 %
Priemyselná výroba		6 862,3	25,5 %	17,7 %
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		34,4	0,1 %	20,5 %
Dodávka vody		40,4	0,2%	94,1 %
Stavebníctvo	Stavebníctvo	614,4	2,3 %	93,8 %
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	14 971,0	55,6 %	79,3 %
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	735,5	2,7 %	14,1 %
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	128,6	0,5 %	97,6 %
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	266,0	1,0 %	56,4 %
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	36,9	0,1 %	63,6 %
Činnosti v oblasti nehnuteľností		320,9	1,2 %	99,9 %
Odborné, vedecké a technické činnosti		1 221,4	4,5 %	99,2 %
Administratívne a podporné služby		1 118,2	4,2 %	99,2 %
Ostatné	Ostatné služby	246,7	0,9 %	68,8 %
Neznáme	Neznáme	66,3	0,2 %	100,0%
Spolu		26 910,3	100,0%	39,8 %

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa zvýšil podiel dovozu MSP v odvetví obchodných služieb (o 0,5 p. b.), stavebníctva (o 0,3 p. b.) a obchodu (o 0,2 p. b.). Na druhej strane sa medziročne znížil podiel dovozu MSP v odvetví priemyslu (o 0,4 p. b.) a v ubytovacích a stravovacích službách (o 0,3 p. b.). Podiely dovozu MSP v ostatných odvetviach sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom výraznejšie nemenili.

Graf 41: Dovozy MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3. 4 Regionálna štruktúra dovozu MSP

Regionálna štruktúra celkového objemu dovozu malých a stredných podnikov SR v roku 2018 je charakterizovaná výraznou dominanciou Bratislavského kraja (45,0 %). Podiel MSP v Bratislavskom kraji sa znížil o 0,7 p. b. v porovnaní s rokom 2017 (45,7 %).

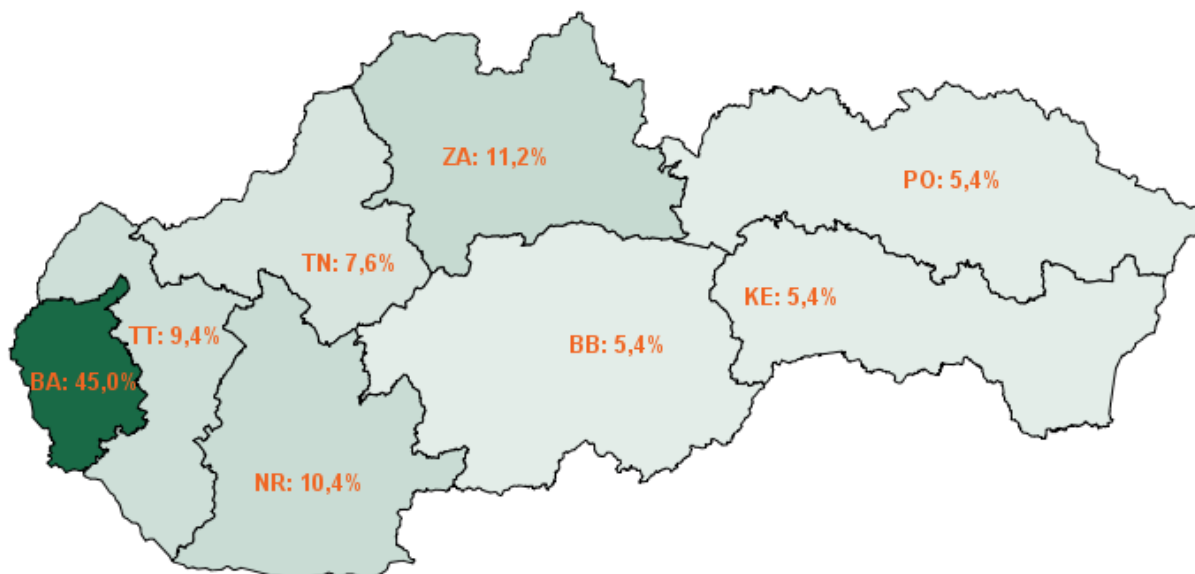
Ako možno sledovať aj na Mape 2, v Žilinskom kraji sa malé a stredné podniky podieľali 11,2 % na celkovom dovoze MSP (medziročné zvýšenie podielu o 0,8 p. b.). Zastúpenie MSP v Nitrianskom kraji na celkovom objeme dovozu MSP bolo na úrovni 10,4 % (medziročné zníženie podielu o 0,2 p. b.), v Trnavskom kraji na úrovni 9,4 % (medziročné pokles podielu o 0,5 p. b.) a v Trenčianskom kraji na úrovni 7,6 % (medziročné zvýšenie podielu o 0,3 p. b.).

Zastúpenie MSP v Košickom, Prešovskom a v Banskobystrickom kraji na celkovom objeme dovozu malých a stredných podnikov bolo zhodne 5,4 %.

Z regionálneho hľadiska bol v absolútnom vyjadrení najvyšší objem dovozu MSP zaznamenaný v Bratislavskom kraji (12 088,3 mil. Eur). V Žilinskom kraji predstavoval objem dovozu MSP 3 012,2 mil. Eur, v Nitrianskom kraji 2 801,0 mil. Eur, v Trnavskom kraji 2 527,5 mil. Eur, a v Trenčianskom kraji 2 040,5 mil. Eur. Objem dovozu malých a stredných podnikov v Banskobystrickom kraji bol 1 461,7 mil. Eur, v Prešovskom kraji 1 459,1 mil. Eur a v Košickom kraji 1 454,2 mil. Eur.

V porovnaní s rokom 2017 sa zvýšil dovoz malých a stredných podnikov v Bratislavskom kraji o 451,1 mil. Eur, v Žilinskom kraji o 369,8 mil. Eur, v Trenčianskom kraji o 173,2 mil. Eur, v Košickom kraji o 124,4 mil. Eur, v Prešovskom kraji o 95,0 mil. Eur, v Nitrianskom kraji o 93,5 mil. Eur a v Banskobystrickom kraji o 54,8 mil. Eur a v Trnavskom kraji o 6,8 mil. Eur.

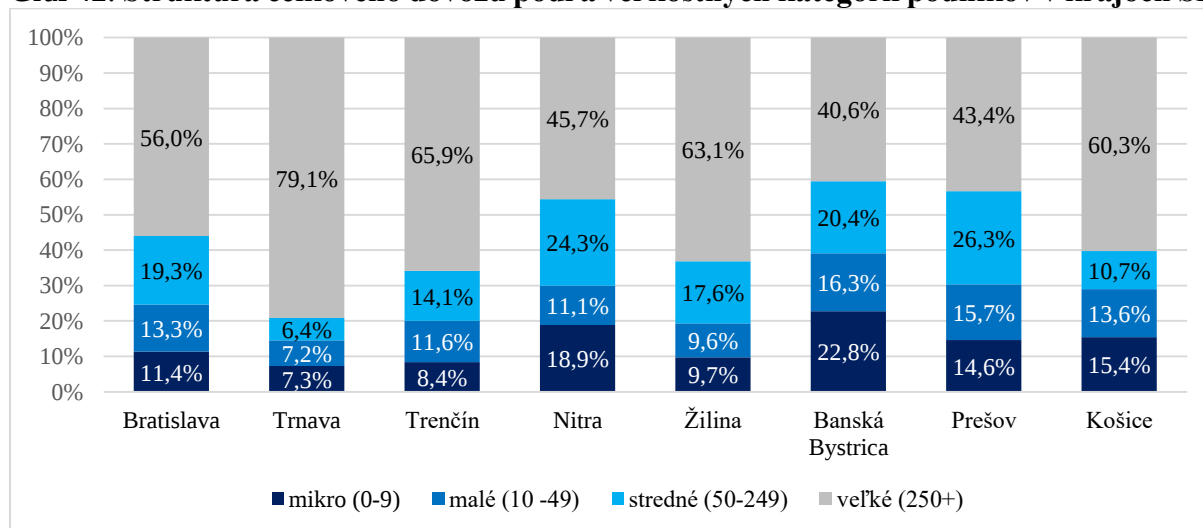
Mapa 2: Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v r. 2018

Zdroj: Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013; vyhotovené SBA na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z komparácie regionálnej štruktúry celkového dovozu (Graf 42) vyplýva, že v porovnaní s veľkými podnikmi dominujú MSP v Banskobystrickom kraji s podielom 59,4 %, Prešovskom kraji (56,6 %) a v Nitrianskom kraji (54,3 %). Naopak, v prípade veľkých podnikov, v rámci regiónov dominujú v Trnavskom kraji (79,1 %), Trenčianskom kraji (65,9 %), Žilinskom kraji (63,1 %), Košickom kraji (60,3 %) a v Bratislavskom kraji (56,0 %).

Graf 42: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V porovnaní s rokom 2017 sa najvýraznejšie zvýšil podiel MSP na celkovom objeme dovozu v Košickom kraji (o 3,7 p. b.), v Prešovskom kraji (o 2,3 p. b.), a v Nitrianskom kraji (o 1,7 p. b.). Naopak, najvýraznejší medziročný pokles podielu MSP na celkovom objeme bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji (o 5,2 p. b.) a v Banskobystrickom kraji (o 3,2 p. b.).

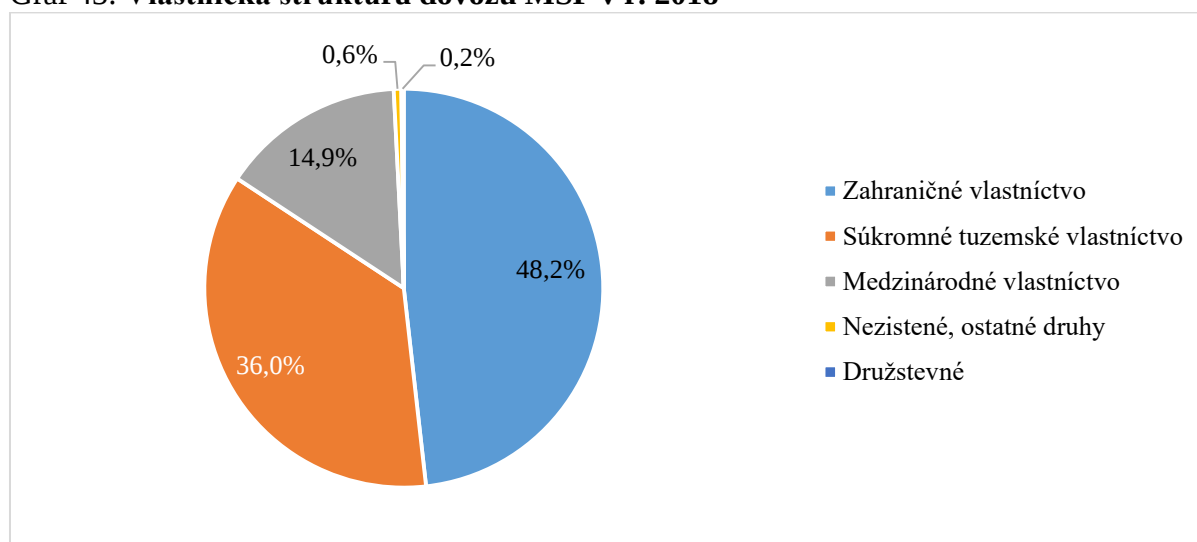
3.5 Vlastnícka štruktúra dovozu MSP

Takmer polovicu z celkového objemu dovozu MSP (48,2 %, resp. 12 975,0 mil. Eur) v roku 2018 realizovali subjekty so zahraničným kapitálom. Tieto subjekty sú založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom. **Subjekty s medzinárodným vlastníctvom sa podieľali 14,9 % (resp. 4 016,9 mil. Eur) na celkovom objeme dovozu MSP.** Vyššie uvedenú skupinu tvoria subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom.

Viac ako jedna tretina dovozu MSP (36,0 %) v roku 2018 bola výsledkom činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva (v objeme 9 700,9 mil. Eur). Zastúpenie družstevného vlastníctva na celkovom objeme dovozu MSP predstavovalo len 0,2 % (v objeme 52,4 mil. Eur). Nezistené a ostatné formy vlastníctva tvorili spolu 0,6 % (v objeme 165,3 mil. Eur).

Vlastnícka štruktúra veľkých podnikov sa v roku 2018 vyznačovala dominantným zastúpením zahraničného vlastníctva. Veľké podniky so zahraničným vlastníctvom realizovali 66,3 % z celkového dovozu veľkých podnikov. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom tvorili 29,6 % dovozu veľkých podnikov. Len 3,1 % z objemu dovozu veľkých podnikov realizovali subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom.

Graf 43: Vlastnícka štruktúra dovozu MSP v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

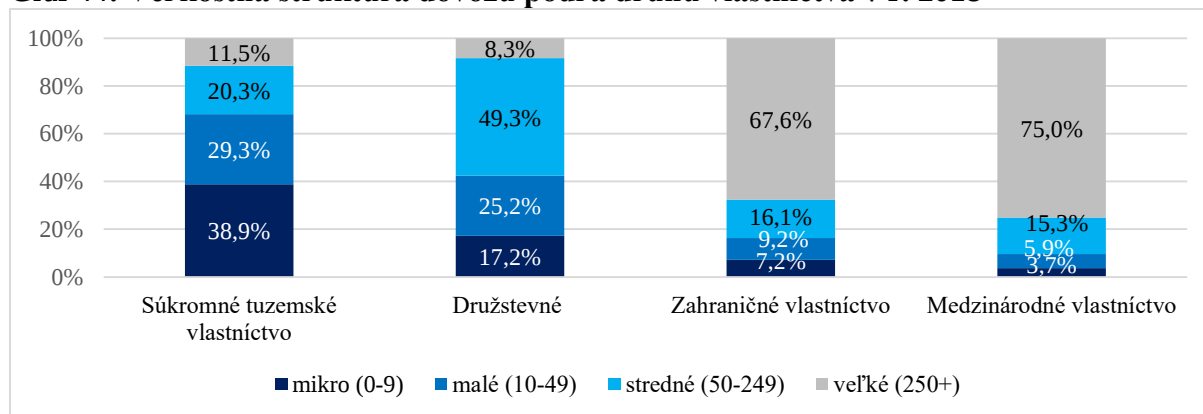
Detailnejší pohľad na štruktúru dovozu v rámci jednotlivých veľkostných kategórii podnikov a druhov vlastníctva zobrazuje Graf 44. Z hľadiska druhu vlastníctva sa podieľali malé a stredné podniky 32,4 % na celkovom objeme dovezeného tovaru subjektami zahraničného vlastníctva, pričom zastúpenie mikropodnikov predstavovalo 7,2 %, malých podnikov 9,2 % a stredných 16,1 %. Zastúpenie veľkých podnikov bolo na úrovni 67,6 %.

Malé a stredné podniky dosiahli štvrtinové zastúpenie (25,0 %) na objeme celkového dovozu subjektov s medzinárodným vlastníctvom. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórii podnikov, zastúpenie mikropodnikov bolo 3,7 %, malých podnikov 5,9 % a stredných podnikov 15,3 % na celkovom objeme dovezeného tovaru subjektami medzinárodného vlastníctva. Aj v prípade dovážajúcich subjektov s medzinárodným vlastníctvom zastávali veľké podniky najvýznamnejšiu úlohu (75,0 %).

V prípade dovozu subjektov súkromného tuzemského vlastníctva predstavuje zastúpenie malých a stredných podnikov až 88,5 %. Viac ako jednou tretinou (38,9 %) prispeli mikropodniky k celkovému realizovanému dovozu subjektami so súkromným tuzemským vlastníctvom. Malé podniky prispeli 29,3 % a stredné podniky 20,3 % k objemu dovozu subjektov s tuzemským vlastníctvom. Veľké podniky dosiahli podiel 11,5 %.

Rovnako aj dovoz v rámci subjektov družstevného vlastníctva realizovali takmer výlučne malé a stredné podniky. Ich zastúpenie na objeme dovezeného tovaru subjektov družstevného vlastníctva predstavovalo 91,7 %, pričom mikropodniky dosiahli podiel 17,2 %, malé podniky 25,2 % a stredné podniky 49,3 %. Podiel veľkých podnikov bol na úrovni 8,3 %.

Graf 44: Veľkostná štruktúra dovozu podľa druhu vlastníctva v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.6 Početnosť dovážajúcich MSP

V roku 2018 predstavoval celkový počet dovážajúcich podnikateľských subjektov 92 061 podnikov (nové maximum), z toho podiel MSP predstavoval 99,2 % (91 328 malých a stredných podnikov). Zastúpenie jednotlivých veľkostných kategórií na celkovom dovoze sumarizuje Tabuľka 14. Z údajov vyplýva, že mikropodniky mali najpočetnejšie zastúpenie na celkovom dovoze. Podieľali sa viac ako štyrmi pätinami (83,9 %) na celkovom počte dovážajúcich podnikateľských subjektov na Slovensku. Malé podniky dosiahli 12,3 % podiel a stredné podniky dosiahli 3,0 % podiel na celkovom počte dovážajúcich podnikateľských subjektov. Z pohľadu percentuálneho zastúpenia na celkovom počte dovážajúcich podnikateľských subjektov bola najmenej zastúpenou kategóriou veľkých podnikov (0,8%).

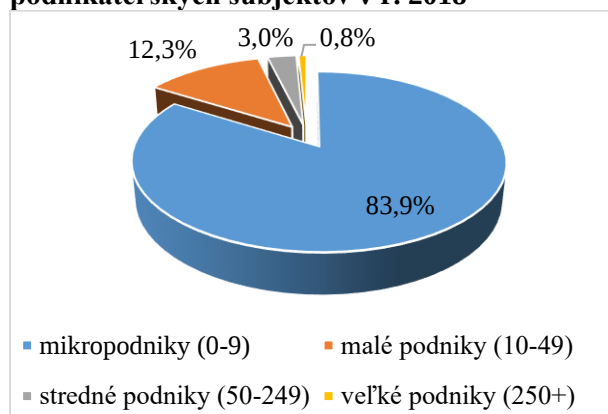
Tabuľka 14: Početnosť dovozcov tovaru v r. 2017 a 2018

Veľkostná kategória podnikov	Počet podnikateľských subjektov			Index 2018/2017
	2017	2018		
	abs. počet	abs. počet	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	74 477	77 258	83,9 %	103,7
Malé podniky (10-49)	10 999	11 323	12,3 %	102,9
Stredné podniky (50-249)	2 722	2 747	3,0 %	100,9
Veľké podniky (250+)	714	733	0,8 %	102,7
MSP (249)	88 198	91 328	99,2 %	103,5
Spolu	88 912	92 061	100,0 %	103,5

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

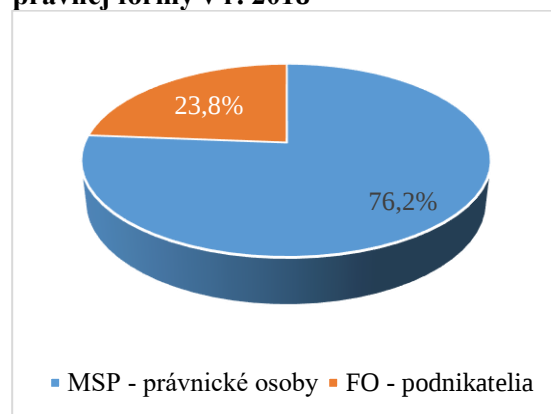
Celkový počet dovážajúcich malých a stredných podnikov sa medziročne zvýšil o 3 130 podnikateľských subjektov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje zvýšenie o 3,5 %. V porovnaní s rokom 2017 vzrástol počet mikropodnikov o 2 781 subjektov (o 3,7 %), malých podnikov o 324 subjektov (o 2,9 %) a stredných podnikov o 25 subjektov (zvýšenie o 0,9 %). Počet veľkých podnikov sa medziročne zvýšil o 19 subjektov. Z hľadiska právnej formy v rámci MSP dominovali v roku 2018 právnické osoby. Ich podiel predstavoval viac ako tri štvrtiny (76,2 %) z celkového počtu dovážajúcich MSP. Podiel FO – podnikateľov tvoril takmer jednu štvrtinu (23,8 %) z celkového počtu dovážajúcich malých a stredných podnikov.

Graf 45: Veľkostná štruktúra dovážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 46: Štruktúra dovážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre dovážajúcich MSP má najvýznamnejšie zastúpenie odvetvie obchodu s 32,3 % podielom na celkovom počte dovážajúcich MSP.

Tabuľka 15: Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP a podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2018

Odvetvie podľa SK NACE - hrubšie členenie	Početnosť MSP		Podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v jednotlivých odvetviach
	Počet	v %	
Pôdohospodárstvo	3 425	3,8 %	14,8 %
Priemysel	14 081	15,4 %	18,4 %
Stavebníctvo	8 789	9,6 %	9,2 %
Obchod	29 494	32,3 %	27,7 %
Doprava, informácie	8 682	9,5 %	19,1 %
Ubytovanie a stravovanie	3 509	3,8 %	18,7 %
Obchodné služby	19 713	21,6 %	13,2 %
Ostatné služby	3 322	3,6 %	7,5 %
Neznáme	313	0,3 %	-
Odvetvia spolu	91 328	100 %	16,3 %

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Významné zastúpenie na počte dovážajúcich malých a stredných podnikov mali aj subjekty pôsobiace v odvetví obchodných služieb (21,6 %), priemyslu (15,4 %) a v odvetví stavebníctva (9,6 %). Zastúpenie subjektov pôsobiacich v odvetví dopravy, informácií predstavovalo 9,5 %, v pôdohospodárstva a ubytovania a stravovania bolo zhodne 3,8 % a v odvetví ostatných služieb 3,6 %.

V medziročnom porovnaní sa mierne znížil podiel dovážajúcich subjektov v odvetví obchodu (o 0,9 p. b.). Naopak medziročne sa najviac zvýšilo zastúpenie dovážajúcich subjektov v odvetví priemyslu (o 0,7 p. b.) a stavebníctva (o 0,6 p. b.).

V roku 2018 predstavoval podiel dovážajúcich malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov) 16,3 % na celkovom počte MSP. V porovnaní s rokom 2017 sa o 0,8 p. b. zvýšil podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP.

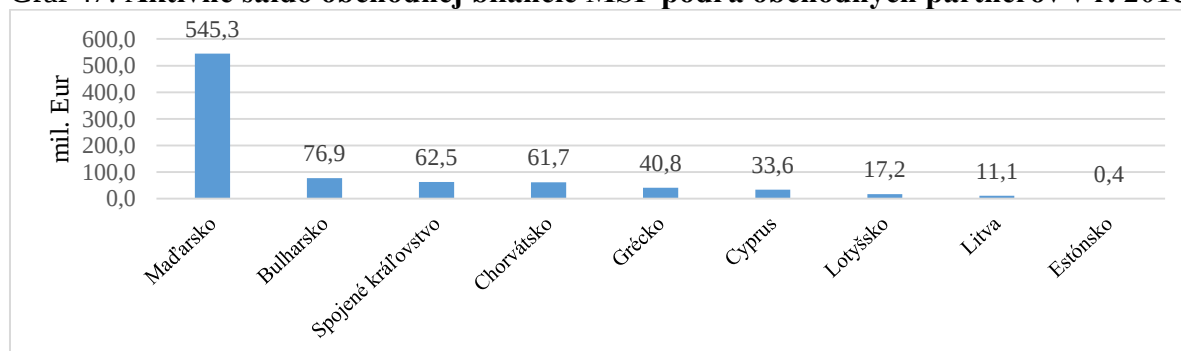
4 Vývoj salda obchodnej bilancie MSP

Saldo zahranično-obchodnej bilancie malých a stredných podnikov naďalej dosahuje zápornú hodnotu na rozdiel od veľkých podnikov, ktorých saldo zahranično-obchodnej bilancie je každoročne kladné. **Pasívne saldo malých a stredných podnikov bolo v roku 2018 v objeme 8 207,5 mil. Eur**, čo v medziročnom porovnaní predstavuje zvýšenie pasívneho salda o 512,3 mil. Eur, resp. o 6,7 %. Aktívne saldo veľkých podnikov bolo v sledovanom roku v objeme 8 042,7 mil. Eur, pričom v medziročnom porovnaní ide o zníženie aktívneho salda veľkých podnikov o 368,9 mil. Eur, resp. o 4,4 %.

Vo vzťahu k najvýznamnejším obchodným partnerom MSP v roku 2018 bolo možné identifikovať krajiny, s ktorými má Slovensko v rámci kategórie malých a stredných podnikov najvyššie aktívne, resp. pasívne saldo obchodnej bilancie. Na Grafe 47 je zobrazených 9 obchodných partnerov, s ktorými dosiahli slovenské MSP najvyššie aktívne saldo.

Z dostupných údajov vyplýva,¹⁷ že najvyššie aktívne saldo mali slovenské MSP s Maďarskom (545,3 mil. Eur), Bulharskom (76,9 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (62,5 mil. Eur), Chorvátskom (61,7 mil. Eur), Gréckom (40,8 mil. Eur), Cyprus (33,6 mil. Eur), Lotyšskom (17,2 mil. Eur), Litvou (11,1 mil. Eur) a Estónskom (0,4 mil. Eur).

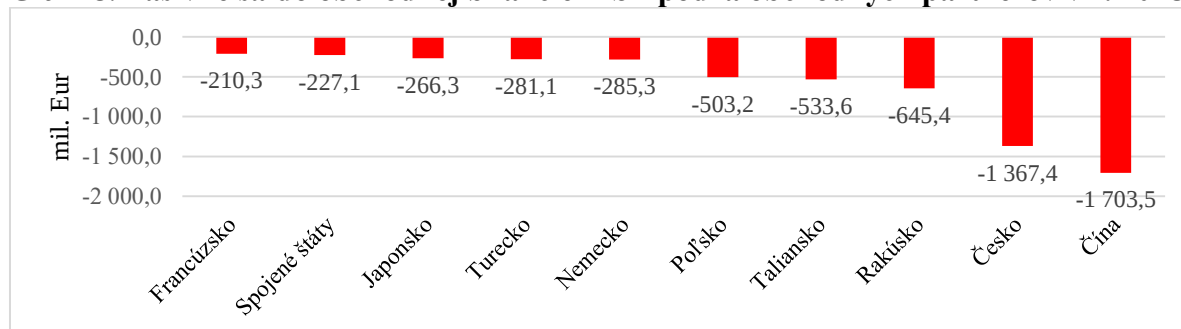
Graf 47: Aktívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Na druhej strane podľa údajov o zahraničnom obchode v roku 2018 dosiahli slovenské malé a stredné podniky najvyššie pasívne saldo (Graf 48) s Čínou (1 703,5 mil. Eur), Českou republikou (1 367,4 mil. Eur), Rakúskom (645,4 mil. Eur), Talianskom (533,6 mil. Eur), Poľskom (503,2 mil. Eur), Nemeckom (285,3 mil. Eur), Tureckom (281,1 mil. Eur), Japonskom (266,3 mil. Eur), Spojenými štátmi americkými (227,1 mil. Eur) a Francúzskom (210,3 mil. Eur).

Graf 48: Pasívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

¹⁷ do porovnávania vstúpilo 37 krajín – obchodných partnerov MSP.

5 Postavenie MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ

Zahraničný obchod krajín EÚ je možné sledovať prostredníctvom údajov štatistického úradu Európskej únie (Eurostat). Zahraničný obchod medzi členskými krajinami EÚ je vykazovaný prostredníctvom systému INTRASTAT (Internal Trade). Systém EXTRASTAT (External Trade) determinuje zahraničný obchod krajín EÚ, ktorý je realizovaný s krajinami mimo jednotného trhu EÚ. Na rozdiel od metodiky používanej SBA a ŠÚ SR, metodika Eurostatu v oblasti zahraničného obchodu nezapočítava podnikateľské subjekty s nezisteným počtom zamestnancov.¹⁸ V dôsledku skutočnosti, že štatistika zahraničného obchodu podlieha stanovenému harmonogramu vykazovania v jednotlivých krajinách EÚ osobitne, kompletne údaje sú vykazované s 2 až 3 ročným rozdielom. V tejto súvislosti treba podotknúť, že v kapitole 5 je postavenie MSP výlučne hodnotené (pre potreby komparácie v rámci krajín EÚ) na základe Eurostatu, a to za najaktuálnejšie dostupné údaje za rok 2017. V nasledujúcich tabuľkách sú prezentované podrobnejšie štruktúry vývozu a dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách EÚ.

Podľa údajov Eurostatu tvoril podiel vnútroúnej vývozu malých a stredných podnikov členských krajín EÚ 42,8 % z celkového vývozu do krajín EÚ. V rámci Slovenskej republiky predstavoval podiel vývozu MSP 28,9 % z celkového vývozu do krajín Európskej únie. Malé a stredné podniky na Slovensku zaostávajú za členskými štátmi EÚ aj v oblasti podielu objemu vývozu do krajín mimo EÚ. V roku 2017 predstavoval na Slovensku podiel MSP na vývoze mimo krajín EÚ 15,1 % na celkovom vývoze mimo krajín EÚ (v EÚ 33,0 % na celkovom vývoze mimo krajín EÚ).

Tabuľka 16: Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

			Mikro (0-9)	Malé (10-49)	Stredné (50-249)	Veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ* (2017)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	279 695	314 447	583 838	1 574 381	1 221 365	2 752 361
		Podiel	10,2 %	11,4 %	21,2 %	57,2%	42,8 %	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	104 929	135 381	291 979	1 084 829	532 289	1 617 118
		Podiel	6,5 %	8,4 %	18,1 %	67,1 %	33,0 %	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	384 624	449 828	875 817	2 659 210	1 710 269	4 369 479
		Podiel	8,8 %	10,3 %	20,0 %	60,9 %	39,1 %	100,0%
SR (2017)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	3 042	4 692	7 823	38 268	15 557	53 825
		Podiel	5,7 %	8,7 %	14,5 %	71,1 %	28,9 %	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	253	316	865	8 065	1 434	9 499
		Podiel	2,7 %	3,3 %	9,1 %	84,9 %	15,1 %	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	3 295	5 009	8 688	46 333	16 992	63 324
		Podiel	5,2 %	7,9 %	13,7 %	73,2 %	26,8 %	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

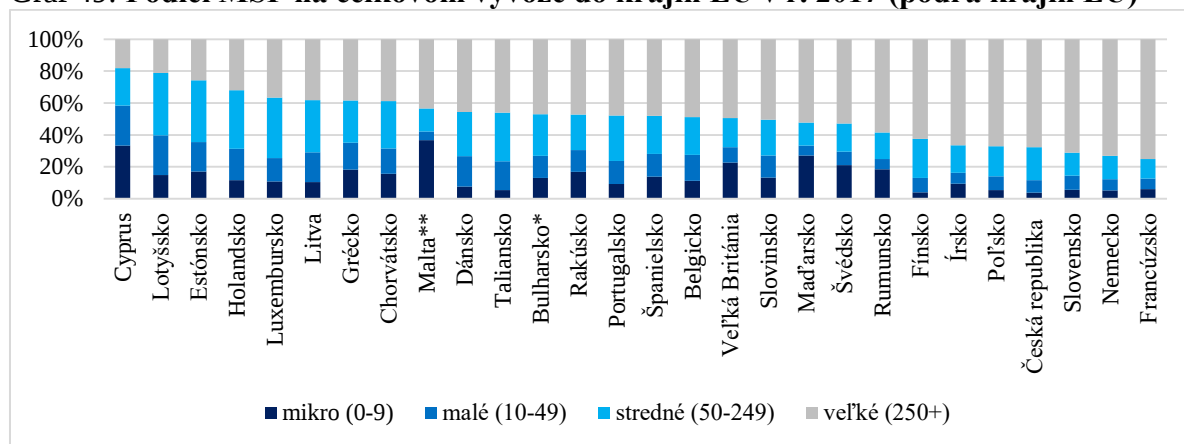
* Pozn.: údaje za Maltu, Bulharsko a Luxembursko neboli dostupné za rok 2017.

¹⁸ V dôsledku toho, že metodika Eurostatu nerozlišuje medzi tuzemským a zahraničným subjektom.

Slovensko sa v rámci porovnania vývozných výkonnosti s ostatnými členskými krajinami EÚ v roku 2017 umiestnilo s 28,9 % podielom MSP na vývoze do krajín EÚ na posledných priečkach z hodnotených krajín EÚ (26. miesto) a na poslednom mieste v rámci regiónu V4. Postavenie jednotlivých členských krajín EÚ podľa dosiahnutého podielu MSP na celkovom vývoze znázorňuje Graf 49. Viac ako dve tretiny z celkového vnútrounijného vývozu vytvorili MSP na Cypre (81,8 %), v Lotyšsku (78,8 %), v Estónsku (74,2 %) a v Holandsku (68,0 %).

Menší podiel MSP ako v prípade Slovenskej republiky dosiahlo už len Nemecko (26,9 %) a Francúzsko (24,9 %).

Graf 49: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v r. 2017 (podľa krajín EÚ)

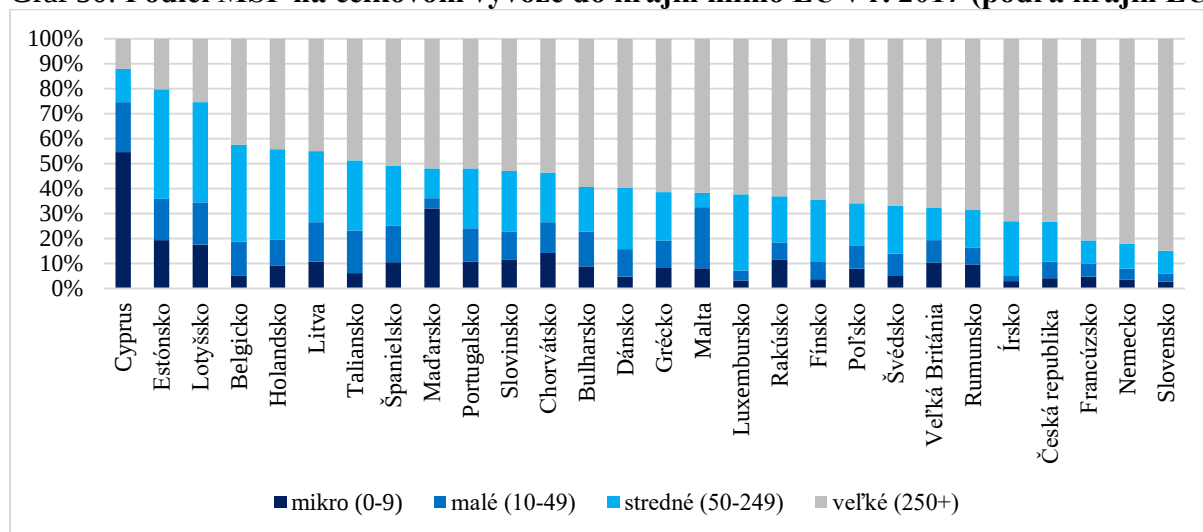

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu

Pozn.: * Bulharsko: použité dáta za rok 2016; **Malta: použité dáta za rok 2013

Viac ako tri štvrtiny z celkového vonkajšieho objemu vývozu vytvorili MSP na Cypre (87,9 %) a v Estónsku (79,7 %). Ďalej viac ako dve tretiny z celkového objemu vývozu mimo krajín EÚ vytvorili MSP v Lotyšsku (74,5 %). Menej ako jednou tretinou z celkového vonkajšieho objemu vývozu sa podieľali MSP vo Veľkej Británii (32,4 %), Rumunsku (31,3 %), Írsku (26,8 %), Českej republike (26,6 %), Francúzsku (19,3 %) a v Nemecku (17,9 %). Slovensko sa z pohľadu vývoja objemu vývozu MSP do krajín mimo EÚ umiestňuje od roku 2013 na poslednom mieste. Aj v roku 2017 patrila Slovensku posledná priečka (s 15,1 % podielom MSP).

Graf 50: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2017 (podľa krajín EÚ)

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu

Pozn.: * Bulharsko: použité dáta za rok 2016; **Malta: použité dáta za rok 2013

V roku 2017 tvoril podiel vnútorného dovozu malých a stredných podnikov členských krajín EÚ 49,8 % z celkového dovozu z krajín EÚ. V rámci Slovenskej republiky predstavoval podiel dovozu MSP 44,5 % z celkového dovozu z krajín Európskej únie. Aj v prípade dovozu z krajín mimo EÚ zaostávajú malé a stredné podniky za členskými štátmi EÚ. Na Slovensku predstavoval podiel dovozu MSP 16,8 % z celkového objemu dovozu z krajín mimo EÚ (v EÚ 42,0 % na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ).

Tabuľka 17: Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

			Mikro (0-9)	Malé (10-49)	Stredné (50-249)	Veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ* 2016	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	365 142	417 371	619 574	1 412 500	1 402 087	2 814 586
		Podiel	13,0 %	14,8 %	22,0 %	50,2 %	49,8 %	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	155 611	186 460	280 519	859 116	622 590	1 481 705
		Podiel	10,5 %	12,6 %	18,9 %	58,0 %	42,0 %	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	520 752	603 831	900 092	2 271 616	2 024 675	4 296 291
		Podiel	12,1 %	14,1 %	21,0 %	52,9 %	47,2 %	100,0%
SR 2016	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	5 890	7 316	9 542	28 393	22 748	51 142
		Podiel	11,5 %	14,3 %	18,7 %	55,5 %	44,5 %	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	355	617	1 398	11 766	2 370	14 137
		Podiel	2,5 %	4,4 %	9,9 %	83,2 %	16,8 %	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	6 245	7 933	10 941	40 160	25 119	65 278
		Podiel	9,6 %	12,2 %	16,8 %	61,5 %	38,6 %	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

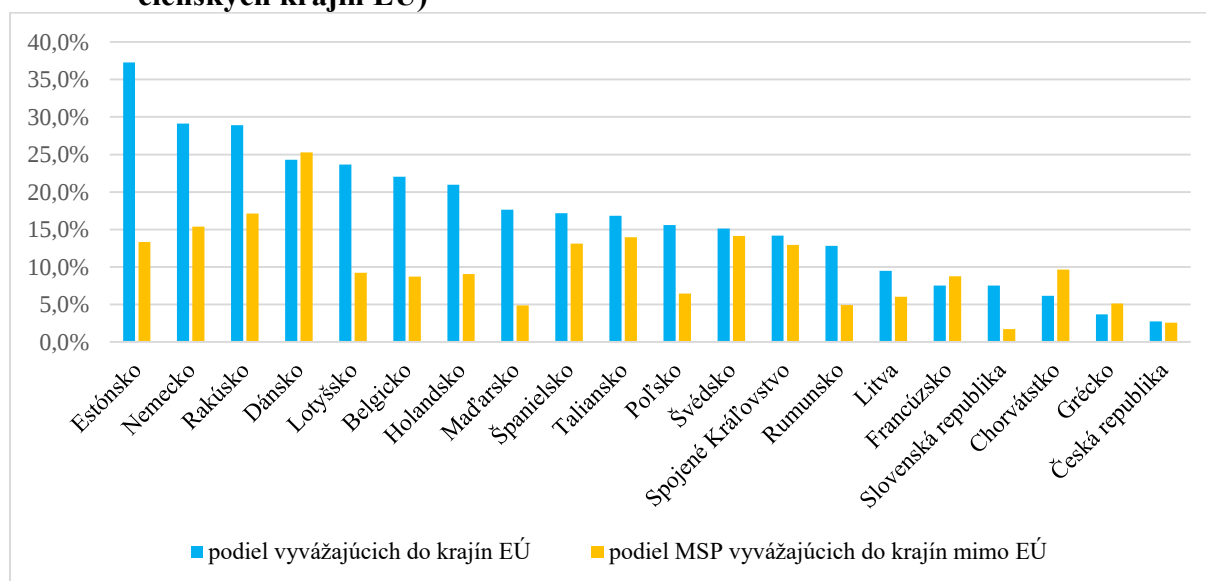
Pozn.: *údaje za Maltu, Bulharsko a Luxembursko neboli dostupné za rok 2016.

5.1 Početnosť vyvážajúcich a dovážajúcich MSP

V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ sa z hľadiska podielu vyvážajúcich MSP (do krajín EÚ) na celkovom počte MSP v sektore priemyslu v roku 2017 umiestnilo Slovensko na 4. mieste od konca s podielom 7,5 %.¹⁹ Podľa údajov Eurostatu dosiahli menší podiel ako Slovensko (7,5 %) nasledovné krajiny: Chorvátsko (6,2 %), Grécko (3,7 %) a Česká republika (2,7 %). Naopak v rámci porovnania členských krajín EÚ obsadili najvyššie priečky: Estónsko (37,3 %), Nemecko (29,1 %) a Rakúsko (28,9 %).

Podiel slovenských vyvážajúcich MSP (do krajín mimo EÚ) na celkovom počte MSP v sektore priemyslu predstavoval 1,7 %. V rebríčku krajín sa tak Slovensko opäťovne umiestnilo na poslednom mieste z pohľadu členských krajín EÚ. Najvyššie úrovne podielu vyvážajúcich MSP v sektore priemyslu do krajín mimo EÚ dosahuje: Dánsko (25,3 %), Rakúsko (17,1 %) a Nemecko (15,4 %).

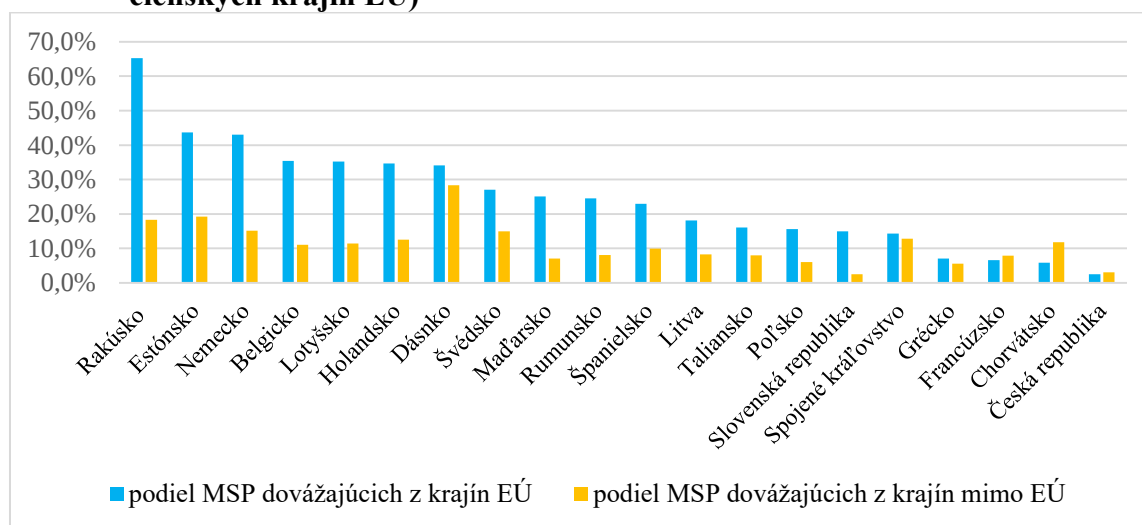
¹⁹ Z dôvodu nedostupnosti kompletných údajov bolo v rámci porovnania s ostatnými členskými krajinami EÚ v rámci vývozu a dovozu vyčlenené Bulharsko, Cyprus, Fínsko, Írsko, Luxembursko, Malta, Portugalsko a Slovinsko.

Graf 51: Podiel vyvážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2017 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ)

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

V rámci porovnania podielu dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v sektore priemyslu (z krajín EÚ) sa Slovensko umiestnilo na 6. mieste od konca s podielom 14,9 %. Menší podiel dosiahli krajiny: Spojené kráľovstvo (14,3 %), Grécko (7,0 %), Francúzsko (6,6 %), Chorvátsko (5,9 %) a Česká republika (2,5 %). Naopak na najvyšších priečkach sa umiestnilo Rakúsko (65,3 %), Estónsko (43,7 %) a Nemecko (43,0 %).

V roku 2017 predstavoval podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v sektore priemyslu (z krajín mimo EÚ) 2,5 %, čím sa Slovensko umiestnilo z pohľadu členských krajín EÚ na poslednom mieste s relatívne tesným rozdielom (0,5 p. b.) s predposlednou Českou republikou. Najvyššie úrovne podielu dovážajúcich MSP z krajín mimo EÚ dosahovalo v roku 2017 Dánsko (28,3 %), Estónsko (19,3 %) a Rakúsko (18,3 %). Z údajov Eurostatu vyplýva, že sledovaný podiel slovenských MSP dovážajúcich z krajín mimo EÚ dosahuje dlhodobo (od roku 2012) jednu z najnižších úrovní spomedzi členských krajín EÚ.

Graf 52: Podiel dovážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2017 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ)

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

6 Metodické poznámky

Prezentované štatistické údaje o postavení malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR s tovarom sú spracované na základe definitívnych výsledkov zahraničného obchodu SR za rok 2018, ktoré boli publikované Štatistickým úradom SR v podrobnej štruktúre v októbri 2019.

Štatistický úrad pristúpil v roku 2019 k zásadnej úprave metodiky týkajúcej sa vykazovania štatistiky zahraničného obchodu SR. Dôvodom úpravy metodiky boli najmä zmeny v oblasti obchodu s vybranými obchodnými operáciami (ako energie). Pri zostavovaní celkového vývozu a dovozu vo vyššie uvedenej oblasti obchodu s energiami sa aktualizovali postupy pre overovanie zmeny ekonomického vlastníctva. V prípade, že nedošlo k zmene vlastníctva, boli takéto dáta zo štatistiky zahraničného obchodu vylúčené. Zmenilo sa aj referenčné obdobie pre štatistiku obchodu s nečlenskými krajinami. Po novom bude vývoz a dovoz zahrnutý do mesiaca, v ktorom bolo prijaté colné vyhlásenie. Všetky vykonané zmeny sú v súlade s príslušnou európskou legislatívou.²⁰

Údaje uvedené v analytickom dokumente *Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2018* **sú spracované podľa novej revidovanej metodiky.** Z vyššie uvedeného dôvodu zásadnej úpravy metodiky, údaje za rok 2017 nie je možné porovnávať s výsledkami uvedenými v predchádzajúcom analytickom výstupe (objem celkového vývozu MSP bol revidovaný o 0,6 % a dovozu MSP o 2,6 %). Za účelom medziročného porovnania boli štatistiky zahraničného obchodu za rok 2017 upravené Štatistickým úradom podľa novej metodiky.

V súvislosti **so zavedením novej metodiky sa začali do štatistiky zahraničného obchodu imputovať hodnoty vybraných operácií** (imputované údaje v predloženom analytickom dokumente zahŕňajú komodity elektrinu a plyn). V častiach týkajúcich sa celkového vývoja objemu vývozu a dovozu, ako aj v častiach týkajúcich sa teritoriálnej štruktúry vývozu a dovozu sú imputované údaje zahrnuté v súhrnných tabuľkách. Revízia celkového objemu vývozu (vrátane zahraničných osôb) bola v roku 2018 na úrovni 0,8 % a dovozu na úrovni 0,6 %. V roku 2017 bola revízia vývozu na úrovni 1,2 % a dovozu na úrovni 1,3 %.

Údaje zahraničného obchodu Slovenska s členskými krajinami EÚ vychádzajú zo spracovania prostredníctvom metodiky k systému **INTRASTAT**. Zahraničný obchod s tretími krajinami (mimo EÚ) je spracovaný prostredníctvom metodiky k systému **EXTRASTAT**. Súčasťou štatistiky obchodu medzi členskými štátmi, teda aj INTRASTAT systému sú podľa Finančnej správy Slovenskej republiky informácie o tovare, ktorý má štatút Európskej únie a je v pohybe medzi členskými štátmi.²¹ Systém INTRASTAT sa vzťahuje aj na tovary, ktoré prekročia vonkajšiu hranicu Európskej únie pri pohybe z jedného členského štátu do iného. Pre systém INTRASTAT-SK je tovarom všetok hnutelný majetok vrátane elektrickej energie, plynu a vody. Spravodajskou jednotkou pre systém INTRASTAT-SK je každá právnická, fyzická osoba a skupina registrovaná pre DPH v Slovenskej republike (podľa § 69a platného zákona o dani z pridanej hodnoty), ktorá za predchádzajúci kalendárny rok, alebo od začiatku sledovaného roka prijala alebo odoslala tovar EÚ v súhrnnej hodnote vyššej ako prah oslobodenia.

²⁰ Detailné informácie o revízií sú dostupné na stránke ŠÚSR.

²¹ Finančná správa Slovenskej republiky (2018). Dostupné online na: <https://intrastat.financnasprava.sk/index.php?page=vsinfo>

Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov je spracovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami (z celkového vývozu tvorili 14,2 % a z celkového dovozu 9,2 %).

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu je spracovaná podľa národného konceptu, t. j. podľa krajiny pôvodu (pri celkovom dovoze) a krajiny určenia (pri celkovom vývoze). V prípade nešpecifikovaného dovozu (tvoril 8,0 % z celkového dovozu) sa spracovanie uskutočnilo na základe krajiny zaslania. Za krajinu pôvodu sa považuje krajina, v ktorej bol tovar úplne vyrobený alebo získaný, alebo v ktorej tovar podstúpil podstatnú transformáciu. Za krajinu určenia sa považuje krajina, kde má byť tovar používaný, spotrebovaný alebo spracovaný, alebo posledná známa krajina, do ktorej bude tovar dopravený.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tomto dokumente je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1.1.2005. **Kategóriu malých a stredných podnikov (MSP) tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250**, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP rozlišujeme **mikropodniky** (0 – 9 zamestnancov), **malé podniky** (10 – 49 zamestnancov) a **stredné podniky** (50 – 249 zamestnancov). **Kategória mikropodnikov zahŕňa aj podnikateľské subjekty s nezisteným počtom zamestnancov.** Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedeného odporúčania aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastnickej štruktúry. V materiály sa uvažuje s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP. V prípade jedného významného exportéra (s počtom zamestnancov menej ako 250) bol pri posudzovaní jeho zaradenia do príslušných veľkostných kategórií zohľadnený aj objem obratu/vývozu, ktorý niekoľkonásobne prekračuje odporúčanú hranicu obratu pre MSP (50 mil. Eur), na základe čoho bol uvedený subjekt zaradený do kategórie veľkých podnikov.

Do spracovania sú zahrnuté aj obchodné operácie, ktoré realizovali registrované skupiny pre DPH (registrácia viacerých zdaniteľných osôb ako jedného platiteľa dane pod jedným identifikačným číslom pre DPH). Skupinové registrácie predstavujú vzájomne prepojené subjekty s finančnou, majetkovou a organizačnou previazanosťou. Za všetky prepojené subjekty skupiny podáva hlásenia INTRASTAT-SK jeden zástupca (kumulované hodnoty vývozných a obchodných operácií členov skupiny). Počet zamestnancov registrovanej skupiny predstavuje kumulovaný počet zamestnancov všetkých jej členov. Napríklad, v roku 2015 bolo v štatistike zahraničného obchodu evidovaných 42 skupinových registrácií na strane vývozu s celkovým počtom členov skupín 201. V kategórii veľkých podnikov (250 a viac zamestnancov) bolo evidovaných aj 69 subjektov z kategórie MSP s odhadovaným objemom vývozu 32 mil. Eur, čo predstavuje podiel na celkovom vývoze 0,05 %. Na strane dovozu bolo evidovaných 78 skupinových registrácií s počtom členov skupín 360.

Z hľadiska právnych foriem zahŕňujú podnikateľské subjekty v jednotlivých veľkostných kategóriách právnické osoby – podniky, ako aj fyzické osoby – podnikateľov.

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode high-tech tovarov je spracované na základe zoznamu high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 (Tabuľka 18 v časti Prílohy).

Vo výstupe sa popisuje **štruktúra zahraničného obchodu podľa nasledovných druhov vlastníctva:**

- Zahraničné vlastníctvo – majú subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom.
- Medzinárodné vlastníctvo – majú tie subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou-podnikateľom.

- Súkromné tuzemské vlastníctvo – majú subjekty založené a kontrolované súkromným tuzemským subjektom alebo osobou.
- Družstevné vlastníctvo – majú subjekty, ktoré podnikajú ako právna forma družstvo v zmysle ustanovení § 221, § 222 zákona č. 513/1991 Obchodného zákonníka.

Údaje o veľkostných kategóriách a ekonomickej činnosti podnikateľských subjektov boli použité na základe prepojenia údajov Registra zahraničného obchodu ŠÚ SR a Registra organizácií ŠÚ SR. Zdrojom údajov o zahraničnom obchode ostatných krajín EÚ je Eurostat.

Záver

Na základe analýzy dostupných údajov o zahraničnom obchode Slovenska za rok 2018 možno vyvodiť niekoľko kľúčových zistení, ktoré jasnejšie reflektujú špecifické postavenie malých a stredných podnikov v národnom hospodárstve:

- V zahranično-obchodnej výmene Slovenska aj naďalej zastávajú dominantné postavenie veľké podniky. V roku 2018 predstavoval podiel MSP na celkovom objeme vyvezeného tovaru 27,5 % (o 0,7 p. b. menej ako v roku 2017). Podiel MSP na celkovom objeme dovezeného tovaru bol na úrovni 38,6 % (o 1,3 p. b. menej ako v roku 2017).
- V absolútnom vyjadrení predstavoval objem vývozu MSP hodnotu 18 702,8 mil. Eur. V porovnaní s rokom 2017 sa objem vývozu MSP zvýšil o 3,6 %.
- V rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov sa medziročne zvýšil objem vývozu všetkých sledovaných kategórií podnikov. V prípade mikropodnikov išlo o medziročné zvýšenie objemu vývozu o 170,1 mil. Eur, malých podnikov o 390,3 mil. Eur a stredných podnikov o 95,6 mil. Eur. V kategórii veľkých podnikov bol zaznamenaný nárast objemu vývozu o 3 522,2 mil. Eur.
- Medzi najvýznamnejšie komodity vývozu MSP v roku 2018 patrili: stroje, prístroje, elektronické zariadenia (32,4 %), základné kovy a výrobky z nich (16,0 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (10,4 %). Malé a stredné podniky sa najväčšou mierou podieľali na vývoze rastlinných výrobkov (94,8 %), perál, drahokamov, drahých kovov (94,1 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (79,3 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (67,6 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (62,4 %).
- Z pohľadu teritoriálnej štruktúry vývozu MSP naďalej zohráva kľúčovú rolu jednotný trh EÚ. V roku 2018 predstavoval celkový objem vývozu do krajín EÚ 17 056,1 mil. Eur (91,2 % z celkového vývozu MSP). Najvýznamnejším teritóriom vývozu MSP v rámci krajín EÚ bolo v roku 2018 Nemecko (23,1 %), Česká republika (20,4 %), Maďarsko (11,4 %) a Poľsko (9,1 %).
- Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ sa vyznačuje významnejším zastúpením: vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (31,4 %), strojov, prístrojov, el. zariadení (16,2 %), prístrojov optických, meracích hudobných (10,7 %), a plastov, kaučuku a výrobkov z nich (6,9 %).
- Vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol celkový objem 1 646,7 mil. Eur (t. j. 8,8 % podiel z celkového vývozu MSP). V medziročnom porovnaní sa objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ zvýšil o 44,2 mil. Eur (o 2,8 %). Medzi najvýznamnejšie krajiny z pohľadu vývozu malých a stredných podnikov do krajín mimo EÚ patrili v roku 2018: Švajčiarsko (13,6 %), Ukrajina (10,9 %) a Rusko (10,5 %).
- Z hľadiska odvetvovej štruktúry v roku 2018 tvoril podiel objemu vývozu MSP v odvetví priemyslu (49,3 %) a obchodu (34,1 %) viac ako tri štvrtiny (83,4 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov.
- Regionálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje dominanciou MSP so sídlom v Bratislavskom kraji (32,8 %). Významné postavenie zastávali aj MSP sídliace

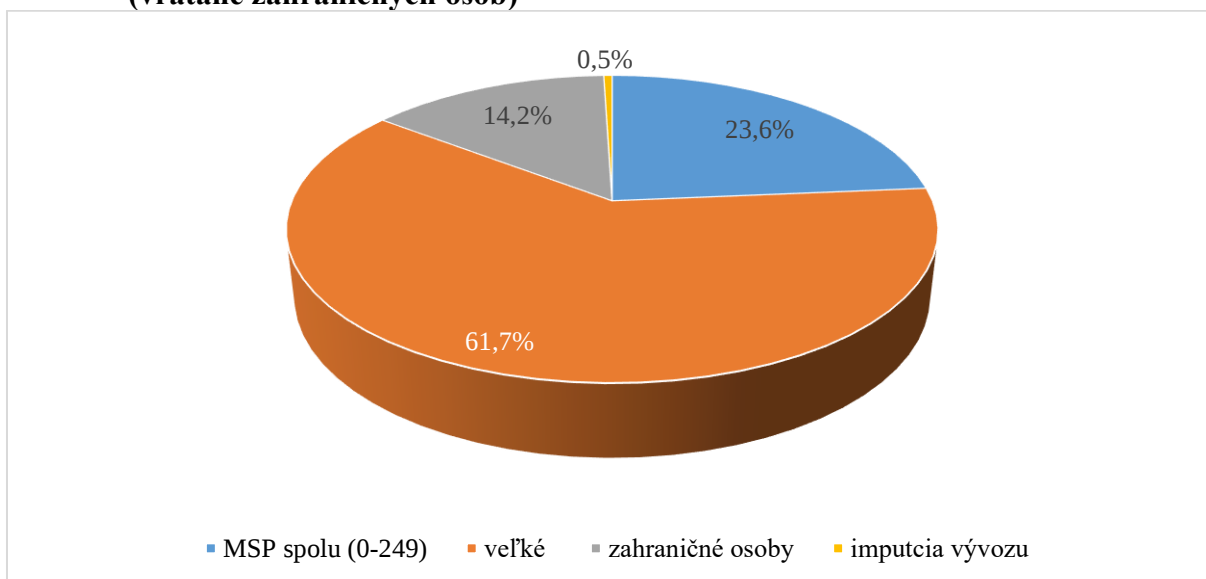
v Trnavskom kraji (13,9 %) a v Nitrianskom kraji (12,2 %). Najnižšou mierou sa podieľali MSP sídlia v Banskobystrickom kraji (6,9 %) a v Košickom kraji (7,1 %).

- Takmer polovica (48,1 %) vývozu MSP v roku 2018 bola výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. Malé a stredné podniky s medzinárodným vlastníctvom realizovali 14,0 % vývozu a subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali 36,5 %.
- Celkový počet vyvážajúcich podnikateľských subjektov bol v roku 2018 na úrovni 30 956 podnikov, z toho podiel MSP predstavoval 98,5 % (30 484 podnikov). Z hľadiska právnej formy v tejto skupine naďalej dominujú právnické osoby s podielom 85,8 %. V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP (podľa hrubšieho členenia SK NACE) prevládajú subjekty z odvetvia obchodu (36,3 %), priemyslu (22,0 %) a obchodných služieb (17,4 %).
- V absolútnom vyjadrení predstavoval objem dovozu MSP (v roku 2018) hodnotu 26 910,3 mil. Eur. V porovnaní s rokom 2017 sa objem dovozu MSP zvýšil o 4,5 %.
- Z pohľadu komoditnej štruktúry dovozu MSP patrili v roku 2018 medzi najvýznamnejšie komodity: stroje, prístroje, elektronické zariadenia (26,2 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (14,2 %) a základné kovy a výrobky z nich (12,8 %).
- Z hľadiska teritoriálnej štruktúry bol v prevažnej miere dovoz MSP naďalej orientovaný na jednotný trh EÚ. V roku 2018 dosiahol podiel dovozu MSP z krajín EÚ 77,8 % z celkového dovozu malých a stredných podnikov, resp. 20 934,0 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. Najväčší objem dovozeného tovaru MSP z krajín EÚ tvoril dovoz z Českej republiky (23,1 %), z Nemecka (20,2 %), z Poľska (9,8 %), z Rakúska (9,3 %) a z Maďarska (6,7 %).
- V roku 2018 predstavoval celkový objem dovozu MSP z krajín mimo EÚ 5 976,3 mil. Eur (25,0 % z celkového dovozu MSP).
- Najväčší podiel na celkovom dovoze MSP v rámci trhov mimo EÚ dosiahla v roku 2018 Čína (29,9 %), Kórejská republika (10,5 %) a Spojené štáty americké (6,3 %). Malé a stredné podniky boli najvýraznejšie zastúpené na dovoze zo Srbska (78,3 %), Švajčiarska (67,0 %), Bieloruska (63,5 %), Mexika (63,3 %) a Japonska (62,4 %).
- Z hľadiska odvetvovej štruktúry v roku 2018 tvoril podiel objemu dovozu MSP v odvetví priemyslu (25,8 %) a obchodu (55,6 %) viac ako tri štvrtiny (81,4 %) z celkového dovozu malých a stredných podnikov.
- Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ sa vyznačuje významnejším zastúpením: vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (22,5 %), prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov (14,9 %), strojov, prístrojov, elektronických zariadení (13,2 %), výrobkov chemického priemyslu (9,0 %), nerastných výrobkov (7,5 %) a plastov, kaučuku a výrobkov z nich 6,6 %.
- Takmer polovica (48,2 %) dovozu MSP v roku 2018 bola výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. Malé a stredné podniky s medzinárodným vlastníctvom realizovali 14,9 % dovozu a subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali viac ako jednu tretinu dovozu MSP (36,0 %).

- Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP je charakteristická výraznou dominanciou Bratislavského kraja na celkovom dovoze malých a stredných podnikov (45,0 %). Významné postavenie zastávali aj MSP sídlia v Žilinskom kraji (11,2 %) a v Nitrianskom kraji (10,4 %). Najnižšou mierou sa podieľali MSP sídlia v Banskobystrickom, Košickom a v Prešovskom kraji (zhodne 5,4 %).
- Celkový počet dovážajúcich podnikateľských subjektov dosiahol v roku 2018 úroveň 92 061 podnikov (nové maximum), z toho podiel MSP predstavoval 99,2 % (91 328 podnikov). Z hľadiska právnej formy v tejto skupine dominujú právnické osoby s podielom 76,2 %.
- V zahranično-obchodnej bilancii malých a stredných podnikov naďalej pokračuje trend nárastu pasívneho salda, ktoré v roku 2018 bolo v objeme 8 207,5 mil. Eur.
- Najvyššie aktívne saldo mali MSP zo Slovenska s Maďarskom (545,3 mil. Eur), Bulharskom (76,9 mil. Eur) a Spojeným kráľovstvom (62,5 mil. Eur).
- Najvyššie pasívne saldo MSP zo Slovenska bolo v zahranično-obchodnej činnosti s Čínou (1 703,5 mil. Eur), Českou republikou (1 167,4 mil. Eur) a s Rakúskom (645,4 mil. Eur).
- Podľa metodiky Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v EÚ v roku 2017 súhrnne 42,8 % podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ. Na Slovensku dosahujú podiel 28,9 %. Malé a stredné podniky na Slovensku dosahujú taktiež nižší podiel na vývoze do krajín mimo EÚ (15,1 %) v porovnaní s krajinami jedného trhu EÚ (33,0 %).
- Slovensko bolo v porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ v roku 2017 s 28,9 % podielom MSP na vývoze do krajín EÚ na 26. mieste. Najvyšší podiel na vývoze MSP do krajín EÚ dosiahli malé a stredné podniky na Cypre (81,8 %), v Lotyšsku (78,8%) a v Estónsku (74,2 %).
- V rámci vývozu MSP do krajín mimo EÚ sa Slovensko umiestnilo s podielom 15,1 % na poslednom (28. mieste) v porovnaní s ostatnými členskými štátmi EÚ. Najvyšší podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2017 dosiahli malé a stredné podniky na: Cypre (87,9 %), v Lotyšsku (79,7 %) a v Estónsku (74,5 %).
- Slovensko zaostáva za krajinami EÚ aj v počte vyvážajúcich a dovážajúcich MSP v sektore priemyslu. Najvýraznejšie sa to prejavuje v rámci podielu vyvážajúcich, resp. dovážajúcich MSP v sektore priemyslu do/z krajín mimo EÚ (1,7 %, resp. 2,5 %).

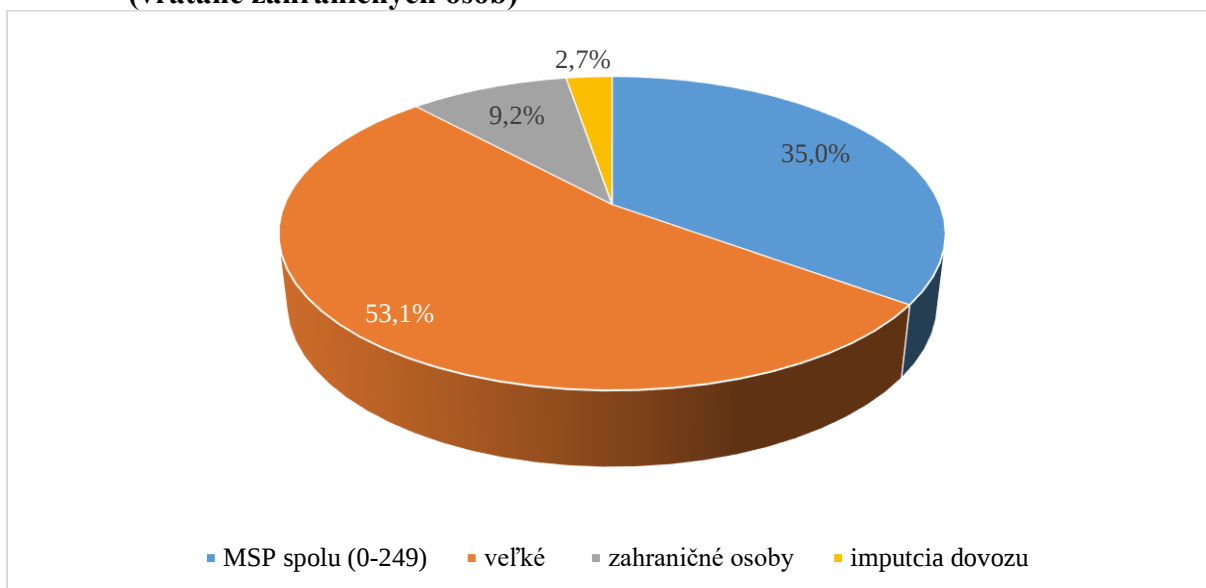
Prílohy

Graf 53: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v r. 2018 (vrátane zahraničných osôb)

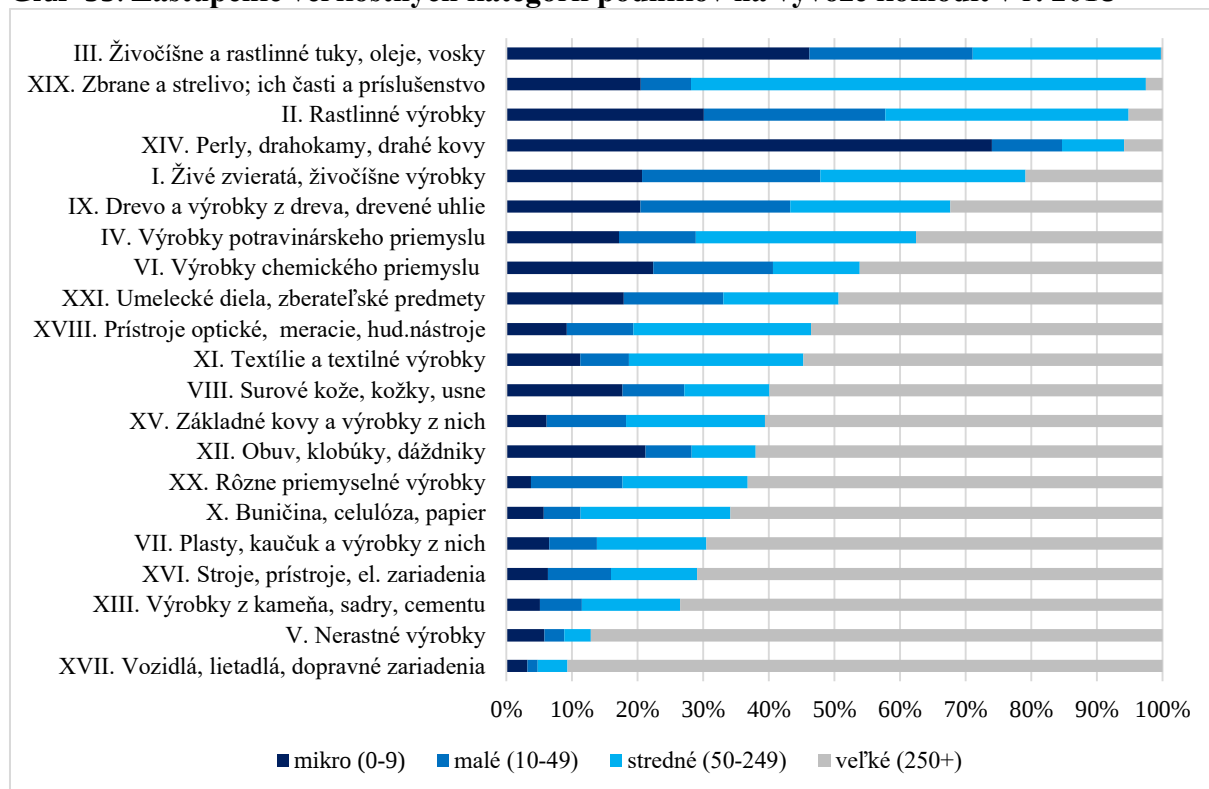
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 54: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom dovoze v r. 2018 (vrátane zahraničných osôb)

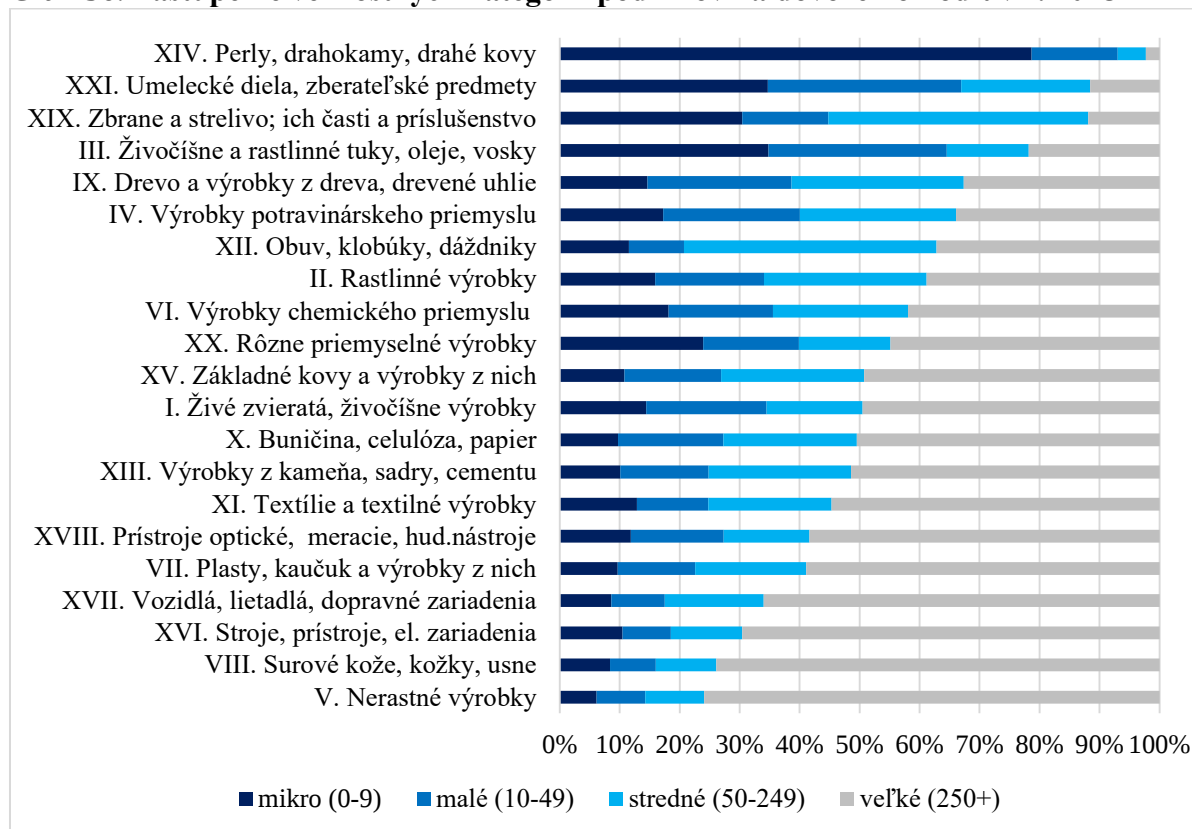
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 55: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze komodít v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov štatistického úradu SR

Graf 56: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze komodít v r. 2018

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Zoznam jednotlivých položiek high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4

Tabuľka 18: Zoznam High-tech produktov podľa SITC Rev. 4

High-tech aggregation by SITC Rev.4

High-technology trade is defined as exports and imports of products according the Standard International Trade Classification (SITC – Rev. 4) as listed below. This list, based on the OECD definition, contains technical products of which the manufacturing involved a high intensity of R&D.

Group	Code	Title
Aerospace	(714-714.89-714.99)+	Aeroplane motors, excluding 714.89 and 714.99
	792.1+	Helicopters
	792.2+792.3+792.4+	Aeroplanes and other aircraft, mechanically-propelled (other than helicopters)
	792.5+	Spacecraft (including satellites) and spacecraft launch vehicles
	792.91+	Propellers and rotors and parts thereof
	792.93+	Undercarriages and parts thereof
	874.11	Direction finding compasses; other navigational instruments and appliances
Computersoffice machines	751.94+	Multifunction office machines, capable of connecting to a computer or a network
	751.95+	Other office machines, capable of connecting to computer or a network
	752+	Computers
	759.97	Parts and accessories of group 752
Electronics-telecommunications	763.31+	Sound recording or reproducing apparatus operated by coins, bank cards, etc
	763.8+	Video apparatus
	(764-764.93-764.99)+	Telecommunications equipment, excluding 764.93 and 764.99
	772.2+	Printed circuits
	772.61+	Electrical boards and consoles < 1000V
	773.18+	Optical fibre cables
	776.25+	Microwave tubes
	776.27+	Other valves and tubes
	776.3+	Semiconductor devices
	776.4+	Electronic integrated circuits
	776.8+	Piezoelectric crystals
	898.44+	Optical media
	898.46	Semiconductor media
Pharmacy	541.3+	Antibiotics
	541.5+	Hormones and their derivatives
	541.6+	Glycosides, glands, antisera, vaccines
	542.1+	Medicaments containing antibiotics or derivatives thereof
	542.2	Medicaments containing hormones or other products of subgroup 541.5

Group	Code	Title
Scientific instruments	774+	Electrodiagnostic apparatus for medicine or surgery and radiological apparatus
	871+	Optical instruments and apparatus
	872.11+	Dental drill engines
	(874-874.11-874.2)+	Measuring instruments and apparatus, excluding 874.11, 874.2
	881.11+	Photographic cameras
	881.21+	Cinematographic cameras
	884.11+	Contact lenses
	884.19+	Optical fibres other than those of heading 773.1
Electrical machinery	(899.6-899.65-899.69)	Orthopaedic appliances, excluding 899.65, 899.69
	778.6-778.61-778.66-778.69)+	Electrical capacitors, fixed, variable or adjustable, excluding 778.61, 778.66, 778.69
	778.7+	Electrical machines, having individual functions
	778.84	Electric sound or visual signalling apparatus
Chemistry	522.22+	Selenium, tellurium, phosphorus, arsenic and boron
	522.23+	Silicon
	522.29+	Calcium, strontium and barium
	522.69+	Other inorganic bases
	525+	Radioactive materials
	531+	Synthetic organic colouring matter and colour lakes
	574.33+	Polyethylene terephthalate
Non-electrical machinery	591	Insecticides, disinfectants
	714.89+	Other gas turbines
	714.99+	Part of gas turbines
	718.7+	Nuclear reactors and parts thereof, fuel elements, etc
	728.47+	Machinery and apparatus for isotopic separation
	731.1+	Machine-tools working by laser or other light or photon beam, etc
	731.31+	Horizontal lathes, numerically controlled
	731.35+	Other lathes, numerically controlled
	731.42+	Other drilling machines, numerically controlled
	731.44+	Other boring-milling machines, numerically controlled
	731.51+	Milling machines, knee-type, numerically controlled
	731.53+	Other milling machines, numerically controlled
	731.61+	Flat-surface grinding machines, numerically controlled
	731.63+	Other grinding machines, numerically controlled
	731.65+	Sharpening machines, numerically controlled
	733.12+	Bending, folding, straightening or flattening machines, numerically controlled
	733.14+	Shearing machines, numerically controlled
	733.16+	Punching machines, numerically controlled
	735.9+	Parts and accessories of 731 and 733
	737.33+	Machines and apparatus for resistance welding of metal, fully or partly automatic
	737.35	Machines and apparatus for arc welding of metal, fully or partly automatic
Armament	891	Arms and ammunition